

6343

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์

วท 123938

การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ที่ใช้สื่อประสม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นางสาวทิพวรรณ มาลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัย : นางสาวทิพวรรณ มาลา

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐรัชย์ จันทนุยม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ ตีเมืองซ้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ เกศเทศ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ บุญทองเถิง)

(อาจารย์ ดร.เทิดศักดิ์ โพธิสาขา)

- ชื่อเรื่อง : การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- ผู้วิจัย : นางสาวทิพวรรณ มาลา
- ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง
ดร.เทิดศักดิ์ โพธิสาขา
- ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์ โดยใช้สื่อประสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 36 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัยประกอบไปด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent samples)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.02 / 84.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6801 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 68.01 3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การคิดวิเคราะห์ สื่อประสม ประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผล และความพึงพอใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized Thai characters.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : Development of Analytical Thinking Ability Through Multimedia-Supported Thai Language Lessons of Grade 10 Students

Author : Miss Tippawun Mala

Degree : Master of Education (Curriculum and instruction)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor Dr.Poosit Boontongtherng
Dr.Tredsak Potisaka

Year : 2016

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop lesson plans on analytical thinking through multimedia-supported Thai language lessons for grade 10 students to meet the set efficiency at 80/80; 2) to study the effectiveness index of the analytical thinking learning lesson plans using multimedia-supported Thai language lessons for grade 10 students; 3) to compare the abilities on analytical thinking before and after learning by using the lesson plans using multimedia-supported Thai language lessons of students; and 4) study the satisfaction of students towards learning activity using the multimedia-supported Thai language lessons. The samples of this research were 36 students in grade 10/6 of Kosumwittayasan School, Kosumpisai District, Mahasarakham Province studying in the second semester of the academic year 2015. The samples were obtained by cluster random sampling. The instruments of the research were 1) 12 lesson plans, 2) 30- item multiple choice achievement test, and 3) a satisfaction questionnaire. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and T- test for dependent samples.

The results were as follows: 1. The efficiency of the lesson plans was 84.60 / 82.2. 2. The effectiveness index of at the lesson plans was 0.6801 or 68.01 percent. 3. Students' analytical thinking abilities after learning by using the lesson plans of multimedia-supported Thai language lessons was significantly higher than that before learning at the .01 level of statistic.

4. Students' satisfaction of learning through the lesson plans on analytical thinking using multimedia-supported Thai language lessons was at the highest level.

Keywords: Analytical Thinking , Multimedia , Efficiency , Effectiveness Index, Satisfaction

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a horizontal line, positioned above a horizontal line.

Major Advisor

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนโครงการวิจัย (Psearch Project)
ประกอบการเสนอขอจบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ตามมติคณะรัฐมนตรี
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ เกศเทศ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข
ฤทธิเดช กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและ
อาจารย์ ดร.เทิดศักดิ์ โปธิสาขา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมปอง ศรีกัลยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ จังหาร คุณครูเฉลียว ดอนกวนเจ้า และคุณครูสุนันทา รongชัยภูมิ
ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนได้
เครื่องมือที่สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา ผู้ให้การเลี้ยงดูผู้วิจัยให้อยู่
ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจตลอดจนเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์
จนสำเร็จได้ด้วยดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
นางสาวทิพวรรณ มาลา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์การวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551	6
2.2 การคิดวิเคราะห์	21
2.3 สื่อประสม	29
2.4 แผนการจัดการเรียนรู้	40
2.5 ประสิทธิภาพ	47
2.6 ดัชนีประสิทธิผล	51
2.7 ความพึงพอใจ	52
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย	55
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	56
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
3.3 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	57

หัวเรื่อง	หน้า
3.4 แบบแผนการวิจัย	63
3.5 การรวบรวมข้อมูล	63
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	64
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 4 ผลการวิจัย	69
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	76
5.1 สรุปผลการวิจัย	76
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	76
5.3 ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถการคิด วิเคราะห์	86
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์	105
ภาคผนวก ค แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบ	111
ภาคผนวก ง แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน	127
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	130
ประวัติผู้วิจัย	132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและ จุดประสงค์การเรียนรู้	57
3.2 แบบแผนการทดลองแบบ The single group, Pretest-Posttest Design	63
4.1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) ของแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	70
4.2 ผลการศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถ การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4	73
4.3 เปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยกิจกรรมการสอนใช้สื่อประสมกลุ่มสาระภาษาไทย	73
4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถ การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	74
ก.1 คะแนนความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบการพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ	125

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด คุณภาพที่นักเรียนควรจะได้รับเมื่อเรียนวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ดังนั้นในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดกิจกรรมความสนใจของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาจึงมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อย่างสัมพันธ์กันเพื่อเรียนรู้เรื่องต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการอ่านภาษาไทยเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องอ่านให้ถูกต้องและชัดเจนเพื่อให้เหมาะสมกับความเป็นไทย ซึ่งภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ (หลักสูตรแกนกลาง, 2551)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ระบการณจากแหล่งข้อมูลสาระสนเทศต่าง ๆ ภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย คนไทยจำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษาเพื่อพัฒนาความรู้และฝึกฝนให้มีทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2545, น. 3-6)

ภาษาไทยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์เพราะนอกจากจะช่วยสร้างอนาคตให้กับคนผู้นั้นแล้วการศึกษายังช่วยพัฒนาและยกระดับชีวิต ยกระดับสังคม และสร้างรากฐานที่ดีให้แก่ประเทศชาติอีกด้วยและพื้นฐานของการศึกษาที่มนุษย์ทุกคนควรได้รับการเรียนรู้ พร้อมทั้งทำความเข้าใจจนเกิดความเข้าใจตรงกันเพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้องคือการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติบ่งบอกถึงความเป็นไทย เป็นภาษาที่สุภาพและใช้ถ้อยคำที่ไพเราะสละสลวย รวมทั้งยังเป็นภาษาที่คนไทยใช้ติดต่อสื่อสารกันมาจนถึงทุกวันนี้ ดังที่

อัญญา ชิวพันธ์ (2552, น. 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า “...ภาษาไทยนอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสมมาแล้ว ภาษาไทยยังเป็นสื่อในการสืบทอดวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ จากวิถีชีวิตของคนไทยในโบราณกาลอีกด้วยทั้งในส่วนที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก คำสอน นิทานพื้นบ้าน ความเชื่อ สุภาษิต คำพังเพยเหล่านี้ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวได้อาศัยภาษาไทยในการถ่ายทอดและสืบสานวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง โดยมีการสืบทอดกันไปอย่างไม่ขาดสาย...”

การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันมิได้มุ่งหวังให้นักเรียนได้นำความรู้ ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สื่อสารกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้อย่างครบถ้วน ต้องรักษาภาษาไทยไว้ในฐานะที่เป็นสมบัติของชาติด้วย (กรมวิชาการ, 2546, น. 21) ภาษาไทยเปรียบเสมือนเครื่องประดับที่มีมูลค่าอีกชนิดหนึ่งของคนไทยเพราะถ้านำไปใช้อย่างถูกต้องก็จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจ สร้างความโดดเด่น นำเคารพนายกองให้แก่บุคคลผู้นั้น ซึ่งการเรียนรู้ภาษาไทยจนเกิดความรู้ความเข้าใจได้อย่างถ่องแท้จำเป็นต้องเรียนรู้พื้นฐานที่ง่าย ๆ เสียก่อนเนื้อหาที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนต้องได้รับการเรียนรู้คือ หลักภาษาไทย เพราะเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของวิชาภาษาไทยที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงระเบียบแบบแผนของภาษาไทย มาตรฐานของภาษาไทยรวมทั้งลักษณะของภาษาไทยและยึดเป็นแนวทางในการนำภาษาไทยไปใช้ในวิถีประจำวันได้อย่างถูกต้องและมีความเข้าใจตรงกัน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้อ่านในภาษาไทยอยู่ในสาระที่ 1 มาตรฐาน ท 1.1 ให้กระบวนกรอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งตรงกับตัวชี้วัดที่ 1 ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ระบุว่า อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งนักเรียนสามารถอ่านและคิดวิเคราะห์ได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 15) ดังคำกล่าวของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2553, น. 12) ได้กล่าวไว้ว่าการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนโต และจนกระทั่งถึงวัยชรา การอ่านทำให้รู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั่วโลก ทำให้ผู้อ่านมีความสุข มีความหวัง และมีความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง คือ พัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันทต่อเหตุการณ์ และมีความอยากรู้

อยากเห็น การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ความสามารถอย่างครบถ้วน

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หลังจากที่สถานศึกษาใช้หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานมา ระยะหนึ่ง พบว่ามาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 คือผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับ ปรับปรุงเสียเป็นส่วนใหญ่ จากการสรุปและการประเมินผลของ สมศ. ครั้งสุดท้ายจากสถานศึกษา จำนวน 17,562 แห่ง มีสถานศึกษาเพียงร้อยละ 11.1 ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี (มีผู้เรียน ร้อยละ 75 ขึ้นไป) ได้ผลประเมินต่ำที่สุดจากมาตรฐานทั้งหมด 14 มาตรฐาน หมายถึง โดยภาพรวม ของของการจัดการศึกษา ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์และคิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ในมาตรฐานที่ 4 มีผู้เรียนบรรลุผลน้อยมาก

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้วิจัยจึงคิดหาแนวทางในการแก้ไข ปัญหาในการเรียนรู้เรื่อง การคิดวิเคราะห์ ของผู้เรียน โดยการนำสื่อประสมเข้ามาช่วยในการจัด กระบวนการเรียนการสอนเรื่อง การพัฒนาความสามารถการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 เพราะนอกจากจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้นแล้วยังช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน รู้จักคิด รู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง อย่างมีเหตุผล ได้ฝึกฝนทักษะในด้านต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยสนับสนุน แนะนำ และให้ความช่วยเหลือ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 1.2.2 เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์ โดยใช้สื่อ ประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- 1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์ โดยใช้สื่อประสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- 1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิด วิเคราะห์ โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยสื่อประสมมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้สื่อประสม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 109 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ อำเภอโกสุมพิสัยจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 36 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

1.4.2 ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ โดยใช้เวลาในการทดลองจำนวน 12 ชั่วโมง

1.4.3 เนื้อหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งที่จะศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสม โดยยึดเนื้อหาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย

1.4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1.4.4.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม

1.4.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจของนักเรียน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“สื่อประสม” หมายถึง เทคโนโลยีที่ช่วยให้คอมพิวเตอร์สามารถผสมผสานระหว่างข้อความ ข้อมูล ตัวเลข ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงตลอดจนระบบโต้ตอบกับผู้ใช้มาผสมผสานเข้าด้วยกัน

“การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม” หมายถึง การนำสื่อที่หลากหลายที่มีความสัมพันธ์กันมีคุณค่าในตัวของมันเอง นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สื่อที่ดีที่จะช่วยให้ตัวผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกัน

“การคิดวิเคราะห์” หมายถึง การคิดใคร่ครวญหรือแยกเป็นส่วน ๆ หรือแยกแยะส่วนต่าง ๆ ออกดูให้ถี่ถ้วนที่สุดที่จะทำได้ ถ้าหากเป็นงานเขียนก็แยกแยะไปตามรูปแบบของงานนั้น ให้เห็นความแตกต่าง ความกลมกลืน ข้อดี ข้อด้อย ของแต่ละส่วน และสามารถตอบได้ว่าได้รับอะไรจากการอ่าน เช่น ได้รับความรู้ ความบันเทิง ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และเรื่องนั้นๆมีคุณค่าอย่างไร

“ประสิทธิภาพ” หมายถึง การใช้สื่อประสมสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 80 ซึ่งมีดัชนีบ่งประสิทธิภาพคือ ประสิทธิภาพ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก คือ คะแนนที่ได้จากการรวบรวมระหว่างเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง คือ คะแนนที่ได้จากการวัดด้วยแบบฝึกทักษะวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80 ค่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ ถือว่าเป็นแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพสูงและเชื่อถือได้

“ดัชนีประสิทธิผล” หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของการเรียนด้วยสื่อประสมที่พัฒนาขึ้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนกับคะแนนเต็ม

“ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกชอบ ให้ความสนใจใคร่รู้ และความกระตือรือร้นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้สื่อประสม ซึ่งใช้แบบทดสอบวัดความพึงพอใจของนักเรียนในการเก็บข้อมูล

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

1.6.2 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม

1.6.3 เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยพุทธศักราช 2551
2. การคิดวิเคราะห์
3. สื่อประสม
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. ประสิทธิภาพ
6. ดัชนีประสิทธิผล
7. ความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

การทรวงศึกษาธิการ (2551, น.4-8) ได้กล่าวถึง รายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2551 ดังนี้

2.1.1 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1.1.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.1.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

2.1.1.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.1.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.1.1.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.1.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.2 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.1.2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.3 โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ ศึกษาค้นคว้า และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้ เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาคนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชน ในด้านต่าง ๆ

2.1.3.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ถือเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว สำหรับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ ดังมีรายละเอียดมาตรฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระ ดังนี้

- 1) ภาษาไทย
- 2) คณิตศาสตร์
- 3) วิทยาศาสตร์

- 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 5) สุขศึกษาและพลศึกษา
- 6) ศิลปะ
- 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 8) ภาษาต่างประเทศ

2.1.4 การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

2.1.4.1 ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2.1.4.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

2.1.4.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบ่งออกเป็น 5 สาระ ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านหลักการใช้ภาษาไทย ในช่วงชั้นที่ 4 ไว้ ดังนี้ คือ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจาก เรื่องที่อ่าน เข้าใจในแนะนำ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำ ความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่าน ไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาท และนิสัย รักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น.5)

2.1.5 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตจริง มีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2551, น. 1-29)

1. ความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิด ความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการ ติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหา ความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อ ที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การ เรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2. ธรรมชาติ/ลักษณะเฉพาะ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการและความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วยเสียง รูปพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษา และประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากคำในภาษาไทย ยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะแก่กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคน ตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาเพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณ์ญาณและมีคุณธรรม

3. วิสัยทัศน์

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจกันและใช้การประกอบกิจการงานทั้งส่วน ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบัน และเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น การเรียนภาษาไทย จึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้อง เหมาะสมการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แสวงหาความชื่นชม ซาบซึ้ง และภูมิใจในภาษาไทย โดยเฉพาะคุณค่าของวรรณคดี และภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ไว้ อันเป็นส่วนเสริมความงามในชีวิต การเรียนรู้ภาษาไทยย่อมเกี่ยวกับความคิดของมนุษย์ เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยอย่างเหตุมีผล ขณะเดียวกันการใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล ใช้ในทางสร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวยงดงาม ย่อมสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษาให้เกิดความน่าเชื่อถือและเชื่อภูมิด้วย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดความเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกใช้คำเรียบเรียงความคิด ความรู้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ได้ตรงตามความหมาย และถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคล และมีประสิทธิภาพ

ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้ และใช้ภาษาให้ถูกต้อง นอกจากนั้นวรรณคดีและวรรณกรรมตลอดจนบทร้องเล่นของเด็ก เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้าน เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งมีคุณค่า การเรียน

ภาษาไทยจึงต้องมีวรรณคดี วรรณกรรม ภูมิปัญญาทางภาษาที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษาในบทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและความภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษให้ สัมผัสและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

4. คุณภาพของผู้เรียน

4.1 เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ ดังนี้

4.1.1 สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี

4.1.2 สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.3 มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ

4.1.4 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการ พัฒนาและสร้างสรรค์งานอาชีพ

4.1.5 ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

4.1.6 สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

4.1.7 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นความเป็นชาติไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

4.2 เมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

1. สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็ว

2. เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ ประโยค และเข้าใจข้อความที่อ่านได้

3. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาคิด คาดคะเนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติได้

4. เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งความรู้และความบันเทิง

5. พูด และเขียนแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการได้

6. จดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน

7. จับใจความสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็นเล่าเรื่อง ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์จากเรื่องที่ฟังที่ดูได้

8. เข้าใจว่าภาษาไทยมีทั้งภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น
9. สามารถเลือกใช้คำคล้องจองแต่งบทร้อยกรองง่าย ๆ
10. สามารถนำปริศนาคำทายและบทร้องเล่นในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนและเล่น
11. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียน การแสวงหาความรู้ และใช้ได้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์
12. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้ในชีวิต
13. มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด มีนิสัยรักการอ่านและการเขียน

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็วขึ้น
2. เข้าใจความหมายของคำ สำนวน โวหาร การเปรียบเทียบ จับประเด็นสำคัญ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความ
3. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตน
4. เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้
5. เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย เขียนอธิบาย เขียนชี้แจงการปฏิบัติงาน และเขียนเรื่องราวจากจินตนาการและเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงจดบันทึกความรู้ประสบการณ์ เหตุการณ์ และการสังเกตอย่างเป็นระบบ
6. สรุปความ วิเคราะห์เรื่องที่ฟังที่ดู และเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในชีวิตจริง
7. สนทนา ได้ตอบ พูดแสวงหาความรู้ ความคิด ความต้องการ พูดวิเคราะห์เรื่องราว พูดต่อหน้าชุมชน และพูดรายงาน
8. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียน การดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมรวมทั้งใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์
9. เข้าใจลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น และคำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทย
10. ใช้ทักษะทางภาษาเพื่อประโยชน์ได้ตามจุดประสงค์
11. ใช้หลักการพิจารณาหนังสือ พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมให้เห็นคุณค่าและนำประโยชน์ไปใช้ในชีวิต
12. สามารถแต่งกาพย์และกลอนง่าย ๆ

13. สามารถเล่นนิทานพื้นบ้านและตำนานพื้นบ้านในท้องถิ่น

14. มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด มีนิสัยรักการอ่าน และการเขียน

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1. สามารถอ่านอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้น

2. เข้าใจวงคำศัพท์ที่กว้างขึ้น สำนวนและโวหารที่ลึกซึ้ง แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล

3. เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ

4. เขียนเรียงความ ย่อความ และจดหมาย เขียนอธิบาย ชี้แจง รายงาน เขียนแสดงความคิดเห็น แสดงการโต้แย้ง และเขียนเชิงสร้างสรรค์

5. สามารถสรุปความ จับประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ วินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู

6. รู้จักเลือกใช้ภาษาเรียบเรียงข้อความได้อย่างประณีต จัดลำดับความคิด ขั้นตอนในการนำเสนอตามรูปแบบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ

7. พุดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ พุดเชิญชวนอวยพร และพุดในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

8. เข้าใจธรรมชาติของภาษาและการนำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย

9. สามารถใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจ โน้มน้าวในการปฏิเสธ เจาะต่อรอง ด้วยภาษาและกิริยาท่าทางที่สุภาพ

10. ใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้ การทำงาน และใช้อย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์

11. ใช้หลักการพินิจคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิต

12. สามารถแต่งกาพย์ กลอน และโคลง

13. สามารถร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านและบทกล่อมเด็กในท้องถิ่น

14. มารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด และมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน

5. สารการเรียนรู้

สารที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสารการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย 5 สาร ได้แก่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 2-3)

สาระที่ 1 การอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

6. มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มภาษาไทย ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน ได้แก่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 2-3)

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เรื่องราว รายงาน ข้อมูล ความรู้ ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติและเกณฑ์ของหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคมและใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยเห็นคุณค่าภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

7. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-3

1.1 สามารถอ่านออกเสียง อ่านในใจ ร้อยแก้วร้อยกรองได้ถูกต้อง
คล่องแคล่วเข้าใจความหมายของคำ ข้อความ และจับใจความของเรื่องที่อ่านได้

1.2 แสดงความรู้ความคิดและสามารถคาดคะเนเหตุการณ์จากสิ่งที่อ่าน
และกำหนดแนวทางการปฏิบัติได้อย่างมีเหตุผล

1.3 เข้าใจความหมายของคำ ข้อความ และจับใจความของเรื่องที่อ่านได้

1.4 อ่านอย่างสม่ำเสมอ

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6

2.1 สามารถอ่านออกเสียง อ่านในใจ ได้ถูกต้องคล่องแคล่วรวดเร็วและ
สามารถท่องจำบทร้อยแก้วและร้อยกรองได้

2.2 เข้าใจความหมายของคำข้อความ สำนวนโวหารในบริบทต่าง ๆ
จับใจความสำคัญและอธิบายความได้

2.3 วิเคราะห์ ตีความแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นและสามารถ
คาดการณ์หรือกำหนดแนวปฏิบัติได้อย่างมีเหตุผล

2.4 อ่านอย่างสม่ำเสมอและค้นคว้าเพิ่มเติม

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1-3

3.1 สามารถอ่านบทร้อยแก้วที่ซับซ้อนและบทร้อยกรองที่หลากหลาย
ตามแบบแผนคำประพันธ์ได้ถูกต้อง

3.2 เข้าใจคำศัพท์ สัญลักษณ์ ข้อความ สำนวนโวหารที่ซับซ้อน
สามารถจับใจความสำคัญและนัยของสิ่งที่อ่านได้

3.3 วิเคราะห์ ตีความแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นและสามารถ
คาดการณ์หรือกำหนดแนวปฏิบัติได้อย่างมีเหตุผล

3.4 อ่านอย่างสม่ำเสมอและค้นคว้าเพิ่มเติม

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร รายงานข้อมูล เรื่องราว
ความรู้ความคิด อย่างมีประสิทธิภาพ

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-3

1.1 สามารถคัดลายมือเขียนคำและข้อความง่าย ๆ สั้น ๆ ได้ถูกต้อง

1.2 ใช้ทักษะการเขียน บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเพื่อ
ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดจินตนาการต่าง ๆ ได้ตามวัย

1.3 มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียนสนใจการเขียนอย่างสม่ำเสมอใช้ทักษะในการเขียนบันทึก

1.4 เห็นคุณค่าและนิยมใช้ตัวเลขไทย

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6

2.1 สามารถคัดลายมือเขียนคำและข้อความที่ยากขึ้นตามระดับชั้นได้ถูกต้อง

2.2 ใช้ทักษะและกระบวนการเขียนในการเขียนบันทึกรายงานข้อมูลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ถูกต้องตามขั้นตอนและรูปแบบ

2.3 มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียนสนใจการเขียนอย่างสม่ำเสมอ

2.4 เห็นคุณค่าและนิยมใช้ตัวเลขไทย

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1-3

3.1 ใช้ทักษะกระบวนการเขียนเรียงความย่อความจดหมายรายงานการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ตาม ศักยภาพ

3.2 มีมารยาทการเขียนเลือกใช้ถ้อยคำได้เหมาะสมกับบุคคลโอกาสและสถานการณ์ สามารถอ้างอิงแหล่งข้อมูล อย่างถูกต้องสนใจเขียนอย่างสม่ำเสมอ

3.3 เห็นคุณค่าและนิยมใช้ตัวเลขไทย

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถฟัง ดูและการพูด อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-3

1.1 เข้าใจ ถ้อยคำ เนื้อเรื่อง น้ำเสียง และกิริยาท่าทางของผู้พูด และจับใจความสิ่งที่ฟังได้

1.2 พูดย่อเรื่องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูได้อย่างมีเหตุผล

1.3 สามารถตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกนึกคิดด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนสุภาพเหมาะสม

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6

2.1 เข้าใจถ้อยคำ เนื้อเรื่อง น้ำเสียง และกิริยาท่าทางจุดประสงค์ของผู้พูด และจับประเด็นสำคัญได้

2.2 วิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นรู้เท่าทันสารที่โน้มน้าวใจ สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล

2.3 สามารถ พูดแสดงความรู้ ความคิด ในที่ประชุมได้อย่างถูกต้องตาม หลักการพูด พูดวิเคราะห์เรื่องราว พูดต่อหน้าชุมชน และพูดรายงาน โดยใช้ถ้อยคำเหมาะสมแก่เรื่อง และจุดประสงค์ตามหลักการพูด มีมารยาทการฟัง การดู และการพูด

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1-3

3.1 เข้าใจ ถ้อยคำ เนื้อเรื่องประเด็นสำคัญ น้ำเสียง กิริยาท่าทาง จุดประสงค์ของผู้พูด และสามารถตีความข้อความที่ฟังได้

3.2 วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ฟังและดูอย่างมี วิจารณ์

3.3 สามารถเล่าประสบการณ์ รายงาน พูดแสดงความรู้ ความคิด ในที่ประชุมอย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์และมีมารยาท

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติและเกณฑ์ของหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติ ของชาติ

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-3

1.1 สามารถสะกดคำเขียนคำได้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ของภาษา

1.2 เข้าใจความหมายชนิดและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ และประโยคง่าย ๆ

1.3 เข้าใจลักษณะของภาษาไทยที่มีทั้งภาษามาตรฐาน (ภาษาไทยกลาง)

ภาษาถิ่น

1.4 สามารถเลือกใช้คำคล้องจอง แต่งบทร้อยกรองง่าย ๆ

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6

2.1 สามารถสะกดคำในวงคำศัพท์ที่กว้างและยากขึ้น อ่านและเขียนคำ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว

ที่ซับซ้อนขึ้น

2.2 สามารถใช้คำ กลุ่มคำตามชนิดและหน้าที่มาเรียบเรียงเป็นประโยค

2.3 เข้าใจลักษณะของภาษาไทยที่มีทั้งภาษามาตรฐาน (ภาษาไทยกลาง) ภาษาถิ่นและคำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในประเทศไทย

2.4 แต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ และกลอนได้อย่างถูกต้อง

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1-3

3.1 เข้าใจการสร้างคำไทยตามหลักเกณฑ์ของภาษา

3.2 สามารถใช้คำ กลุ่มคำตามชนิด และหน้าที่มาเรียบเรียงเป็นประโยค ความเดียวความรวมและความซ้อน

3.3 เข้าใจธรรมชาติของภาษา การนำคำ ภาษาต่างประเทศมาใช้ในประเทศไทยตามกระแสวัฒนธรรมและความเจริญทางเทคโนโลยี

3.4 แต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ กลอนและโคลงได้อย่างถูกต้อง

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ และชีวิตประจำวัน

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-3

ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนตามความเป็นจริง เหมาะแก่กาลเทศะและบุคคล

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6

ใช้ภาษาอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม โดยการพูดและเขียนตามความเป็นจริง และเหมาะสมแก่สถานการณ์ ไม่สร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น ใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสร้างความสามัคคี สอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมและวัฒนธรรมของกลุ่มบุคคลในชุมชน

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1-3

ใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและพัฒนาบุคลิกภาพ สอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ยกย่องผู้ใช้ภาษาไทยอย่างมีคุณธรรมและวัฒนธรรม เข้าใจการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในวงการต่างๆในสังคม

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติชาติ

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-3

1.1 เข้าใจนิทานเรื่องสั้น วรรณกรรมง่าย ๆ เหมาะสมกับวัย แสดงข้อคิดจากเรื่องที่ฟังและอ่านได้

1.2 สามารถนำปริศนาคำทายและบทรiddles ในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนและเล่น

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6

2.1 เข้าใจวรรณคดีและวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ พิจารณาและแสดงความคิดเห็นได้

2.2 สามารถนำนิทานพื้นบ้าน ดำเนินในท้องถิ่นมาแล้วและสนทนาเกี่ยวกับคุณค่าของวรรณกรรมในท้องถิ่น

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1-3

3.1 สามารถพิจารณาคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองทั้งในด้านเนื้อหา ภาษาวัฒนธรรมและสังคม

3.2 เข้าใจความหมายของเพลงพื้นบ้านและบทกล่อมเด็กในท้องถิ่น สามารถร้องเล่น หรือถ่ายทอดได้

4. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.4-6

4.1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

4.2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

4.3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

4.4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4.5 รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา

4.6 ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

จากเอกสารตัวชี้วัดและกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายสำคัญในการสอนภาษาไทยคือ เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ซึ่งสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบอันจะเป็นประโยชน์เพื่อการดำรงชีวิตของตนเองและสังคมประเทศชาติ

ผู้ศึกษาได้ยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะสาระที่ 3 หลักการฟัง การดู และการพูด โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดซึ่งได้นำมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.2 การคิดวิเคราะห์

คำว่า คิด หมายถึง นึกคิด ระลึก ตรึกตรอง ส่วนคำว่า วิเคราะห์ หมายถึง ดู สังเกต ใฝ่ครวญอย่างละเอียดและรอบครอบในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยหาส่วนดี ส่วนบกพร่อง หรือจุดเด่นจุดด้อยของเรื่องนั้น แล้วเสนอแนะสิ่งที่ดีที่เหมาะสมอย่างยุติธรรมมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Bloom (n.d., อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539, น. 41-44) ให้ความหมาย การคิดวิเคราะห์ การคิดวิเคราะห์อาจทำได้จากการรวบรวมข้อมูล การสังเกตการณ์ ประสบการณ์ หลักแห่งเหตุและผล หรือการสื่อความ การคิดวิเคราะห์ต้องมีพื้นฐานของคุณค่าเชิงพุทธิปัญญาที่สูงเลยไปจากการเป็นเพียงการแบ่งเนื้อหาที่รวมไปถึง ความกระฉ่างชัด ความแม่นยำ ความต้องตรง เนื้อหา หลักฐาน ความครบถ้วนและความยุติธรรม

ความหมายหรือนิยามการคิดวิเคราะห์มีมากมายและหลากหลาย แต่ส่วนใหญ่ไปในแนวเดียวกันคือการใช้เหตุผล หลักฐานและตรรกะมาวิเคราะห์ให้แน่ชัดก่อนลงความเห็นหรือตัดสินใจ พระพุทธเจ้าได้ใช้วิธีการสอนที่อาจนับเป็นการคิดวิเคราะห์ที่เรียกว่า “ปุจฉาวิสัชนา” ด้วยการให้ พระสงฆ์ใช้ “วิจารณ์ญาณ” ถามตอบซักไซ้ไล่เลียงกันกันไปจนได้คำตอบซึ่งอาจถือได้ว่าเป็น การคิดวิเคราะห์ โดยทรงให้หลักแห่งความเชื่อที่ไม่มั่งงายไว้ในพระสูตรชื่อ กาลามสูตรภายใต้ กรอบแห่ง “ความน่าสงสัย” (Skepticism) กระบวนการคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับการสืบหา ข้อมูลและการประเมินข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปหรือคำตอบที่เชื่อถือได้ การคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย “ตรรกะที่ไม่เป็นทางการ” (Informal Logic) ผลการวิจัยด้านการรับรู้เชิงจิตวิทยา (Cognitive Psychology) ทำให้นักการศึกษาเริ่มเชื่อมากขึ้นว่าสถาบันการศึกษาทุกแห่งควรเน้นการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้นแทนการสอนให้เรียนรู้แบบท่องจำกระบวนการของการคิด วิเคราะห์สามารถตอบสนองประเด็นและสถานการณ์ได้หลาย ๆ อย่างและทำให้เราสามารถ สืบเสาะหาสิ่งเชื่อมโยงระหว่างกันได้ด้วย ดังนั้น การคิดวิเคราะห์จึงเป็นตัวสร้างระบบของความคิด ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับความรู้ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ หลักเหตุผลทางศีลธรรม และปรัชญาเราอาจแบ่งการคิดวิเคราะห์ได้ เป็นสองลักษณะได้แก่ ชุดของทักษะการรับรู้ (Cognitive Skill) และความสามารถและการใช้ทักษะ นั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางแห่งพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ไม่เป็นเพียงการหาและการเก็บรวบรวม ข้อมูล หรือการเป็นเพียงผู้มีทักษะแต่ไม่ได้ใช้อย่างสม่ำเสมอ การคิดวิเคราะห์จึงไม่ใช่เป็นเพียง การฝึกฝนทักษะเพื่อการไม่ยอมรับรองผลเพียงอย่างเดียว

การคิดวิเคราะห์ขั้นต้นของการคิดที่มีประโยชน์ดังนี้

1. การจำแนกความเห็นในประเด็นปัญหาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและการจัดเก็บข้อโต้แย้งที่มีตรรกะที่สนับสนุนในแต่ละฝ่าย
2. แยกข้อโต้แย้งออกเป็นส่วน ๆ ตามเนื้อหาของคำแถลงและดึงเอาเนื้อหาส่วนเพิ่มเติมที่มีความหมายตรงนัยของคำแถลง
3. ตรวจสอบคำแถลงและความหมายตามนัยเหล่านี้เพื่อหาความขัดแย้งในตัวเอง
4. บ่งชี้เนื้อหาการอ้างที่ขัดแย้งกันในบรรดาข้อถกเถียงต่าง ๆ ที่มีแล้วจึงใส่น้ำหนักหรือคะแนนให้ข้ออ้างนั้น ๆ เพิ่มน้ำหนักเมื่อข้ออ้างมีหลักฐานสนับสนุนที่เด่นชัด โดยเฉพาะการมีเหตุผลที่สอดคล้องกัน หรือมีหลักฐานจากแหล่งใหม่ ๆ หลายแหล่ง ลดน้ำหนักเมื่อข้ออ้างมีความขัดแย้งกันปรับน้ำหนักขึ้นลงตามความสอดคล้องของข้อมูลกับประเด็นกลางจะต้องมีหลักฐานสนับสนุนที่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจข้ออ้างที่ไม่น่าเชื่อถือ หรือมีคะแนนนั้น จะต้องไม่นำประเด็นการกล่าวอ้างดังกล่าวมาประกอบการตัดสินใจ
5. ประเมินน้ำหนักด้านต่าง ๆ ของข้ออ้าง

ผังโนภาพ (Mind maps) เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดรูปและการประเมินค่าข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในขั้นสุดท้าย เราอาจกำหนดน้ำหนักเป็นตัวเลขสำหรับแต่ละแขนงของแผนที่ในใจ

การคิดวิเคราะห์ไม่ใช่สิ่งที่ใช้ประกันว่าได้บรรลุถึงความจริง หรือ ข้อสรุปที่ถูกต้องแล้ว ประการแรก เราอาจไม่สามารถหาข้อมูลที่ถูกต้องได้ ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้ว ข้อมูลที่มีความสำคัญอาจยังไม่มีการค้นพบ หรือยังเป็นข้อมูลที่ยังไม่มีใครรู้ว่าเป็นอะไร ประการที่สอง ความลำเอียงของคนการปิดบังหรือถ่วงประสิทธิภาพในการเก็บ ประเมินข้อมูลที่มีอยู่แล้ว

2.2.1 นิยามของการคิดวิเคราะห์

โดยที่แนวคิดเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์เพิ่งเป็นที่แพร่หลายและมีความสำคัญต่อสังคมแห่งโลกไร้พรมแดนมากขึ้นเป็นลำดับ จึงมีผู้เขียนหนังสือและมีการเปิดสอนวิชานี้อย่างแพร่หลายตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้นความหมายและนิยามของ “การคิดวิเคราะห์” จึงมีความหลากหลายดังนิยามที่ได้รวบรวมไว้ข้างล่างนี้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษาเห็นภาพที่กว้างขึ้น แหล่งที่มาได้ให้ไว้ที่ท้ายของแต่ละนิยามแล้ว

“การคิดวิเคราะห์” หมายถึง ชนิดของกิจกรรมทางจิตที่แจ่มแจ้ง แม่นยำและมีความมุ่งหมายที่ชัดเจน ปกติจะเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในโลกของความเป็นจริง เป็นการสร้างทางแก้ปัญหาเชิงซ้อน เป็นการหยาบยกความแตกต่าง การสังเคราะห์และบูรณาการข้อมูลข่าวสาร

จากความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับความเห็น หรือการอนุมานศักยภาพของผลที่จะตามออกมา แต่การคิดวิเคราะห์ยังโยงไปถึงกระบวนการประเมินคุณภาพในความคิดของตนเองได้ด้วย

“การคิดวิเคราะห์” หมายถึง ความสามารถในการประเมินข้อมูลและความเห็นอย่างมีระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจนและถูกต้องและด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

“การคิดวิเคราะห์” คือ เครื่องมือที่จำเป็นยิ่งยวดเพื่อการตัดสินใจหรือลงความเห็นด้วยวิธี สืบเสาะกำหนดเป้าหมายที่ถูกต้องชัดเจนและการบังคับตนเองไม่ให้ถูกชักจูง เพื่อให้ได้มาซึ่งการ แปลความหมาย การวิเคราะห์ การประเมินและการลงความเห็นตลอดจนการอธิบายพยานหลักฐาน หรือสิ่งอ้างอิง แนวคิด วิธีการ การกำหนดกฎเกณฑ์หรือบริบทของข้อพิจารณาที่เป็นที่มาของ ข้อสรุป ความเห็น หรือข้อตัดสินใจ

“การคิดวิเคราะห์” คือ กระบวนการรับรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสะท้อนความคิดและการอดทน (ต่อการหาความกระจ่าง) ในความคลุมเครือไม่ชัดเจนซึ่งมีลักษณะประจำ ดังนี้

1. มีวินัยและชี้นำตนเอง
2. หันเหไปทางการสืบค้น วิเคราะห์และวิจารณ์
3. ใช้วิธีแก้ไขปัญหาแบบหลายมิติและหลายตรรกะมากกว่าการแก้แบบมิติเดียว ตรรกะเดียว หรือ ใช้ความรู้คิดยาวไปทางเดียว จะต้องใช้ความสามารถสร้างทางเลือกหลายทางที่ นำไปสู่การชั่งใจตัดสินใจที่ปราศจากการเอนเอียง

“การคิดวิเคราะห์” คือ การสะท้อนความคิดที่มีเหตุผลโดยการพุ่งประเด็นไปเน้นที่ การตัดสินใจที่จะเชื่อหรือตัดสินใจที่จะกระทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กล่าวให้ชัดก็คือการประเมินใน ความจริง ความแม่นยำ และ/หรือคุณค่าของความรู้หรือข้อถกเถียงที่ได้รับ ในการนี้ต้องการการ วิเคราะห์ความรู้หรือความเชื่อที่ได้รับรู้มาอย่างระมัดระวัง ตรงจุด เกะกะติดและเป็นรูปธรรมที่มี เหตุผล เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งนั้น ๆ จริงหรือมีคุณค่าจริงหรือไม่

“การคิดวิเคราะห์” คือ กระบวนการประเมินข้อเสนอหรือสมมุติฐานที่ได้รับแล้วทำการ ไตร่ตรองตัดสินใจบนพื้นฐานแห่งพยานหลักฐานที่นำมาสนับสนุน ตัวอย่าง พิจารณาตาม 5 ขั้นตอน ของการคิดวิเคราะห์

1. เรากำลังถูกบอกให้เชื่อหรือยอมรับอะไร? สมมุติฐานในเรื่องนี้คืออะไร
2. มีพยานหลักฐานใดที่ใช้สนับสนุนในเรื่องนี้? และหลักฐานนี้เชื่อถือได้และหนักแน่นแล้วหรือ
3. มีทางเลือกอื่นใดอีกหรือไม่สำหรับการตีความพยานหลักฐานนี้
4. มีหลักฐานเพิ่มเติมอื่นใดอีกหรือไม่ที่จะนำมาช่วยประเมินทางเลือกเหล่านั้น
5. ข้อสรุปใดที่มีเหตุผลมากที่สุดตามพยานหลักฐานและคำอธิบายของทางเลือก

“การคิดวิเคราะห์” คือ การเจาะมุ่งเฉพาะจุด การจัดรูปความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ อย่างมีความสัมพันธ์กันในระหว่างความคิดต่าง ๆ ในหลักฐานที่แน่ชัดและในความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับความเห็น

“การคิดวิเคราะห์” คือ ความมุ่งมั่นยึดติดกับการตรวจสอบหลักฐานที่สนับสนุนความเชื่อทางแก้ปัญหา หรือข้อสรุปการยอมรับ การคิดวิเคราะห์หมายถึงความสามารถในการคิดอย่างกระจ่าง การวิเคราะห์และการมีให้เหตุผลอย่างมีตรรกะ

“การคิดวิเคราะห์” คือ การแสดงให้เห็นถึงหรือความต้องการการวิเคราะห์อย่างระมัดระวังก่อนการตัดสินใจ

“การคิดวิเคราะห์” คือ การให้เหตุผลและการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ที่รวมถึงการตะล่อมและการมีตรรกะในของความคิดที่อยู่ในระดับสูง

“การคิดวิเคราะห์” คือ การเก็บเกี่ยวทักษะเชิงวิเคราะห์ที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถในการแก้แนวคิดหรือปัญหาต่าง ๆ ที่ซับซ้อนได้

“การคิดวิเคราะห์” คือ เซทที่ซับซ้อนของทักษะการรับรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาและการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีปัญญาและนวัตกรรม

“การคิดวิเคราะห์” คือ กระบวนการที่ทำทลายให้บุคคลใช้การไตร่ตรอง เหตุผล การคิดอย่างมีหลักเพื่อรวบรวม แปลความหมายและประเมินข้อมูลข่าวสารเพื่อให้สามารถตัดสินใจ กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการคิดที่ล่วงเลยไปมากกว่าการให้เหตุผลเพียงอันเดียวสำหรับนำมาใช้ในการตัดสินใจว่าทางเลือกใดเหมาะสมที่สุด

“การคิดวิเคราะห์” คือ ทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับการศึกษาในมหาวิทยาลัยและสถาบันที่สูงกว่านั้น เป็นการค้นหาความหมายที่อยู่เบื้องใต้ของคำแถลง กวีนิพนธ์ บทบรรณาธิการ รูปภาพ การโฆษณา หรือข้อเขียนใด ๆ ด้วยการใช้การวิเคราะห์ นักคิดเชิงวิจารณ์จะแยกคำแถลงหรือข้อเขียนนั้นออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นหาความหมาย ความสัมพันธ์และสมมุติฐานอาจอาจถูกฝังไว้ในนั้นต่อไป

“การคิดวิเคราะห์” คือ หนทางแห่งการตัดสินใจที่ต้องใช้การไตร่ตรองอย่างระมัดระวังว่าจะยอมรับ บอกปิดหรือพักคำแถลงนั้นไว้ก่อน

“การคิดวิเคราะห์” คือ กระบวนการที่มีเหตุผลและที่สะท้อนถึงการขังใจตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ กระบวนการนี้ให้ความสำคัญในความเป็นเอกเทศและกึ่งเอกเทศในการตัดสินใจ การคิดวิเคราะห์ยังรวมถึงความสามารถในการจัดการกับความคลุมเครือซึ่งเป็นสิ่งที่มีประจำในบทบาทและประสบการณ์ของมนุษย์

“การคิดวิเคราะห์” คือ กระบวนการที่มีระบบการใช้ปัญญาเพื่อการวางแผนความคิด การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และ/หรือประเมินข้อมูลด้วยทักษะที่กระตือรือร้นด้วยการสังเกต การเข้าไปมีประสบการณ์ การสะท้อนกลับ การให้เหตุผลและ/หรือด้วยการสื่อ เพื่อใช้เป็นแนวทางไปสู่ความเชื่อหรือการปฏิบัติ

“การคิดวิเคราะห์” ไม่ใช่การเสาะหาหรือการคงไว้ซึ่งข้อมูลแบบธรรมดาทั่วไป ไม่ใช่เป็นการพัฒนาเฉพาะของทักษะ และ/หรือการประยุกต์ทักษะเหล่านั้นซ้ำ ๆ โดยปราศจากประเมินผลลัพธ์เชิงวิจารณ์

“การคิดวิเคราะห์” ครอบคลุมถึงองค์ประกอบของเหตุผลทั้ง 8 นั่นคือ ความมุ่งหมาย จุดความเห็น คำถามของประเด็น ข้อมูลข่าวสาร การแปลความหมายและการอนุมาน แนวคิดหรือมโนทัศน์ ข้อสมมติ การชี้บ่งเป็นนัยและผลที่จะตามมาตามมา

“การคิดวิเคราะห์” คือ กระบวนการทางจิตที่ใช้ในการวิเคราะห์หรือประเมินข้อมูล ข้อมูลดังกล่าวอาจเก็บรวบรวมจากการสังเกตการณ์ ประสบการณ์ การใช้เหตุผล หรือจากการสื่อความคิดวิเคราะห์ที่มีพื้นฐานของมันเป็นเองทางคุณค่าแห่งพุทธิปัญญาที่ล้าลึกไปจากการแบ่งเรื่องราวโดยรวมถึง ความกระจำแจ้ง ความแม่นยำ การมีพยานหลักฐาน การครบถ้วนและการมีความยุติธรรม

2.2.2 หลักการคิดวิเคราะห์

2.2.2.1 พิจารณาว่าเรื่องนี้ใช้รูปแบบใด เช่น เป็นนิทาน เป็นเรื่องยาว เป็นร้อยกรอง เป็นบทละคร เรื่องสั้น บทความ

2.2.2.2 แยกเนื้อเรื่องให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

2.2.2.3 แยกพิจารณาให้ละเอียดว่า เนื้อหาประกอบด้วยอะไรบ้าง

2.2.2.4 พิจารณาว่าใช้กลวิธีในการนำเสนอเรื่องอย่างไร

2.2.2.5 ลำดับเหตุการณ์ ตามเหตุผลคือ ลำดับจากเหตุไปหาผล หรือจากผลไปหาเหตุ หรือตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง ความสำคัญมากไปหาความสำคัญน้อย สิ่งที่เกิดตัวไปหาไกลตัวจากขวาไปซ้ายหรือซ้ายไปขวา จากเหนือไปได้หรือใต้ไปเหนือ จากสถานที่ใหญ่ไปหาสถานที่เล็กจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย เป็นต้น

2.2.2.6 พิจารณาความคิดที่ผู้เขียนต้องสื่อให้ผู้อ่านทราบและความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องหรือข้อความนั้น เมื่ออ่านพิจารณาข้อความ บทความ เนื้อเรื่อง เสร็จแล้วจึงตอบคำถามข้อควรระวังคือ คำตอบที่ให้เลือกนั้นจะคล้ายคลึงกันมาก บางครั้งดูเหมือนว่าคำตอบเป็นคำตอบที่ถูกต้องทุกข้อ จึงต้องใช้วิจารณญาณ เลือกคำตอบที่ถูกที่สุด

การวิเคราะห์เรื่องที่อ่านทุกชนิด สิ่งที่จะละเอียดเสียมิได้ก็คือ การพิจารณาถึงการใช้อ้อยคำสำนวนภาษาว่ามีความเหมาะสมกับระดับและประเภทของงานเขียนหรือไม่ เช่น ในบทสนทนาที่ไม่ควรใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน ควรใช้สำนวนให้เหมาะสมกับสภาพจริงหรือเหมาะสมแก่กาลสมัยที่เหตุการณ์ในหนังสือนั้นเกิดขึ้น เป็นต้น ดังนั้น การอ่านวิเคราะห์จึงต้องใช้เวลาอ่านมาก และยังมีเวลาอ่านมากก็ยังมีโอกาสวิเคราะห์ได้ดีมากขึ้น การอ่านในระดับนี้ ต้องรู้จักตั้งคำถามและจัดระเบียบเรื่องราวที่อ่าน เพื่อจะได้เข้าใจเรื่องและความคิดของผู้เขียนต้องการ

2.2.3 การวิเคราะห์การอ่าน

การวิเคราะห์การอ่านประกอบด้วย

2.2.3.1 แบบ

2.2.3.1 กลวิธีในการประพันธ์

2.2.3.1 เนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง

2.2.3.1 สำนวนภาษา

2.2.4 กระบวนการวิเคราะห์

2.2.4.1 รูปแบบของงานประพันธ์ว่าใช้รูปแบบใด อาจเป็นนิทาน บทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง หรือบทความจาก

2.2.4.2 แยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วนๆ ให้เห็นว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

2.2.4.3 แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร หรือประกอบด้วยอะไรบ้าง

2.2.4.4 พิจารณาให้เห็นว่าผู้เขียนใช้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

2.2.5 การคิดวิเคราะห์ในขั้นต่าง ๆ

2.2.5.1 การคิดวิเคราะห์คำ เป็นการคิดเพื่อแยกแยะอ้อยคำในวลี ประโยค หรือข้อความต่าง ๆ โดยสามารถบอกได้ว่าคำใดใช้อย่างไร ใช้อย่างไร ใช้ผิดความหมาย ผิดหน้าที่ไม่เหมาะสม ไม่ชัดเจนอย่างไร ควรจะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร เป็นต้น เช่น

อย่าเอาไปใช้ทับกระดาษ

ที่นี่รับอัดพระ

เขาต้องเที่ยวไปทั่วพิภพ

เจ้าอวาสวัดนี้มรณกรรมเสียแล้ว

2.2.5.2 การคิดวิเคราะห์ประโยค เป็นการคิดเพื่อแยกแยะประโยคต่าง ๆ ว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ ใช้ประโยคผิดไปจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ต้องการสมบูรณ์เพียงใดหรือไม่ มีหน่วยความคิดในประโยคขาดเกินหรือไม่ เรียงลำดับความใน

ประโยคที่ใช้ได้ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ ใช้ฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็นหรือใช้รูปประโยคที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่ เมื่อพบข้อบกพร่องต่างๆ แล้วก็สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ เช่น

สุขภาพของคนไทยไม่ดีส่วนใหญ่

การแก้ปัญหาจราจรในกรุงเทพฯเกิดการจลาจล

ทุกคนย่อมประสบความสำเร็จท่ามกลางความขยันหมั่นเพียร

เขามักจะเป็นหวัดในทุกครั้งที่ฝนเริ่มตก

2.2.5.3 การคิดวิเคราะห์ทัศนยะของผู้แต่ง

ผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบว่าผู้เขียนเสนอทัศนยะมีน้ำหนักเหตุผลประกอบข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือเพียงใด เป็นคนมองโลกในแง่ใด เป็นต้น

2.2.5.4 การคิดวิเคราะห์รส

การคิดวิเคราะห์รส หมายถึง การอ่านอย่างพิจารณาถึงความซาบซึ่งประทับใจที่ได้จากการอ่าน วิธีการที่จะทำให้เข้าถึงรสอย่างลึกซึ้ง คือการวิเคราะห์รสของเสียงและรสของภาพ

1) ด้านรสของเสียง ผู้อ่านจะรู้สึกได้ชัดจากการอ่านออกเสียงดังๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านอย่างปกติหรือการอ่านทำนองเสนาะ จึงจะช่วยให้รู้สึกถึงความไพเราะของจังหวะและความเคลื่อนไหว ซึ่งแฝงอยู่ในเสียง ทำให้เกิดความรู้สึกไปตามท่วงทำนองของเสียงสูงต่ำจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

2) ด้านรสของภาพ เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่อง ในขณะเดียวกันทำให้เห็นภาพด้วย เป็นการสร้างเสริมให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมาย การเขียนบรรยายความด้วยถ้อยคำไพเราะ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ก่อให้เกิดภาพขึ้นในใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและเข้าใจความหมายของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2.2.5.5 การคิดวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหาและการตีความเนื้อหาของข้อความ

การคิดวิเคราะห์ ยังมีสิ่งที่ต้องพิจารณา คือ การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา และการตีความเนื้อหาของหนังสือ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา มีหลักปฏิบัติ ดังนี้

จัดประเภทหนังสือตามชนิดและเนื้อหา หนังสือแต่ละประเภทมีวิธีอ่านต่างกัน ก่อนอ่านต้องวิเคราะห์รู้ว่า หนังสือเล่มนั้นอยู่ในประเภทใด การแบ่งประเภทจะดูแต่ชื่อเรื่องหรือลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียวไม่ได้ต้องสำรวจเนื้อหาด้วย อย่างไรก็ตาม ชื่อเรื่องเป็นสิ่งที่แรกที่ใช้เป็นแนวทางได้ เพราะผู้เขียนย่อมต้องพยายามตั้งชื่อเรื่องให้ตรงแนวเขียนหรือจุดมุ่งหมายในการเขียนของตนให้มากที่สุดสรุปให้สั้นที่สุดว่า หนังสือนั้นกล่าวถึงอะไร หนังสือที่ดีทุกเล่มต้องมีเอกภาพ มีการจัดองค์ประกอบของส่วนย่อยอย่างมีระเบียบ ผู้อ่านต้องพยายามสรุปภาพดังกล่าว

ออกมาเพียง 1-2 ประโยคว่า หนังสือเล่มนั้นมีอะไรเป็นจุดสำคัญหรือเป็นแก่นเรื่องแล้วจึงหาความสัมพันธ์กับส่วนสำคัญต่อไป กำหนดโครงสร้างของหนังสือ เมื่ออ่านต้องตั้งประเด็นด้วยว่า จากเอกภาพของหนังสือเล่มนั้นมีส่วนประกอบสำคัญบ้าง ส่วนที่สำคัญๆสัมพันธ์กันโดยตลอดหรือไม่ และแต่ละส่วนก็มีหน้าที่ของตน สนับสนุนซึ่งกันและกันหรือไม่ กำหนดปัญหาที่ผู้เขียนต้องการแก้ ผู้อ่านควรพยายามอ่านและค้นพบว่าผู้เขียนเสนอปัญหาอะไร อย่างไร มีปัญหาย่อยอะไร และให้คำตอบไว้ตรงๆหรือไม่ การตั้งปัญหาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจเรื่องแจ่มแจ้ง ยิ่งตั้งปัญหาได้กว้างขวางลึกซึ้งเพียงใด ยิ่งเข้าใจได้เพิ่มขึ้นเพียงนั้น

2) การตีความเนื้อหาของหนังสือ การตีความเป็นสิ่งที่คุณผู้อ่านทำความเข้าใจ ความคิดของผู้เขียน พิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้บอกความหมายหรือนัยของข้อความที่เขียนออกมาตรงๆ แต่ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจบริบทของเรื่องเป็นอย่างดี จึงจะตีความได้ถูกต้อง การทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนนั้น ไม่ว่าจะความคิดจะถูกต้องหรือไม่เราจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม แต่การพยายามเข้าใจเช่นนั้นทำให้เราไม่วิจารณ์ผู้เขียนอย่างไม่ยุติธรรม แต่จะพิจารณาทั้งข้อดี ข้อบกพร่อง ของงานเขียนนั้นอย่างแจ่มแจ้ง การตีความเนื้อหาของหนังสือมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้ตีความหมายของคำสำคัญ และค้นหาประโยคสำคัญที่สุด ผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจคำสำคัญและเข้าใจประเด็นที่สำคัญที่ผู้เขียนเสนอเพื่อเข้าใจความคิดของผู้เขียนสรุปความคิดสำคัญของผู้เขียน โดยพิจารณาว่าประโยคใดเป็นเหตุ ประโยคใดเป็นผลประโยคใดเป็นข้อสรุป ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้สรุปความคิดออกมาให้เห็นชัดเจน แต่ผู้อ่านต้องพยายามสรุปออกมาให้ได้

3) ตัดสินว่าจะอะไรคือการแก้ปัญหของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านตีความสำคัญให้ตรงกับผู้เขียน เข้าใจความคิดสำคัญของผู้เขียน และสรุปความคิดของผู้เขียนได้แล้ว ผู้อ่านก็จะวิเคราะห์หรือตัดสินได้ว่า จากเรื่องราวหรือเหตุผลต่างๆที่ผู้เขียนนำมาเสนอนั้นมีความสมเหตุสมผลหนักแน่น น่าเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปสู่การวิจารณ์หนังสือเรื่องนั้นๆ ต่อไป

2.2.6 การคิดวิเคราะห์สำคัญอย่างไร

การคิดวิเคราะห์ เพื่อแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้อ่านที่อยู่ในยุคสังคมข่าวสาร ซึ่งแวดล้อมด้วยข้อมูลข่าวสารที่มีทั้งเชื่อถือได้ มีคุณค่า และข้อมูลที่ไม่เชื่อถือได้ บิดเบือนความจริง มีอคติ ลำเอียง ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณเพื่อประเมินสิ่งที่ตนอ่าน และตัดสินว่าจะเชื่อได้มากน้อยเพียงใด (วิณา วิสเพ็ญ, 2535, น. 143) ดังนั้น การสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ครูต้องหาวิธีทำให้นักเรียนเข้าใจ และรู้คำศัพท์ความหมายของคำศัพท์ก่อนที่จะทำความเข้าใจ ในการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ในการอ่านที่มีคุณภาพต้องอ่านอย่างรู้จุดมุ่งหมายว่าอ่านเพื่อ

อะไร และครูต้องมีเป้าหมายในการสอนด้วยว่าต้องการอะไรให้นักเรียนมีการพัฒนาการอ่าน ด้านใดบ้าง (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2545, น. 8)

การจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การให้อิสระแก่ผู้เรียนในการทำงาน และสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้น ช่วยให้ผู้อ่านมีความคิดกว้างขวาง รู้เท่าทันความเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้นเราควรหาเวลาอ่านหนังสือเป็นประจำจะทำให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง หากผู้อ่านรู้จักเลือกหนังสือวิธีอ่านทั้งอ่านออกและอ่านเป็น สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่าน และรู้จักการวิเคราะห์ วิจารณ์ในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง (วัชร บวรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ, 2542, น. 9) ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านแก่นักเรียน เพื่อให้สามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด และพัฒนาชีวิตให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด โดยเฉพาะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการอ่านในระดับที่สูงกว่าการอ่านทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ ไม่ใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังต้องมีการวิเคราะห์เรื่องที่อ่านด้วยการอ่านเชิงวิเคราะห์จะช่วยฝึกให้ผู้อ่านใช้ความคิด สติปัญญา และมีความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน การฝึกแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้อ่านคิดเป็น มีความรู้ที่กว้างขวาง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญา ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ (กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป., น. 10-12) การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นสิ่งจำเป็นต่อบุคคลทุกระดับ เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการคิดแบบอื่น ๆ ช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ผู้ที่มีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์จะเป็นผู้ที่สามารถคิดได้ลึกซึ้ง ชาญฉลาด รอบคอบ นำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา สามารถปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคข้อมูลข่าวสาร ไร้พรมแดน ตลอดจนนำไปสู่การสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี (กรมวิชาการ, 2546, น. 208-210)

2.3 สื่อประสม

จรรยา เหนียนเฉลย (2541, น. 113) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อประสม (Multimedia) หมายถึง การนำเอาสื่อการสอนหลายอย่าง ที่มากกว่า 2 ชนิด ขึ้นไปมาสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องในเวลาเดียว และมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อหาความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้อธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และอีกชนิดอาจใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง การใช้สื่อประสมจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกัน ได้ค้นพบวิธีการที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, น. 23) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อประสมหมายถึงการนำสื่อที่หลากหลายที่มีความสัมพันธ์กันมีคุณค่าในตัวของมันเอง สื่อบางชนิดใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียนได้ดี สื่อบางชนิดใช้เพื่อก่อนให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จะช่วยให้ตัวผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกัน การใช้สื่อประสมถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545, น. 249) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อประสม คือ การรวบรวมการทำงานของสื่อที่มีคุณลักษณะหลายอย่างเข้าด้วยกันหรือ คือสื่อหลายชนิดที่นำมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบสัมพันธ์กันเพื่อช่วยในการถ่าย ทอดเนื้อหาสาระ โดยสื่อแต่ละชนิดที่นำมาใช้ต้องมีความสัมพันธ์สนับสนุนซึ่ง กันและกัน

สื่อประสม คือ การรวบรวมการทำงานของสื่อที่มีคุณลักษณะหลายอย่างเข้าด้วยกัน หรือการนำเอาสื่อการสอนหลายอย่าง ที่มากกว่า 2 ชนิด ขึ้นไปมาสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องในเวลาเดียว และมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน การใช้สื่อประสมจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกัน ได้ค้นพบวิธีการที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น สื่อประสมหรือสื่อหลายแบบ (Multimedia) เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้คอมพิวเตอร์สามารถผสมผสานระหว่างข้อความ ข้อมูล ตัวเลข ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ตลอดจนระบบโต้ตอบกับผู้ใช้ (Interactive) มาผสมผสานเข้าด้วยกัน

สื่อประสมหรือมัลติมีเดีย หมายถึงการนำเอาสื่อหลาย ๆ อย่าง เช่น รูปภาพ เทป แผ่นโปร่งใส มาใช้ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอน ต่อมาเมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้มากขึ้น และสามารถใช้งาน ได้ทั้งภาพนิ่ง เสียง ข้อความและภาพเคลื่อนไหว ทำให้ความหมายของสื่อประสมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่วนประกอบหลัก ที่มีใช้ทั่วไปของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจะมี CD-ROM sound card และลำโพง เพิ่มเข้ามาในคอมพิวเตอร์ หรืออาจมีส่วนประกอบที่เกี่ยวกับการใช้งานวิดีโอด้วย นอกจากนี้ยังมีความหมายรวมถึงการใช้การใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องวิดีโอเทปเสียง ซีดีรอม กล้องดิจิทัล โทรศัพท์ ฯลฯ ให้ทำงานร่วมกัน การใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุปกรณ์หลาย ๆ อย่างดังกล่าวจะต้องอาศัย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) และอุปกรณ์ (Hardware) ต่าง ๆ ประกอบกัน บางครั้งจึงเรียกว่าสถานีปฏิบัติการมัลติมีเดีย (Multimedia workstation)

ไฮเปอร์มีเดีย หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย นำเสนอสารสนเทศต่าง ๆ ในรูปของ ตัวอักษร ภาพ เสียง และการเคลื่อนไหว โดยผู้ใช้สามารถเชื่อมโยง เลือกลงหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนการเรียนรู้ได้ตามที่กำหนด ไว้ในโปรแกรม

2.3.1 ลักษณะของสื่อประสม

2.3.1.1 การนำสื่อหลายชนิดมาผสมผสานเข้าด้วยกัน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นตัวจัดการ และควบคุมให้สื่อต่าง ๆ ให้แสดงผลออกมาทางหน้าจอและลำโพงของคอมพิวเตอร์ อันประกอบไปด้วย

- 1) ภาพ ได้แก่ ภาพนิ่ง ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และภาพวิดิทัศน์
- 2) เสียง ได้แก่ เสียงบรรยาย เสียงสนทนา คนตรี และเสียงประกอบอื่น ๆ
- 3) ข้อความ ซึ่งคอมพิวเตอร์สร้างจากข้อมูลตัวอักษร
- 4) ความสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ (Interactivity) คือ ความสามารถในการจัดการกับข้อมูลภาพและเสียง ให้แสดงผลบนจอในลักษณะที่โต้ตอบกับผู้ใช้ได้ ไม่ใช่การแสดงผลรวดเดียวจบ (Run Through) แบบวิดิทัศน์ หรือภาพยนตร์ และไม่ใช้การสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) คือ ผู้ชมเป็นผู้ดูฝ่ายเดียวอีกต่อไป

สื่อประสม มาจากภาษาอังกฤษว่า มัลติมีเดีย (Multimedia) คำว่า มัลติ (Multi) หมายถึง หลายๆ อย่างผสมรวมกัน ซึ่งมีศัพท์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น many, much และ multiple 2 เป็นต้น ส่วนคำว่า มีเดีย (Media) หมายถึง สื่อ ข่าวสาร ช่องทางการติดต่อสื่อสาร เมื่อนำมารวมกันเป็นคำว่า มัลติมีเดียหรือสื่อประสมปัจจุบันเป็นที่นิยมใช้ในงานด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งเราเรียกกันว่าการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction: CAI) ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตาม

ความสามารถของแต่ละบุคคลโดยจะมีการโต้ตอบกับเครื่องคอมพิวเตอร์แสดงผลให้ผู้เรียนเห็นผ่านทางจอภาพที่สำคัญเทคโนโลยีนี้สามารถใช้สื่อประสมหลาย ๆ ชนิดเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นข้อความ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว หรือเสียง สื่อการเรียนรูปแบบนี้จึงสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

สื่อประสม คือ การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อแสดงและนำเสนอในรูปแบบข้อความ รูปภาพ เสียง วิดิทัศน์ โดยเชื่อมโยงกับอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เพื่อการท่องเที่ยวในเรื่อง การมีปฏิสัมพันธ์ การสร้าง และการสื่อสาร

2.3.2 วิวัฒนาการของสื่อประสม

สื่อประสม เริ่มมีขึ้นครั้งแรกใน พ.ศ.2493-2502 (ทศวรรษ 1950) เพื่อระบุดึงการเข้าร่วมกันของสื่อในลักษณะที่นิ่งและเคลื่อนไหวเพื่อเป็นการสร้างเสริมประสิทธิภาพทางการศึกษาซึ่งได้สะท้อนถึงวิธีการที่เรียกว่า “วิธีการสื่อประสม” (Multimedia Approach) หรือ “วิธีการใช้สื่อข้ามกัน” (Cross-media Approach) โดยขึ้นอยู่กับหลักการซึ่งนำสื่อ โสตทัศน์และประสบการณ์หลากหลายอย่างมาใช้ร่วมกับสื่อการสอนเพื่อเป็นการเสริมซึ่งกันและกัน สมัยก่อนสื่อประสมจะเป็นการนำสื่อหลากหลายประเภทมาใช้ร่วมกัน เช่น รูปภาพ เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส

เทปบันทึกเสียง วิดิทัศน์ ฯลฯ เพื่อให้การเสนอผลงานหรือการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยการเสนอเนื้อหาในรูปแบบต่างๆ นอกจากการบรรยายเพียงอย่างเดียว โดย ผู้ฟังหรือผู้เรียนไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อสื่อ ปัจจุบันด้วยบทบาทของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มี จำนวนเพิ่มมากขึ้นในการทำงานจึงทำให้ความหมายของสื่อประสมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยใน ปัจจุบันจะหมายถึง “สื่อประสมเชิงโต้ตอบ” (Interactive Multimedia) โดยการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสื่อและผู้ใช้สื่อประสมสมัยนี้จึง หมายถึง การนำอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องเล่นซีดี-รอม เครื่องเสียงระบบดิจิทัล เครื่องเล่นแผ่นวิดิทัศน์ ฯลฯ มาใช้ร่วมกันเพื่อเสนอเนื้อหาข้อมูลที่เป็น ตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวแบบวิดิทัศน์ และเสียงในระบบแบบสตรีโอ โดย การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการผลิต การนำเสนอเนื้อหาและเพื่อเป็นตัวควบคุมการ ทำงานของอุปกรณ์ร่วมเหล่านี้เพื่อให้ทำงานตามโปรแกรมที่เขียนไว้ เป็นการให้ผู้ใช้หรือผู้เรียน มิใช่เพียงแต่นั่งดูหรือฟังข้อมูลจากสื่อที่เสนอเท่านั้น แต่ผู้ใช้สามารถควบคุมให้คอมพิวเตอร์ทำงาน ในการตอบสนองต่อคำสั่งและให้ข้อมูลป้อนกลับในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ผู้ใช้และสื่อ สามารถมีปฏิสัมพันธ์ตอบสนองซึ่งกันและกันได้ทันที เนื้อหาในสื่อประสมจะมีลักษณะไม่ เรียงลำดับเป็นเส้นตรงและไม่ใช้สิ่งพิมพ์ เพราะเนื้อหาเหล่านั้นจะเป็นภาพจากแผ่นวิดิทัศน์หรือจาก ซีดี-รอม เป็นเสียงจากแผ่นเพลงซีดีหรือเครื่องเสียงจากระบบดิจิทัลหรือเป็นตัวอักษรจากแฟ้ม คอมพิวเตอร์และสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ตลอดเวลาโดยที่ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องอ่านตามลำดับเนื้อหา แต่เป็นการอ่านในลักษณะของข้อความหลายมิติ (Hypertext) และสื่อหลายมิติ (Hypermedia)

2.3.3 รูปแบบของสื่อประสม

2.3.3.1 สื่อประสมที่ไม่สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ (Multimedia) การนำสื่อหลาย ชนิดมาผสมผสานเข้าด้วยกัน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นตัวจัดการ และควบคุมให้สื่อต่างๆ แสดงผลออกมาทางหน้าจอและลำโพงของคอมพิวเตอร์

สื่อประสม I (Multimedia I) เป็นสื่อประสมที่ใช้โดยการนำสื่อหลายประเภท มาใช้ ร่วมกันในการเรียนการสอน เช่น นำวิดิทัศน์ มาสอนประกอบการบรรยายของผู้สอน โดยมีสื่อ สิ่งพิมพ์ประกอบด้วย หรือสื่อประสมในชุดการเรียน หรือชุดการสอน การใช้สื่อประสม I นี้ ผู้เรียน และสื่อจะไม่มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกัน และจะมีลักษณะเป็น ” สื่อหลายแบบ ” ตามศัพท์บัญญัติของ ราชบัณฑิตยสถาน

2.3.3.2 สื่อประสมที่สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ (Interactivity Multimedia) กล่าวคือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถจัดการกับข้อมูลภาพและเสียง ให้แสดงผลบนจอใน ลักษณะที่โต้ตอบกับผู้ใช้ได้ ไม่ใช่การแสดงผลรวดเดียวจบ (Run through) แบบวิดิทัศน์ หรือ

ภาพยนตร์และไม่ใช้การสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) คือ ผู้ชมเป็นผู้ดูฝ่ายเดียวอีกต่อไป

สื่อประสม II (Multimedia II) เป็นสื่อประสมที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานในการเสนอสารสนเทศ หรือการผลิตเพื่อเสนอข้อมูลประเภทต่าง ๆ เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร และเสียง ในลักษณะของสื่อหลายมิติ โดยที่ผู้ใช้มีการโต้ตอบกับสื่อโดยตรง โดยการใช้คอมพิวเตอร์ในสื่อประสม II ใช้ได้ในสองลักษณะ คือ

1. การใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานในการเสนอสารสนเทศโดยการควบคุมอุปกรณ์ร่วมต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น ควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ในสถานีงานสื่อประสม ควบคุมการเสนอภาพสไลด์มัลติวิชั่น และการเสนอในรูปแบบของแผ่นวีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ (Interactive Video) การใช้ในลักษณะนี้คอมพิวเตอร์จะเป็นตัวกลางในการควบคุมการทำงานของเครื่องเล่นแผ่นวีดิทัศน์ และเครื่องเล่นซีดีรอม ให้เสนอภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวตามเนื้อหาบทเรียนที่เป็นตัวอักษรที่ปรากฏอยู่บนจอภาพคอมพิวเตอร์ รวมถึงควบคุมเครื่องพิมพ์ในการพิมพ์ข้อมูลต่าง ๆ ของบทเรียน และผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนด้วย
2. การใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานในการผลิตเพิ่มสื่อประสมโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ เช่น Tool Book และ Author ware และนำเสนอเพิ่มบทเรียนที่ผลิตแล้วแก่ผู้เรียน โปรแกรมสำเร็จรูปเหล่านี้จะช่วยในการผลิตเพิ่มบทเรียน ผูกอบรม หรือการเสนองานในลักษณะของสื่อหลายมิติ โดยในแต่ละบทเรียนจะมีเนื้อหาในลักษณะของตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพกราฟิกเคลื่อนไหว ภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์และเสียงรวมอยู่ในแฟ้มเดียวกัน บทเรียนที่ผลิตเหล่านี้เรียกว่า " บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน " หรือ "CAI" นั่นเอง

การนำเสนอข้อมูลของสื่อประสม II นี้ จะเป็นไปในลักษณะสื่อหลายมิติที่เน้นเชิงโต้ตอบ ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถดูข้อมูลบนจอภาพได้หลายลักษณะ คือ ทั้งตัวอักษร ภาพ และเสียง และถ้าต้องการจะทราบข้อมูลมากกว่านี้ ผู้ใช้ก็เพียงแค่คลิกที่คำหรือสัญลักษณ์รูปที่ทำเป็นปุ่มในการเชื่อมโยงก็จะมีภาพ เสียง หรือข้อความอธิบายปรากฏขึ้นมา

3. ประสมสื่อที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการเข้าร่วมกัน นำมาใช้สำหรับการเรียนการสอนปกติทั่ว ๆ ไป เช่น ชุดอุปกรณ์ ชุดการเรียนการสอน บทเรียนแบบโปรแกรม โปรแกรมสไลด์ ศูนย์การเรียน เป็นต้น สื่อประสมแต่ละชนิดที่จัดอยู่ในประเภทนี้มีหลักการและลักษณะเด่นแตกต่างกันออกไป คือ

3.1 สามารถให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ด้วยตนเอง คือ มีส่วนร่วมในการกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมเป็นการเข้าใจแก่ผู้เรียน เช่น ศูนย์การเรียน บทเรียน โปรแกรม ชุดอุปกรณ์ เป็นต้น

3.2 สามารถให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความรู้ความสามารถ และความแตกต่างของแต่ละบุคคล เช่น บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน เป็นต้น

3.3 สามารถให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองหรือใช้เมื่อขาดครูได้ เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม ชุดการสอนรายบุคคล เป็นต้น

3.4 สามารถให้ผู้เรียนได้รับผลตอบกลับทันที และได้รับความรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ เช่น ศูนย์การเรียน การสอนแบบจุลภาค เป็นต้น

3.5 สามารถใช้ประกอบการศึกษาทางไกลให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ชุดการสอนทางไกลสำหรับการศึกษาเพื่อมวลชน เป็นต้น

3.6 สามารถใช้ส่งเสริมสมรรถภาพของครู เช่น ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นต้น

3.7 สามารถให้ผู้เรียนได้ฝึกความรับผิดชอบและการทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ศูนย์การเรียน กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

4. ประสมสื่อประเภทฉาย เป็นการประสมโดยมีข้อจำกัดที่ความสามารถและคุณสมบัติเฉพาะตัวของอุปกรณ์เครื่องฉายเป็นสำคัญ เช่น สไลด์ประกอบเสียงและวีดิทัศน์ประกอบเสียง สไลด์และแผ่นโปร่งใส วีดิโออิมเมจ เป็นต้น และฉายบนจอตั้งแต่ 2 จอขึ้นไป เป็นการฉายกับผู้ชมเป็นกลุ่มสื่อประสมประเภทฉายนี้ สามารถใช้ประกอบการศึกษาและการเรียนการสอน โดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้จากการอ่านภาพ การเสนอด้วยสื่อประสมประเภทฉายนี้แม้ว่าในบางครั้งราคาการผลิตอาจจะสูงและการผลิตซับซ้อนกว่าการผลิตสื่อประสมบางชนิดในประเภทแรก แต่ผลที่ได้รับจากการเสนอด้วยสื่อประสมประเภทฉายให้ผลตรงที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สื่ออื่นไม่สามารถทำได้คือผลในความรู้สึกอารมณ์และสุนทรียภาพแก่ผู้ชม ทั้งยังช่วยดึงดูดความสนใจให้ผู้ชมได้ติดตามอย่างตื่นตาตื่นใจและมีประสิทธิภาพเป็นการช่วยในการเรียนการสอน สื่อประสมประเภทนี้มีคุณสมบัติเหมาะแก่การนำมาใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่

4.1 ใช้เมื่อสื่อมีการเปรียบเทียบความคล้ายคลึงกัน เป็นการง่ายสำหรับผู้เรียน ในการสังเกตและเรียนรู้สิ่งที่คล้ายคลึงกันจากสื่อต่าง ๆ เมื่อภาพของสิ่งนั้น ๆ ปรากฏบนจอพร้อมกัน

4.2 ใช้สอนให้เห็นความแตกต่าง และการตัดกันเมื่อภาพหลาย ๆ ภาพ ปรากฏพร้อม ๆ กัน

4.3 ใช้มองสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากมุมที่ต่างกัน เช่น ภาพสถานที่หรืออาคารสถานที่โดยภาพปรากฏพร้อมกันจากการมองในแง่มุมที่ต่างกัน

4.4 ใช้แสดงภาพซึ่งดำเนินเป็นขั้นตอน และสามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวได้

4.5 ใช้แสดงสิ่งที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลัง เกิดความต่อเนื่องที่ดีมีความสัมพันธ์กันระหว่างภาพและเวลา ประกอบกับการจัดภาพและจอให้มีขนาดต่างกันเป็นการง่ายต่อการจดจำ

4.6 ใช้เน้นจุดใดจุดหนึ่งโดยตรงได้ โดยการกำหนดจุดสนใจที่ต้องการให้อยู่ในตำแหน่งและรูปแบบที่ต่างกันหรืออาจทำโดยการใส่ภาพที่ซ้ำๆกับปรากฏบนจอพร้อม ๆ กัน

4.7 ใช้ยืดเวลาการเสนอจุดหรือส่วนที่สำคัญของเนื้อหา เช่น บางครั้งภาพที่สำคัญสามารถปรากฏอยู่บนจอต่อไปขณะที่รายละเอียดหรือส่วนที่เกี่ยวข้องได้เปลี่ยนไปในจอถัดไป

4.8 ใช้แสดงการเคลื่อนไหว โดยใช้หลักการฉายภาพนิ่งหลาย ๆ ภาพต่อเนื่องกันอย่างรวดเร็วหรือใช้ความสามารถของวิดีโอทัศน์

4.9 ใช้รวมสื่อภาพนิ่ง สไลด์ และวิดีโอทัศน์ ในขณะที่แสดงภาพนิ่งอาจจะมีการฉายวิดีโอทัศน์ประกอบบนจอถัดไป

4.10 ใช้แสดงภาพที่เห็นได้กว้าง (Panorama) บนจอที่ติดกัน

4.11 ลักษณะพิเศษประการสุดท้ายที่เด่นของสื่อประสมประเภทนี้ คือสามารถแสดงเนื้อหาได้มากในระยะเวลาที่จำกัด ลักษณะพิเศษนี้ผู้สอนอาจใช้สื่อประสมนี้ในการทำเป็นบทนำหรือบทสรุปได้

5. สื่อประสมระบบการสื่อสารกับเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ร่วมกับอุปกรณ์อื่น เช่น เครื่องเล่นซีดี รม เครื่องเสียงระบบดิจิตอล เครื่องเล่นแผ่นวิดีโอทัศน์ เป็นต้น เพื่อให้คอมพิวเตอร์สามารถทำงานคำนวณค้นหาข้อมูล แสดงภาพวิดีโอทัศน์และมีเสียงต่าง ๆ การทำงานของสื่อหลาย ๆ อย่างในสื่อประสมประกอบด้วยการทำงานของระบบเสียง (Sound) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) ภาพนิ่ง (Still Images) วิดีทัศน์ (Video) และไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในไฮเปอร์เท็กซ์จะแสดงเนื้อหาหลักของเรื่องราวที่กำลังอ่านขณะนั้น โดยเน้นเนื้อหา ถ้าคำใดสามารถเชื่อมจากจุดหนึ่งในเนื้อหาไปยังเนื้อหาอื่นได้ก็จะทำเป็นตัวหนาหรือขีดเส้นใต้ไว้ เมื่อผู้ใช้หรือผู้อ่านต้องการจะดูเนื้อหาที่ก็สามารถใช้เมาส์คลิกไปยังข้อมูลหรือคำเหล่านั้นเพื่อเรียกมาดูรายละเอียดของเนื้อหาได้

สื่อประสมในลักษณะนี้นับว่าเป็นเทคโนโลยีใหม่ กำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นเทคโนโลยีที่ทำให้เราสามารถใช้อุปกรณ์ในการแสดงข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ

ดังนั้น สื่อประสมจะต้องมีคุณสมบัติสำคัญประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการโต้ตอบ (Interactivity) อุปกรณ์ที่ตอบสนองความสามารถนี้ได้คือคอมพิวเตอร์นั่นเอง

2.3.4 องค์ประกอบของสื่อประสม

สื่อประสมในปัจจุบันจะใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการเสนอสารสนเทศในรูปแบบรวมของข้อความ เสียง ภาพนิ่ง ภาพกราฟิกเคลื่อนไหว และภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์ เพื่อรวมเป็นองค์ประกอบของสื่อประสมในลักษณะของ “สื่อหลายมิติ” โดยก่อนที่จะมีการประมวลเป็นสารสนเทศนั้น

การนำเสนอแบบสื่อประสม หมายถึง การนำเอาความคิด เนื้อหาสาระที่ต้องการแสดงผล ออกแสดงด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ที่มีองค์ประกอบเพื่อช่วยในการนำเสนอแบบสื่อประสม เพื่อให้สิ่งที่แสดงผลนั้นน่าดู และสามารถสื่อความเข้าใจต่าง ๆ ได้ง่าย

2.3.5 รูปร่างองค์ประกอบของเทคโนโลยีสื่อประสม

2.3.5.1 ข้อความ (Text) เป็นส่วนที่มีความเกี่ยวข้องในเนื้อหาของสื่อประสมเสมอ และเป็นหนทางการนำเสนอได้ง่ายที่สุด และมีการพัฒนามาพร้อมกับคอมพิวเตอร์ ลักษณะของข้อความที่ปรากฏในสื่อประสม ประกอบด้วย

1) ข้อความที่พิมพ์ เป็นข้อความเอกสารที่พิมพ์ออกมาในรูปกระดาษ เป็นผลงานของงานพิมพ์เอกสารทั่วไป เช่น งานเวิร์ดโปรเซสเซอร์ ตัวอักษรแต่ละตัวเก็บในรูปแบบรหัส เช่น รหัส ASCII ข้อความสแกน เป็นเอกสารที่ได้รับจากการสแกน และเป็นข้อความที่เก็บในรูปแบบรูปภาพ หรือ Image

2) ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการแทนข้อความให้อยู่ในรูปแบบที่แทนในสื่อที่ใช้ประมวลผลได้

3) ข้อความหลายมิติ (Hypertext) มีบทบาทสำคัญมากในยุคหลังนี้ เพราะเป็นข้อความที่เก็บในรูปแบบข้อความอิเล็กทรอนิกส์ และมีการเชื่อมโยงกัน สามารถนำมาประมวลผล และแสดงผลในลักษณะเชื่อมโยงกันได้ จึงเหมาะกับผู้ใช้งาน

2.3.5.2 ภาพ (Graphics) เป็นส่วนของสื่อประสมที่ใช้ประโยชน์ในการสื่อความหมายได้ดี มีสีสัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้กว้างขวาง เพราะดึงดูดความสนใจได้ ภาพประกอบด้วย

1) ภาพบิตแมพ (Bitmaps) เป็นการเก็บรูปภาพเป็นพิกเซล แต่ละพิกเซลก็คือจุดเล็ก ๆ ที่แสดงเป็นสี การเก็บข้อมูลจะเก็บเป็นพิกเซล ดังนั้นรูปภาพแต่ละรูปจึงต้องเก็บข้อมูลจำนวนมาก ในการจัดเก็บจึงมีเทคนิคการบีบอัดข้อมูล เพื่อให้เล็กลง ผู้พัฒนาได้สร้างมาตรฐานการเก็บข้อมูลและบีบอัด เช่น .BMP, .PCX, .GIF, .JPG, .TIF

2) ภาพเวกเตอร์ (Vector) เป็นภาพที่สร้างด้วยส่วนประกอบของเส้น ลักษณะต่างๆ และคุณสมบัติเกี่ยวกับสีของเส้นนั้นๆ ซึ่งสร้างจากการคำนวณทางคณิตศาสตร์ เช่น ภาพของคน ก็จะถูกสร้างด้วยจุดของเส้นหลายๆ จุด เป็นลักษณะของโครงร่าง (Outline) และสีของคน ก็เกิดจากสีของเส้น โครงร่างนั้นๆ กับพื้นที่ผิวภายในนั่นเอง เมื่อมีการแก้ไขภาพ ก็จะเป็นการแก้ไขคุณสมบัติของเส้น ทำให้ภาพไม่สูญเสียความละเอียด เมื่อมีการขยายภาพนั่นเอง ภาพแบบ Vector ที่หลายๆ ท่านคุ้นเคยก็คือ ภาพ .wmf ซึ่งเป็น clipart ของ Microsoft Office นั่นเอง นอกจากนี้คุณจะสามารถพบภาพฟอร์แมตนี้ได้กับภาพในโปรแกรม Adobe Illustrator หรือ Macromedia Freehand

3) คลิปอาร์ต ในการสร้างสื่อประสมจำเป็นต้องมีรูปภาพประกอบ เพื่อความสวยงามและดึงดูดความสนใจ เพื่อให้การสร้างสื่อประสมทำได้เร็ว จึงมีการเก็บรูปภาพเป็นห้องสมุดภาพ ที่เรียกมาใช้ได้ง่าย ภาพที่เก็บอาจเป็นภาพส่วนหลัง (Background) ภาพขอบ ภาพพื้นที่ใช้ประกอบฉากหรือนำมาตกแต่ง ตลอดจนภาพที่ใช้เสริมรูปภาพต่าง ๆ

4) ภาพจากอุปกรณ์อินพุตต่างๆ เป็นภาพที่ได้จากกล้องถ่ายภาพดิจิทัล จากวิดีโอ จากสแกนเนอร์ ฯลฯ

5) ไฮเปอร์พิกเจอร์ (Hyperpictures) เป็นภาพที่ปรากฏในสื่อประสมที่สามารถเชื่อมโยง หรือกระตุ้นให้เกิดการทำงานบางอย่าง เช่น เมื่อคลิกแล้วจะกลายเป็นวิดีโอ หรือเอาเมาส์มาวางไว้เหนือตำแหน่งที่ระบุ (Over)

2.3.5.3 ภาพเคลื่อนไหว ภาพเคลื่อนไหว ที่ใช้ในสื่อประสมจะหมายถึง ภาพกราฟิกเคลื่อนไหว หรือที่เรียกกันว่าภาพ “แอนิเมชัน” (Animation) ซึ่งนำภาพกราฟิกที่วาดหรือถ่ายเป็นภาพนิ่งไว้มาสร้างให้แลดูเคลื่อนไหว ด้วยโปรแกรมสร้างภาพเคลื่อนไหว ภาพเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการจำลองสถานการณ์จริง เช่น ภาพการขับเคลื่อนเครื่องบิน นอกจากนี้ยังอาจใช้การเพิ่มผลพิเศษ เช่น การหลอมภาพ (Morphing) ซึ่งเป็นเทคนิคการทำให้เคลื่อนไหวโดยใช้ “การเติมช่องว่าง” ระหว่างภาพที่ไม่เหมือนกัน เพื่อให้ให้ดูเหมือนว่าภาพหนึ่งถูกหลอมละลายไปเป็นอีกภาพหนึ่ง โดยมีการแสดงการหลอมของภาพหนึ่งไปสู่อีกภาพหนึ่งให้ดูด้วย

2.3.5.4 ภาพเคลื่อนไหวแบบวิดีโอ การบรรจุภาพเคลื่อนไหวแบบวิดีโอลงในคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องใช้โปรแกรมและอุปกรณ์เฉพาะในการจัดทำ ปกติแล้วเพิ่มภาพวิดีโอจะมีขนาดเนื้อที่บรรจุใหญ่มาก ดังนั้น จึงต้องลดขนาดเพิ่มภาพลงด้วยการใช้เทคนิคการบีบอัดภาพ (Compression) ด้วยการลดพารามิเตอร์ บางส่วนของสัญญาณในขณะที่คงเนื้อหาสำคัญไว้ รูปแบบของภาพวิดีโอที่บีบอัดที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ Quick time, AVI และ Mpeg

2.3.5.5 เสียง (Sound) เสียงเป็นส่วนประกอบสำคัญของระบบการนำเสนอแบบสื่อประสม เสียงทำให้บรรยากาศการรับรู้น่าสนใจ เช่น ในเกม ภาพยนตร์ ซีดี จะมีการบันทึกเสียงเป็นส่วนหลังเพื่อสร้างอารมณ์ต่างๆ ร่วมด้วย ลักษณะของเสียงประกอบด้วย

1) คลื่นเสียงแบบออดิโอ มีการบันทึกเป็น .WAV .AU การบันทึกจะบันทึกตามลูกคลื่นเสียง โดยมีการแปลงเป็นสัญญาณให้เป็นดิจิทัล เก็บในรูปแบบการบีบอัดเสียง เพื่อให้เล็กลง เสียง CD เป็นรูปแบบบันทึกที่มีคุณภาพสำหรับการบันทึกลงบนแผ่น CD เพลงที่วางขายทั่วไป บันทึกตามมาตรฐานนี้

2) MIDI เป็นเสียงที่ใช้แทนเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ สามารถเก็บข้อมูล และให้วงจรอิเล็กทรอนิกส์สร้างเสียงตามตัวโน้ต เสมือนการเล่นของเครื่องดนตรีนั้นๆ

3) ไฮเปอร์ออดิโอ เป็นการนำสัญญาณเสียงไปกระตุ้นหรือผสมกับการทำงาน เพื่อการนำเสนอที่สลับซับซ้อนขึ้น

2.3.6 เทคโนโลยีสื่อประสม

2.3.6.1 เทคโนโลยีเกี่ยวกับเสียง (Audio Technology) ซึ่งรวมทั้งเสียงพูด และเสียงดนตรี ตั้งแต่การประมวลผล การแสดงผล การจัดการต่าง ๆ เช่น การบีบอัดสัญญาณ การสื่อสาร การส่งสัญญาณ

2.3.6.2 เทคโนโลยีเกี่ยวกับวิดีโอ (Video Technology) อันได้แก่ การจัดเก็บ การประมวลผล การปรับแต่ง การใช้งาน การเรียกหา สืบค้น การส่งกระจาย มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณ การเข้าและถอดรหัส การส่งข้อมูล การทำงานร่วมกับสื่ออื่นๆ

2.3.6.3 เทคโนโลยีรูปภาพ (Image Technology) เป็นการพัฒนา และประยุกต์ใช้ภาพ การจัดการฟอร์แมต คลังภาพ การค้นหา การสร้าง และตกแต่งภาพ

2.3.6.4 เทคโนโลยีข้อความ (Text Technology) เกี่ยวกับข้อความหรือ ตัวอักษร ทั้งการใช้ และลักษณะรูปแบบของ ข้อความแบบต่างๆ

2.3.6.5 เทคโนโลยีภาพเคลื่อนไหว และภาพสามมิติ (Animation & 3D Technology) เป็นเทคโนโลยีเกี่ยวกับการแสดงผล คณิตภาพเคลื่อนไหว ทั้งแบบ 2 มิติ และ 3 มิติ การสร้างภาพเสมือนจริง (VR-Visual Reality) การสร้าง ตกแต่ง ประมวลผล การใช้งาน

2.3.6.6 เทคโนโลยีการพัฒนา (Authoring System Technology) คือ เทคโนโลยีที่ได้พัฒนา เพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับ งานพัฒนาอัลติมีเดีย ในรูปของ ซอฟต์แวร์ช่วย ในการนำ ข้อมูล เนื้อหา (Content) เข้าไปเก็บตามสื่อรูปแบบต่างๆ ที่วางไว้ เพื่อนำเสนอ เช่น การใช้เครื่องมือต่างๆ หรือการสร้างเครื่องมือใหม่ๆ

2.3.6.7 เทคโนโลยีกับระบบการศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อนำเอา เทคโนโลยี มัลติมีเดีย มาประยุกต์ใช้กับ ระบบการศึกษา ในรูปของ CAI : Computer Aided Instruction, CBT : Computer Based Training ตลอดจนงานประชาสัมพันธ์ โฆษณา สร้างภาพยนตร์

2.3.6.8 เทคโนโลยีการผลิต (Publishing Technology) เป็นการนำเอา มัลติมีเดีย มาใช้ด้านงานพิมพ์ เพื่อเพิ่มชีวิตชีวาให้กับงานพิมพ์ มีรูปแบบที่โดดเด่น และนำเสนอ หรือพิมพ์ลงสื่อ ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น งาน DTP-Desktop Publishing, CD-ROM Title & Publishing

2.3.6.9 เทคโนโลยีการกระจาย (Broadcasting & Conferencing) สังกะเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข้อมูล เผยแพร่สัญญาณ เช่น Conference, Multicasting Backbone เป็นต้น

2.3.6.10 เทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูล (Storage Technology) เนื่องจากข้อมูลด้าน มัลติมีเดีย มักจะมีขนาดโต ทำให้ต้องเกี่ยวข้องกับสื่อบันทึกข้อมูลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งเกี่ยวกับ รูปแบบของสื่อ รูปแบบการบีบอัดข้อมูล รูปแบบการบันทึกข้อมูล

2.3.6.11 เทคโนโลยี WWW & HyperText โดยจะช่วยให้เกิดการเผยแพร่สื่อ มัลติมีเดียในรูปแบบที่นิยมมากที่สุด และเร็วที่สุด ผ่านระบบ WWW และมีระบบโต้ตอบด้วย เทคโนโลยี HyperText & HyperMedia

2.3.6.12 เทคโนโลยีคลังข้อมูล (Media Archives) ซึ่งเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล ปริมาณมากๆ และการเรียกค้นภายหลัง เช่น Photo & Image Server, AVI archives

2.3.5.13 เทคโนโลยีที่กล่าวมาข้างต้น เป็นส่วนประกอบที่สำคัญกับเทคโนโลยี มัลติมีเดีย ซึ่งจะช่วยให้เทคโนโลยีมัลติมีเดีย มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง

2.3.7 ประโยชน์ของสื่อประสม

สื่อประสม ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนเรามากยิ่งขึ้น โดยมีประโยชน์ ดังนี้

2.3.7.1 เสนอสิ่งเร้าให้กับผู้เรียน ได้แก่ เนื้อหา ภาพนิ่ง คำถาม ภาพเคลื่อนไหว

2.3.7.2 นำเสนอข่าวสารในรูปแบบที่ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับ เช่น บทเรียน มัลติมีเดีย

2.3.7.3 สร้างสื่อเพื่อความบันเทิง

2.3.7.4 สร้างสื่อโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์

2.3.8 เทคโนโลยีสื่อประสม ยังมีบทบาทดังนี้

การเรียนการสอน อันส่งผลให้เกิดระบบห้องสมุดแบบดิจิทัล (Digital Library) การเรียน การสอนทางไกล (Distance Learning) การสร้างห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) และ การเรียนการสอนแบบกระจาย อันส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

ธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า E-Commerce อันจะช่วยให้การนำเสนอสินค้า มีความน่าสนใจมากกว่าเดิม

การสื่อสารโทรคมนาคม เนื่องด้วยเทคโนโลยีมัลติมีเดีย ต้องอาศัยสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล ดังนั้นเทคโนโลยีนี้ จึงมีความสัมพันธ์กับ ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม อย่างแยกกันไต่ยากมาก

ธุรกิจการพิมพ์ นับเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่สัมพันธ์กับเทคโนโลยีมัลติมีเดีย อันจะส่งผลให้ หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีความน่าสนใจมากขึ้น และปัจจุบันก็มี E-Magazine หรือ E-Book ออกมาอย่างแพร่หลาย

ธุรกิจการให้บริการข้อมูลข่าวสาร เมื่อมีการนำเทคโนโลยีมัลติมีเดียมาช่วย จะทำให้ข้อมูล ข่าวสารที่เผยแพร่ออกไป มีความน่าสนใจมากกว่าเดิม

ธุรกิจโฆษณา และการตลาด แน่แน่นอนว่ามีความสัมพันธ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันจะช่วยให้ดึงดูดคนเข้ามาชม ด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีความแปลกใหม่

การแพทย์และสาธารณสุข ปัจจุบันมีการสร้างสื่อเรียนรู้ด้านการแพทย์ ช่วยให้ประชาชน ทั่วไป มีความสนใจศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแล รักษาสุขภาพตนเอง นั้นทนทาน นับเป็นบทบาทที่สำคัญมาก ทั้งในรูปของเกม การเรียนรู้ และ VR เป็นต้น

จากที่นักวิชาการกล่าวมาสรุปได้ว่า การใช้สื่อประสมมี 2 ลักษณะ คือ การใช้สื่อประสม แบบวัสดุอุปกรณ์หรือแบบดั้งเดิม และ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นสื่อผสมที่ต้องผลิตบนพื้นฐานข้อมูลบนคอมพิวเตอร์ โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูลต่อผู้เรียน และ ครูผู้สอนเป็นผู้ตอบคำถามเท่านั้น สรุปได้ว่า สื่อประสม คือ สื่อที่หลากหลายที่มีความสัมพันธ์กัน ในลักษณะที่สื่อแต่ละชนิดสามารถสนับสนุนการถ่วงทอดช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ด้วยตนเอง โดยสื่อดังกล่าวอาจเป็นวัสดุ อุปกรณ์ ภาพเคลื่อนไหว เสียง หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และ ครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ และคอยทบทวนตอบคำถามแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ ด้วยตนเองและสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ถือเป็นความน่าสนใจให้กับนักเรียนในการเรียน

2.4 แผนการจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545, น. 409) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) เป็นวัสดุหลักสูตรที่ควรพัฒนามาจากหน่วยการเรียนรู้ (UNIT PLAN) ที่กำหนด ไว้ เพื่อให้การจัดการ สอนบรรลุเป้าประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้จึง เปรียบเสมือนโครงร่าง หรือพิมพ์เขียวที่กล่าวถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามหัวข้อการจัดการ เรียนรู้และกระบวนการวัดผลที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ส่วนแผนการเรียนรู้จะแสดงการจัดการเรียนรู้

ตามบทเรียน (Lesson) และประสบการณ์การเรียนรู้เป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามกำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

กรมวิชาการ (2546, น. 1 - 2) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนซึ่งครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการใช้สื่อการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้ แผนการวัดผลประเมินผลโดยการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดอันสอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

แผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ เป็นคำใหม่ที่นำมาใช้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เหตุที่ใช้คำ “แผนการจัดการเรียนรู้” แทนคำ “แผนการสอน” เพราะต้องการให้ผู้สอนมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่บ่งไว้ในมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 ที่กล่าวว่าไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด” (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546, น. 213)

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2549, น. 58)

แผนการสอนเป็นแผนที่กำหนดขั้นตอนการสอนที่ครูมุ่งหวังจะให้ นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหา และประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544, อ้างถึงใน ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2532, น. 187)

แผนการสอน คือการนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำแผนการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์และตรงกับชีวิตจริงในโรงเรียน วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549, อ้างถึงในสงบ ลักษณะ, 2533, น. 1)

2.4.1 ความสำคัญของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 150) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย และจุดประสงค์การเรียนรู้ จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่อง ความถนัด ความรู้

ทักษะ เจตคติ บุคลิกภาพ รูปแบบการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่ครูจะต้องทำแผนการจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545, น. 409) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าการวางแผนจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า ในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละชั่วโมงผู้สอนควรจะสอนรายวิชาใด ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ครอบคลุมเรื่องราวอะไรบ้าง รวมทั้งการสำรวจสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และสามารถทำการประเมินผลผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

แพรพรรณ สมทรัพย์ (2545, น. 5) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ของครูจะช่วยให้ผู้สอนได้มีโอกาส ศึกษาหลักสูตร แนวการสอน
2. วิธีการวัดผลประเมินผล ศึกษาเอกสาร ตำรา ได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม
3. แผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งในเรื่องทรัพยากร ของโรงเรียนทรัพยากรของท้องถิ่นค่านิยม ความเชื่อ และสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่น
4. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพของผู้สอน ในการนำไปใช้ในกิจกรรม
5. การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน ระยะเวลาและสภาพการเรียนการสอนที่แท้จริงในแต่ละภาคเรียน ช่วยให้ผู้สอนปฏิบัติการสอน ได้ครบถ้วนทันเวลา และช่วยให้มีความมั่นใจในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น
6. แผนการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนใช้เป็นข้อมูล หรือหลักฐานอ้างอิงได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงแก่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ว่าผู้สอนทำการสอนอย่างไรใช้สื่ออุปกรณ์ และทรัพยากรอะไร อย่างไร
7. แผนการจัดการเรียนรู้จะใช้เป็นคู่มือครูที่ใช้สอนแทนได้
8. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารใช้สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดี
9. แผนการจัดการเรียนรู้ จะเป็นเอกสารที่แสดงถึงการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครูที่แสดงว่างานสอนเป็นงานที่ต้องได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะมีเครื่องมือและเทคนิคที่จำเป็นสำหรับประกอบวิชาชีพด้วย

สุวิทย์ มูลคำและคณะ (2551, น. 58) กล่าวว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา
2. ช่วยให้ผู้สอนมีคู่มือการตัดการเรียนรู้อันทำให้ล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย
3. ช่วยให้ผู้สอนทราบว่า การสอนของตนได้เดินไปในทางทิศใด หรือทราบว่า จะสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดและประเมินผลอย่างไร
4. ส่งเสริมให้ผู้สอนไปศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีจัดการเรียนรู้ จะจัดหา และใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษาศึกษา
7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

จากการศึกษาเรื่องความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนได้วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และจุดหมายปลายทางของหลักสูตร ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะตรงตามที่หลักสูตรได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

2.4.2 ลักษณะของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สมนึก ภัททิยธนี (2546, น. 5) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแผนต้องมีขั้นตอน ดังนี้

1. เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายคาบ หรือรายชั่วโมงตารางสอน โดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องให้อยู่ในโครงการสอน และเขียนเฉพาะเนื้อหาสาระสำคัญพอสังเขป (ไม่ควรบันทึกแผนการสอนอย่างละเอียดมาก ๆ เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย)
2. ความคิดรวบยอด (Concept) หรือหลักการสำคัญ ต้องเขียนให้ตรงกับเนื้อหาที่จะสอนส่วนนี้ถือว่าเป็นหัวใจของเรื่องครูต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนจนสามารถเขียนความคิดรวบยอดได้อย่างมีคุณภาพ
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ต้องเขียนให้สอดคล้อง กลมกลืนกับความคิดรวบยอด มิใช่เขียนตามอำเภอใจ มิใช่เขียนสอดคล้องเฉพาะเนื้อหาที่จะสอนเท่านั้น เพราะจะได้เฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ความจำ สมองหรือการพัฒนาของนักเรียนจะไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

4. กิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดเทคนิคการสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
5. สื่อที่ใช้ควรเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหา สื่อดังกล่าวต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในหลักการได้ง่าย
6. วัดผลโดยคำนึงถึงเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและช่วงที่ทำการวัด (ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน) เพื่อตรวจสอบว่าการสอนของครูบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2551, น. 58-64) ได้กล่าวถึง ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน (ในการสอนเรื่องนั้น ๆ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติอะไร หรือด้านใด
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจนและนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ได้จริง (ระบุนุบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนไว้ชัดเจนว่าจะต้องทำอะไรจึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล)
3. กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน (จะใช้สื่อ อุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ อะไรช่วยบ้าง และจะใช้อย่างไร)
4. กำหนดวิธีวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน (จะใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลใด เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น)
5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ (ในกรณีที่มีปัญหาเมื่อมีการนำไปใช้ หรือไม่สามารรถกำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้นได้ก็สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้)
6. มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่
7. แปลความได้ตรงกัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นจะต้องสื่อความหมายได้ตรงกันเขียนให้อ่านเข้าใจง่าย กรณีมีการสอนแทนหรือเผยแพร่ ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจและใช้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้
8. มีการบูรณาการ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะสะท้อนให้เห็นการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหาสาระการเรียนรู้และวิธีการจัดการเรียนรู้เข้าด้วยกัน

9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ใหม่ และนำไปใช้ในชีวิตจริงกับการเรียนในเรื่องต่อไป

จากการศึกษาเรื่องลักษณะของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปได้ว่าแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้จะต้องมีการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน การวัดและการประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนการสอนย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น ซึ่งถ้ากล่าวอีกนัยหนึ่ง แผนการสอนคือ การเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า หรือ คือการบันทึกการสอนตามปกตินั่นเอง

2.4.3 รูปแบบของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 213-216) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังต่อไปนี้

ส่วนนำ : รายวิชา / กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้
จำนวนเวลาที่สอน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. สาระการเรียนรู้
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้
5. แหล่งการเรียนรู้
6. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

รูปแบบของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะกำหนด อย่างไรก็ตามลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกัน ซึ่งพอสรุปได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อ รูปแบบนี้จะเรียงตามลำดับก่อนหลังโดยไม่ต้องติดตาราง รูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียน เพราะไม่ต้องติดตาราง แต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์กันในแต่ละหัวข้อ ดังตัวอย่าง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534, น. 34)

2.4.4 องค์ประกอบของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเขียนแผนการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องรู้ถึง องค์ประกอบของแผนการเรียนรู้รูปแบบของแผนการเรียนรู้ ขั้นตอนในการเขียนแผนการเรียนรู้ ซึ่ง สุวิทย์ มูลคำและคณะ (2551, น. 63 - 64) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการเรียนรู้ดังนี้ส่วนประกอบที่สำคัญของแผนการจัด

การเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบอาจอยู่ในรูปของความเรียงหรือตาราง หรือทั้งความเรียงและตารางรวมกันก็ได้ดังตัวอย่างที่กล่าวมา ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบได้ตามความเหมาะสม จะเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ควรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ส่วนนำหรือหัวแผนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบที่แสดงให้เห็นภาพรวมของแผน ๆ ว่าเป็นแผน ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด เรื่องอะไร ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนานเท่าใด

ส่วนที่ 2 ตัวแผนการจัดการเรียนรู้ (องค์ประกอบที่สำคัญ)

1. สาระ
2. มาตรฐานการเรียนรู้
3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. สาระสำคัญ
6. จุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 6.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 6.2 จุดประสงค์นำทาง
7. สาระการเรียนรู้/เนื้อหา
8. กิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้
9. สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้
10. การวัดและประเมินผลประกอบด้วย
 - 10.1 วิธีการประเมิน
 - 10.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
 - 10.3 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน
11. เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้
12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ประกอบด้วยบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้สอนใช้บันทึกการสังเกตที่พบจากการนำไปใช้ เช่น ปัญหาและแนวทางการแก้ไข กิจกรรมเสนอแนะ และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแผน ๆ ในการนำไปใช้ต่อไป

2.4.5 ประโยชน์ของแผนจัดการกรรมการเรียนรู้

ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้านซึ่ง พันทิพา อุทัยสุข (2542, น. 17) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เพราะผู้เรียนแต่ละห้องมีความแตกต่างกันมาก และผู้สอนสามารถปรับปรุงให้เหมาะสมได้
2. เพื่อปรับกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะสามารถวิเคราะห์ข้อบกพร่อง หรือปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้จากจุดมุ่งหมายและการประเมินผล
3. สร้างความมั่นใจให้กับผู้สอนเพราะได้มีการเตรียมกิจกรรม ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และผู้เรียน
4. ทำให้งานในภาคเรียนต่อ ๆ ไปมีน้อยลง โดยอาจปรับปรุงแก้ไขใน แผนการจัดการเรียนรู้บ้างเล็กน้อย
5. มีการเตรียมห้องเรียน การจัดห้องเรียนและการเตรียมสื่อการเรียนการสอน ให้มีบรรยากาศที่ดี ในห้องเรียนและส่งเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของแผนจัดการการเรียนรู้ พอสรุปได้ว่า ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการสอน สามารถจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์อื่น ทั้งจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.5 ประสิทธิภาพ

2.5.1 ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพ

2.5.1.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, น. 135-143) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง สภาวะหรือคุณภาพของสมรรถนะในการดำเนินงานเพื่อให้งานหรือความสำเร็จโดยใช้เวลา ความพยายาม และค่าใช้จ่ายค้ำค่าที่สุดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ โดยกำหนดเป็นอัตราส่วนหรือร้อยละระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ (Ratio Between Input, Process and Output)

คำว่าประสิทธิภาพ มักสับสนกับคำว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ซึ่งเป็นคำที่คลุมเครือ ไม่เน้นปริมาณ และมุ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเน้น การทำสิ่งที่ถูกที่ควร (Doing the Right Thing) ดังนั้นสองคำนี้จึงมักใช้คู่กัน คือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.5.1.2 ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพ

การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอน จึงหมายถึงการหาคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอน โดยพิจารณาตามขั้นตอนของการพัฒนาสื่อหรือชุดการสอนแต่ละขั้น ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Developmental Testing” การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Developmental Testing” Developmental Testing คือ การทดสอบคุณภาพตามพัฒนาการของการผลิตสื่อหรือชุดการสอนตามลำดับขั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบของต้นแบบชิ้นงานให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการผลิตสื่อและชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพ หมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนไปทดสอบด้วยกระบวนการสองขั้นตอนคือ การทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น (Try Out) ไปและทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง (Trial Run) เพื่อหาคุณภาพของสื่อตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น การช่วยให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนและทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดี และการทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะผลิตออกมาเผยแพร่เป็นจำนวนมาก

การทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น เป็นการนำสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) แล้วไปทดลองประสิทธิภาพใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และปรับปรุงจนถึงเกณฑ์

การทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง หมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนที่ได้ทดลองประสิทธิภาพใช้และปรับปรุงจนได้คุณภาพถึงเกณฑ์แล้วของแต่ละหน่วย ทุกหน่วยในแต่ละวิชาไปสอนจริงในชั้นเรียนหรือในสถานการณ์การเรียนที่แท้จริงในช่วงเวลาหนึ่ง อาทิ 1 ภาคการศึกษาเป็นอย่างน้อย เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปเผยแพร่และผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การทดสอบประสิทธิภาพทั้งสองขั้นตอนจะต้องผ่านการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development-R&D) โดยต้องดำเนินการวิจัยในขั้นทดลองประสิทธิภาพเบื้องต้น และอาจทดสอบประสิทธิภาพซ้ำในขั้นทดลองประสิทธิภาพใช้จริงด้วยก็ได้เพื่อประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาทางไกลนานาชาติ

2.5.2 ความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพ

การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนมีความจำเป็นด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ

2.5.2.1 สำหรับหน่วยงานผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพช่วยประกันคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูง เหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว เมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ ก็จะต้องผลิตหรือทำขึ้นใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงานและเงินทอง

2.5.2.2 สำหรับผู้ใช้สื่อหรือชุดการสอน สื่อหรือชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบ ประสิทธิภาพ จะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนได้ดี ในการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งชุดการสอนต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทน ครู (อาทิ ในโรงเรียนครูคนเดียว) ดังนั้น ก่อนนำสื่อหรือชุดการสอนไปใช้ ครูจึงควรมั่นใจว่า ชุด การสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้แก่นักเรียนเกิดการเรียนจริง การทดสอบประสิทธิภาพ ตามลำดับ ชั้นจะช่วยให้เราได้สื่อหรือชุดการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.5.2.3 สำหรับผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในสื่อหรือชุดการสอนมีความเหมาะสม ง่าย ต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลาและเงินทองใน การเตรียมต้นแบบ

2.5.3 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

2.5.3.1 ความหมายของเกณฑ์ (Criterion) เกณฑ์เป็นขีดกำหนดที่จะยอมรับว่า สิ่ง ใดหรือพฤติกรรมใดมีคุณภาพและหรือปริมาณที่จะรับได้ การตั้งเกณฑ์ ต้องตั้งไว้ครั้งแรกครั้งเดียว เพื่อจะปรับปรุงคุณภาพให้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำ ที่ตั้งไว้ จะตั้งเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพไว้ต่างกัน ไม่ได้ เช่น เมื่อมีการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ตั้งเกณฑ์ไว้ 60/60 แบบกลุ่ม ตั้งไว้ 70/70 ส่วน แบบสนาม ตั้งไว้ 80/80 ถือว่า เป็นการตั้งเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง

อนึ่ง เนื่องจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นเกณฑ์ต่ำสุด ดังนั้นหากการทดสอบคุณภาพของสิ่ง ใดหรือพฤติกรรมใดได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรืออนุโลมให้มีความ คลาดเคลื่อน ต่ำหรือสูงกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้เกิน 2.5 ก็ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น แต่หากได้ค่าต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ ต้องปรับปรุงและนำไปทดสอบประสิทธิภาพใช้หลาย ครั้งใน ภาคสนามจนได้ค่าถึงเกณฑ์ที่กำหนด

2.5.3.2 ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อ หรือชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นระดับที่ผลิตสื่อหรือชุดการ สอนจะพึงพอใจว่า หากสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว สื่อหรือชุดการสอน นั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน และคุ้มแก่การลงทุนผลิต ออกมาเป็นจำนวนมาก

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้ โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) กำหนด ค่าประสิทธิภาพเป็น $E1 = \text{Efficiency of Process}$ (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดค่าประสิทธิภาพ เป็น $E2 = \text{Efficiency of Product}$ (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยของผู้เรียน เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การทำโครงการ หรือทำรายงานเป็นกลุ่ม และรายงานบุคคล ได้แก่งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

ประเมินพฤติกรรมสุดท้าย (Terminal Behavior) คือประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่ประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยน พฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและ การประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อ ร้อยละของผลการประเมินหลังเรียนทั้งหมด นั่นคือ $E1/E2 = \text{ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์}$

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากสื่อหรือชุดการสอนแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกปฏิบัติ หรืองานได้ผลเฉลี่ย 80% และประเมินหลังเรียนและงานสุดท้ายได้ผลเฉลี่ย 80%การที่จะกำหนดเกณฑ์ E1/E2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยพิจารณาพิสัยการเรียนรู้ที่จำแนกเป็นวิทย์พิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Skill Domain) ในขอบข่ายวิทย์พิสัย (เดิมเรียกว่า พุทธิพิสัย) เนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำมักจะตั้งไว้สูงสุดแล้วลดต่ำลงมากคือ 90/90 85/85 80/80

ส่วนเนื้อหาสาระที่เป็นจิตพิสัย จะต้องใช้เวลาไปฝึกฝนและพัฒนา ไม่สามารถทำให้ถึงเกณฑ์ระดับสูงได้ในห้องเรียนหรือในขณะที่เรียน จึงอนุโลมให้ตั้งไว้ต่ำ ลง นั่นคือ 80/80 75/75 แต่ไม่ต่ำกว่า 75/75 เพราะเป็นระดับความพอใจต่ำสุด จึงไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ กว่านี้หากตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็มักได้ผลเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากระบบการสอนของไทยปัจจุบัน (2520) ได้กำหนดเกณฑ์โดยไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ 0/50 นั่นคือ ให้ประสิทธิภาพกระบวนการมีค่า 0 เพราะครูมักไม่มีเกณฑ์เวลาในการให้งานหรือแบบฝึกปฏิบัติ แก่นักเรียน ส่วนคะแนนผลลัพธ์ที่ให้ผ่านคือ 50% ผลจึงปรากฏว่า คะแนนวิชาต่างๆ ของนักเรียนต่ำ ในทุกวิชา เช่น คะแนนภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเฉลี่ยแต่ละปี เพียง 51% เท่านั้น

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะคือ 80/80 , 85/85 ,90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้นถ้าเป็นวิชาค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับเนื้อหาวิชาง่าย ก็อาจตั้งไว้ที่ 90/90 เป็นต้น เมื่อคำนวณแล้วค่าที่เชื่อถือ ประสิทธิภาพของสื่อ และเทคโนโลยีการสอนจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ $E1/E2$ เป็นตัวแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 มากเท่าไร ยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

2.6 ดัชนีประสิทธิผล

เผชิญ กิจกรรมการ (2546, น. 1-6) ได้เสนอแนวทางในการหาประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้ หรือสื่อที่สร้างขึ้น โดยให้พิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียนจากก่อนเรียนและหลังเรียนว่ามีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเพิ่มขึ้นเท่าใดซึ่งอาจพิจารณาได้จากการคำนวณค่า t-test แบบ Dependent Samples หรือหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การหาค่าพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่า t-test (แบบ Dependent Samples) เป็นการพิจารณาว่านักเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ โดยทำการทดสอบนักเรียนทุกคนก่อน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) แล้วนำมาหาค่า t-test แบบ Dependent Samples หากมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ถือได้ว่า นักเรียนกลุ่มนั้นมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้

2. การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของนักเรียน โดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) มีสูตร ดังนี้

ดัชนีประสิทธิผล = $\frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{\text{(จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม)} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$

การหาค่า E.I เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ วิธีการอาจแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละก็ได้ ดังนี้

ดัชนีประสิทธิผล = $\frac{\text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนหลังเรียน} - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{100 - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$

ข้อสังเกตบางประการที่เกี่ยวกับค่า E.I.

1. E.I เป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่าง จะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุดไม่สามารถกำหนดได้เพราะค่าต่ำกว่า -1.00 และถ้าเป็นค่าลบแสดงว่า ผลคะแนนสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ซึ่งหมายความว่าระบบการเรียนการสอนหรือสื่อที่สร้างขึ้นไม่มีคุณภาพ

2. การแปลผล E.I. ในตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ของงานวิจัย มักจะใช้ข้อความไม่เหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของ E.I. ผิดจากความเป็นจริง เช่น ค่า E.I.เท่ากับ

0.6240 ก็มักจะกล่าวว่ “ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6340 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 62.40 ซึ่งในความเป็นจริงค่า E.I. เท่ากับ 0.6240 เพราะคิดเทียบจาก E.I. สูงสุดเป็น 1.00 ดังนั้น ถ้าคิดเทียบเป็นร้อยละ ก็คือ คิดเทียบจากค่าสูงสุดเป็น 100 E.I. จะมีค่าเป็น 62.40 จึงควรใช้ ข้อความว่า “ ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6240 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6240 หรือ คิดเป็นร้อยละ 62.40 ”

3. ถ้าค่าของ E1/ E2 ของแผนการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อหา E.I. ด้วย พบว่า มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นถึงระดับหนึ่งที่ผู้วิจัยพอใจ หากคำนวณค่าความคงทนด้วยโดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent Samples ก็ไม่ได้แปลว่าจะไม่มีนัยสำคัญ (เพราะผู้วิจัยคาดหวังว่าหากสื่อ หรือ แผนการเรียนรู้ มีคุณภาพ ผลการเรียนหลังสอนเมื่อผ่านไประยะหนึ่ง เช่น ผ่านไป 2 สัปดาห์ กับ ผลการเรียนจบจะต้องไม่แตกต่างกัน) ลักษณะเช่นนี้มักพบในงานวิจัยของนิสิตบ่อย ๆ คือ แผนการเรียนรู้ หรือสื่อมีค่า E1/ E2 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่า E.I. ก็สูง แต่ผลการทดสอบความคงทนมี นัยสำคัญทางสถิติ ปัญหานี้ น่าจะมาจากนักเรียนไม่ได้ตั้งใจหรือเบี่ยงเบนในการทำข้อสอบอย่าง จริงจัง แม้ว่าผู้วิจัยจะมีความรู้สึกว่สื่อหรือแผนที่ใช้จะมีคุณภาพ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจใน เนื้อหาสาระที่เรียนมาก หรือมีความตรงตรงใจต่อบทเรียนมากเท่าไรก็ตาม

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าใน การเรียนของนักเรียน โดยการเปรียบเทียบในรูปอัตราส่วนของคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนก่อน เรียน และค่าคะแนนได้ที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และผลคูณระหว่างคะแนนเต็มกับจำนวนผู้ เข้าสอบทั้งหมดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนที่สามารถทำได้ทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลเป็นตัวบ่งชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อการเรียนการสอน

2.7 ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจมีความหมายที่หลากหลายซึ่งได้จากแนวคิดแต่ละทัศนะตามกรอบความคิด และความเชื่อของแต่ละบุคคลยึดถือ นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ไชยวัฒน์ ชาญปรีชารัตน์ (2543, น. 52) ได้สรุปความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติในทางบวก คือ รู้สึกชอบ รัก พอใจหรือเจตคติที่ดีต่องานซึ่งเกิดจาก ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุ และด้านจิตใจเป็นความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับ ความสำเร็จตามความต้องการหรือแรงจูงใจ

อานนท์ กระบอโกท (2543, น. 33) ได้สรุปความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการทำงานนั้น เช่น ความรู้สึกชอบ ภูมิใจ สุขใจเต็มใจและยินดีจะมีผล

ให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน มีการเสียสละอุทิศแรงกาย แรงใจและสติปัญญาให้แก่งานอย่างแท้จริง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, น. 9) ได้กล่าวถึงความหมายไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกเป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้ผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานมีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานรวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

Morse (1955, p. 27, อ้างถึงใน ศุภสิริ โสมาเกตุ, 2544, น. 48) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถถอดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานและความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนองความเครียดก็น้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

Applewhite (1965, อ้างถึงใน ศุภสิริ โสมาเกตุ, 2544, น. 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วยการมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้มีทัศนคติต่องานด้วย จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองที่ตนต้องการ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

ศิริลักษณ์ ผ่องพันธ์ (2553) ได้สร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยชาวเขาโดยใช้สื่อประสม ผลปรากฏว่า หลังจากใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แล้วเด็กได้คะแนนความพร้อมทักษะทางภาษาเฉลี่ยร้อยละ 94.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 60.00 และคะแนนพฤติกรรมการเรียนของเด็กด้านความสนใจในการทำกิจกรรม ความร่วมมือและความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม การสื่อสารกับครูและเพื่อน และการปฏิบัติตามข้อตกลงและกติการ่วมกัน การรู้จักการรอคอยมีค่าเฉลี่ย 2.68 อยู่ในระดับดี

วนารัตน์ หมั่นจร (2553, น. 69-73) ได้พัฒนาสื่อประสมเชิงโต้ตอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำที่มักเขียนผิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษา จำนวน 35 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดสื่อเชิงโต้ตอบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.86/87.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อความน่าสนใจของกิจกรรมเสริมบทเรียน สี ขนาด รูปแบบตัวอักษร เสียงบรรยายและเสียงดนตรีประกอบ การออกแบบพื้นหลังกับตัวอักษร และจัดลำดับเนื้อหาในบทเรียนได้เหมาะสมตามลำดับ

ธีรธร เลอศิลป์ (2554, น. 24) ได้ศึกษาสรุปเป็น 2 กลุ่ม คือ การใช้สื่อประสมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการใช้กิจกรรมคู่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า สื่อประสมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางที่ดีขึ้น เวลาสอนของครูผู้สอนโดยใช้สื่อประสมน้อยกว่าการใช้เวลาสอนปกติ และนักเรียนที่เรียนจากสื่อประสมมีเจตคติที่ดี นอกจากนี้สื่อประสมยังทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน มีความเข้าใจในบทเรียนดีขึ้นและช่วยประหยัดเวลาสอนของครูผู้สอน ส่วนการนำกิจกรรมคู่ไปใช้ได้ผลดีกับวิชาทางภาษา ผู้เรียนมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนชอบมากที่สุดในการเลือกใช้กิจกรรมคู่ และชอบรองลงมาคือกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่มในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมความสามารถการพูดภาษาอังกฤษ การศึกษาทบทวนที่ได้รับทั้งหมดนี้ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการสอนวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม (SPE 3601) ดังเสนอต่อไป

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Lee (2001, p. 112) ได้ทำการวิจัยศึกษาประสิทธิภาพการใช้สื่อประสมกับระบบการศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยสื่อประสมกับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้เรียนด้วยสื่อประสมมีคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Font (2002, p. 3002-A) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการแสดงคำอธิบายแบบเดี่ยวกับการแสดงคำอธิบายหลากหลายในหนังสือที่เป็นรูปแบบ และหนังสือที่มีต่อทักษะด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สามารถแสดงความเข้าใจในระดับสูงขึ้นมากกว่านักเรียนที่อ่านหนังสือซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

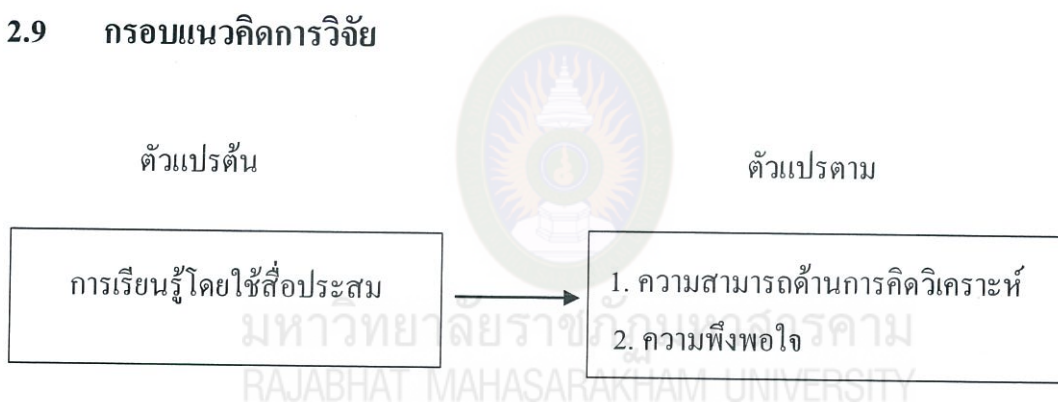
Shiratudin, Monica, Forbes and Shahizan (2001) ได้ศึกษาเทคโนโลยีสื่อประสมและการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยได้รายงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความสะดวกในการใช้ซอฟต์แวร์ของผู้ให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บที่มีรูปแบบแตกต่างกัน โดยใช้สื่อประสมในการปรับปรุงการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในการเรียนทางไกล ในระยะเวลา 1 ภาคเรียน ใช้การสอน เครื่องมือการเรียนและการนำเสนอเกี่ยวกับการมอบหมายงานเพื่อใช้ใน

การศึกษาผลการศึกษาพบว่า นักเรียนสนใจในการใช้เทคโนโลยีสื่อประสม เพราะสามารถกระตุ้นความต้องการในการเรียน

Brawley (1975-A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนจากชุดการสอนจากสื่อประสมเพื่อสอนในเรื่องการบอกเวลา สำหรับนักเรียนที่เรียนช้า โดยสร้างชุดการสอน 12 ชุด ใช้เวลาเรียน 15 วัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม สามารถนำไปจัดกิจกรรมเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ จึงเหมาะที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. แบบแผนการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ สังกัด เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 10 ห้องเรียน รวม 275 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ สังกัด เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 1 ห้องเรียน จำนวน 36 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 แผนใช้เวลาแผนละ 1 ชั่วโมง รวมเป็น 12 ชั่วโมง

3.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ

3.2.3 แบบวัดความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ (Rating Scale) จำนวน 18 ข้อ

3.3 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ใช้สื่อประสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้ทราบสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของการทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 1-5) และเอกสารประกอบหลักสูตรเกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.3.1.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัด เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้

เนื้อหา	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา
ทุกข์ของชาวนา ในบทกวี	ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรมตามหลักการ วิจารณ์เบื้องต้น	1. อธิบายความเป็นมา และ ประวัติผู้แต่งของ เรื่อง ทุกข์ ของชาวนาในบทกวีได้ 2. บอกลักษณะคำประพันธ์และ รูปแบบของเรื่อง ทุกข์ของ ชาวนาในบทกวีได้	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เนื้อหา	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา
อิเหนา ตอน สีกะหมังกุหนิง	ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	1. หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น - จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม - การพิจารณารูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม - การพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม - การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม	2
	ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	2. การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม - ด้านวรรณศิลป์ - ด้านสังคมและวัฒนธรรม	
	ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	3. การสังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม	
หัวใจชายหนุ่ม	ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	1. อธิบายความเป็นมาและประวัติผู้แต่งของเรื่องหัวใจชายหนุ่มได้ 2. บอกลักษณะคำประพันธ์และรูปแบบของเรื่องหัวใจชายหนุ่มได้	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เนื้อหา	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา
นิราศนรินทร์คำโคลง	ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรมตามหลักการ วิจารณ์เบื้องต้น	1. บอกความเป็นมาของเรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลงได้ 2. บอกประวัติผู้แต่งของเรื่อง นิราศนรินทร์คำโคลงได้ 3. อธิบายลักษณะคำประพันธ์ ของเรื่อง นิราศนรินทร์คำ โคลงได้	2
มงคลสูตรคำฉันท์	ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรมตามหลักการ วิจารณ์เบื้องต้น	1. บอกความเป็นมา และประวัติ ผู้แต่งของมงคลสูตรคำฉันท์ ได้ 2. อธิบายลักษณะคำประพันธ์ ของมงคลสูตรคำฉันท์ได้	2
ค่านมัสการคุณานุคุณ	ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรมตามหลักการ วิจารณ์เบื้องต้น ม.4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้าน วรรณศิลป์ของวรรณคดี และวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ของชาติ ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิด จากวรรณคดีและ วรรณกรรมเพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	1. บอกสาระสำคัญของ เรื่อง ค่านมัสการคุณานุคุณ แต่ละบท ได้ 2. บอกหลักธรรมที่ปรากฏจาก เรื่อง ค่านมัสการคุณานุคุณได้ 3. บอกคุณค่าด้านวรรณศิลป์ที่ ปรากฏใน เรื่อง ค่านมัสการ คุณานุคุณได้	2
รวม			12

3.3.1.3 ศึกษาวิธีการทำแผนจัดการเรียนรู้องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้สื่อประสม การอ่านคิดวิเคราะห์โดยศึกษาจากหนังสือนวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design ของ วิมลรัตน์ สุนทนวิโรจน์ (2554, น. 107-126)

3.3.1.4 จัดทำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน โดยใช้สื่อประสม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง

3.3.1.5 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการเขียนแผน ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์สาระการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผลเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลรวมทั้งเกณฑ์ที่ใช้วัดและประเมินผล

3.3.1.6 นำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลับมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

3.3.1.7 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1) ผศ.ดร.สมปอง ศรีกัลยา อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2) ผศ.ดร.ไพศาล วรคำ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

3) คุณครูสุนันทา รongชัยภูมิ วุฒิ ค.บ. เอกภาษาไทย ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4) ผศ.ดร.สุรการ จังหาร อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

5) คุณครูเฉลียว ดอนกวนเจ้า วุฒิ ค.บ. เอกภาษาไทย ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี

3.3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้กลับมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะในด้านการเขียนสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและนำเสนอคณะกรรมการวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

3.3.1.9 การประเมินความเหมาะสมของการวัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ใช้แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยยึดเกณฑ์คุณภาพ ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

3.3.1.10 จัดพิมพ์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อผสม นำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อผสม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้สร้างขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.3.2.2 วิเคราะห์หลักสูตรด้านเนื้อหาศึกษาตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.3.2.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเพื่อกำหนดเป็นจำนวนในแต่ละข้อ

3.3.2.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้สื่อผสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งจะนำมาใช้จริง 30 ข้อ โดยจะต้องครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ทั้งหมด

3.3.2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงเนื้อหา (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.2.6 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภูทธิชชนี, 2546, น. 219-221)

3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

การสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อผสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้สร้างขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.3.1 โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจและสร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 เท่า ของรายการประเมินที่ต้องการวัดเป็นแบบวัดความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

มาก ให้คะแนน 4 คะแนน

ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

นำคะแนนที่ได้จากกรวัดมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51-5.00 หมายความว่า เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51- 4. 50 หมายความว่า เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51- 3. 50 หมายความว่า เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51- 2. 50 หมายความว่า เหมาะสมน้อย

3.3.3.2 นำแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นการวัด ดูข้อบกพร่อง ความสมบูรณ์ ถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.3.3 นำแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้อง (IOC) ข้อที่ใช้ได้ระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชี้วัดความพึงพอใจ ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดความพึงพอใจ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดความพึงพอใจ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดความพึงพอใจ

3.3.3.4 คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชี้วัดความพึงพอใจ พบว่าข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้องมีค่า IC ระหว่าง 3.67-5.00 มีความเหมาะสมหาค่าเฉลี่ย ถ้าได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ข้อความข้อนั้นใช้ได้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม

3.3.3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพื่อพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง

3.3.3.6 พิมพ์แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูล

3.4 แบบแผนการวิจัย

3.4.1 แบบแผนการวิจัย

การครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แผนการทดลองแบบ The Single Group, Pretest-Posttest Design (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา, 2551, น. 39) โดยมีลักษณะการทดลองดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2

แบบแผนการทดลองแบบ *The single group, Pretest-Posttest Design*

กลุ่ม	Per-Test	Treatment	Post-Test
ทดลอง	T1	X	T2

X แทน การจัดกระทำตามการทดลอง (Treatment)

T1 แทน การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest)

T2 แทน การวัดผลหลังการทดลอง (Posttest)

3.5 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ไปทดสอบก่อนการเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้วเก็บคะแนนไว้เปรียบเทียบกับ การทดสอบหลังเรียน

3.5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

3.5.3 ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ไปทดสอบหลังเรียน เพื่อนำคะแนนไปเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบก่อนเรียน

3.5.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2558 ถึง มกราคม 2559 ใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน สอนครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง (โดยไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน) ผู้วิจัยดำเนินการสอนเอง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม ตามเกณฑ์ 80/80

3.6.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ประสม ใช้สถิติ t-test (Dependent Samples)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.7.1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n} \quad (3-1)$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.7.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร P (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 104)

$$P = \frac{F \times 100}{n} \quad (3-2)$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	F	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.7.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 106)

$$S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}} \quad (3-3)$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	n	แทน	จำนวนคู่ทั้งหมด
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มข้อมูล
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

3.7.2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือ ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-4)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.7.2.2 การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$P = \frac{R}{N} \quad (3-5)$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่ายของข้อทดสอบ
	R	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.7.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (B) ตามวิธีของ Brennan ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 90)

$$B = \frac{L}{n_2} - \frac{U}{n_1} \quad (3-6)$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ต้องตอบถูก
	n ₁	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	n ₂	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

3.7.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 96)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2} \quad (3-7)$$

เมื่อ	r _{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	K	แทน	จำนวนข้อสอบ
	X	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

3.7.2.5 หาประสิทธิภาพของแบบพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สูตร (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2546) มีสูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad (3-8)$$

$$E_2 = \frac{\sum Y}{N} \times 100 \quad (3-9)$$

- เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
 E_2 แทน ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน เนื้อหาครบถ้วนแล้ว
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของผู้เรียนหลังทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 N แทน จำนวนกลุ่มทดลอง
 A แทน จำนวนคะแนนเต็มของแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้
 B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.7.2.6 หาค่าดัชนีประสิทธิผล การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ที่ใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คำนวณจากสูตร ดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2546)

$$E.I = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) \text{ ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}} \quad (3-10)$$

เมื่อ E.I. แทน คำนีประสิทธิผล

3.7.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าวิกฤตที่ (t-test) แบบ Dependent Sample วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สูตร (กาญจนา วัฒนา, 2548, น. 106)

$$T = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad (3-11)$$

เมื่อ T แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\sum แทน ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

รายงานผลการการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
Σ	แทน	ผลรวม
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
E.I.	แทน	ค่าดัชนีประสิทธิผล
t	แทน	สถิติใช้ทดสอบสมมติฐานการแจกแจงแบบ t-test

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความโดยแบ่งเป็น 4 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 2 ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถ การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนา ความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ 80/80

1. ผู้วิจัยได้หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมกลุ่ม สาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากคะแนนทดสอบย่อยท้ายแผนซึ่งปรากฏผล ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) ของแผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คนที่	Pre- test (30)	คะแนนระหว่างเรียน						รวม (60)	Post- test (30)
		ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน		
		1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)		
1	12	6	8	8	9	10	9	50	25
2	11	6	6	8	10	9	10	49	25
3	22	7	7	10	9	9	9	51	26

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คนที่	Pre- test (30)	คะแนนระหว่างเรียน						รวม (60)	Post- test (30)
		ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน		
		1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)		
4	20	7	8	9	10	9	10	53	24
5	9	6	7	7	10	9	10	49	25
6	14	7	7	9	9	10	9	51	24
7	20	6	6	7	8	8	8	43	25
8	19	8	8	9	9	10	10	54	25
9	9	8	7	7	9	8	10	49	25
10	20	6	7	9	9	8	9	48	24
11	23	8	8	9	10	10	10	55	28
12	14	7	6	7	8	8	10	46	26
13	12	6	8	8	9	9	10	50	26
14	12	6	8	9	8	9	8	48	26
15	7	8	7	6	6	9	10	46	22
16	21	8	8	8	10	10	10	54	26
17	17	7	7	8	9	10	10	51	24
18	12	6	7	9	9	10	10	51	23
19	18	7	7	8	9	10	9	50	25
20	8	6	7	8	10	9	10	50	24
21	14	6	7	8	9	10	9	49	24
22	16	7	7	8	9	10	10	50	25
23	15	7	7	8	10	8	10	50	26
24	15	6	8	9	10	9	10	52	25
25	7	5	5	5	6	7	6	34	25

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คนที่	Pre- test (30)	คะแนนระหว่างเรียน						รวม (60)	Post- test (30)
		ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	ใบงาน		
		1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)		
26	13	6	6	8	9	10	9	48	24
27	13	6	6	7	10	8	10	47	25
28	14	6	6	7	10	9	10	48	24
29	15	6	6	10	7	8	7	44	24
30	23	6	7	8	10	10	10	51	27
31	14	6	7	8	10	9	10	50	26
32	12	6	6	7	9	9	9	46	25
33	23	6	8	9	10	10	10	53	27
34	16	6	8	8	9	10	9	50	23
35	21	7	8	8	9	10	9	51	26
36	10	6	7	6	7	9	10	45	24
$\sum x$	527	234	253	287	324	330	338	1766	898
\bar{X}	14.64	6.50	7.03	7.97	9.00	9.16	9.38	49.05	24.96
S.D	4.74	0.77	0.81	1.08	1.09	0.84	0.93	3.67	1.22
ร้อยละ	48.79	65.0	70.27	79.72	90.0	91.67	93.89	82.02	84.60

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักเรียน 36 คนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนในแต่ละชุด จำนวน 6 ชุด คะแนนเต็ม 60 คะแนน เท่ากับ 49.05 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.76 คิดเป็นร้อยละ 82.02 ของคะแนนเต็ม นั่นคือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 82.02 และพบว่า ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 24.96 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.22 คิดเป็นร้อยละ 84.60 ของคะแนนเต็ม นั่นคือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 84.60 ดังนั้นประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.02 / 84.60

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2

ผลการศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวนนักเรียน	คะแนน	ผลรวมคะแนนก่อนเรียน		E.I.
		เรียน	หลังเรียน	
36	30	527	898	0.6708

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมมีค่าเท่ากับ 0.6708 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 67.08

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยกิจกรรมการสอนใช้สื่อประสมกลุ่มสาระภาษาไทย ดังตารางที่ 4.3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.3

เปรียบเทียบความสามารถคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยกิจกรรมการสอนใช้สื่อประสมกลุ่มสาระภาษาไทย

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	30	14.64	4.74	2.525	.01*
หลังเรียน	30	24.94	1.22		

หมายเหตุ.* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตาราง ที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่ชอบ	4.53	0.51	มากที่สุด
1.2 ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เรียนตามที่ต้องการ	4.63	0.49	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่เรียนไม่ยากเกินไป	4.34	0.58	มาก
1.4 ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.61	0.50	มากที่สุด
1.5 เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	4.26	0.64	มาก
เฉลี่ย	4.47	0.57	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 มีความสนุกสนานกับการร่วมกิจกรรมในชั่วโมงเรียน	4.63	0.49	มากที่สุด
2.2 ได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข	4.76	0.43	มากที่สุด
2.3 รู้สึกภูมิใจมากเมื่อตอบคำถาม	4.47	0.73	มาก
2.4 พอใจที่สามารถตรวจสอบคำตอบด้วยตนเอง	4.68	0.48	มากที่สุด
2.5 ได้ฝึกทักษะการคิดและตัดสินใจ	4.87	0.34	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.68	0.49	มากที่สุด
3. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน			
3.1 การเรียนโดยใช้สื่อประสม ได้รับความสนใจมากขึ้น	4.66	0.48	มากที่สุด
3.2 การเรียนรู้ที่ละน้อยทำให้เข้าใจได้ดีและไม่เบื่อหน่าย	4.29	0.46	มาก
3.3 ภูมิใจที่ได้เรียนโดยใช้สื่อประสม	4.76	0.43	มากที่สุด
3.4 การเรียนโดยใช้สื่อประสมทำให้ประสบความสำเร็จได้ดี	4.37	0.49	มาก
เฉลี่ย	4.52	0.47	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล			
4.1 นักเรียนมีโอกาสทราบผลคะแนนจากการเรียนรู้แต่ละเรื่องทันที	4.45	0.50	มาก
4.2 คุณครูมีวิธีทดสอบที่น่าสนใจ	4.47	0.51	มาก
4.3 เมื่อมีการทดสอบย่อยแต่ละเรื่องทำให้นักเรียนได้นำไปปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองอยู่เสมอ	4.39	0.55	มาก
4.4 ครูได้ชมเชยและให้การช่วยเหลือจากการวัดผลและประเมินผลแก่นักเรียนทุกคน	4.53	0.65	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.46	0.55	มาก
โดยรวม	4.54	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} -4.54;S.D.-0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (\bar{X} -4.68;S.D.-0.49) และด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ (\bar{X} -4.52; S.D.-0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านเนื้อหา (\bar{X} -4.47;S.D.=0.57) และด้านการวัดผลประเมินผล (\bar{X} -4.46;S.D.-0.55) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.02 / 84.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.1.2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6801 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 68.01

5.1.3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.02 / 84.60 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.02 ของคะแนนเต็ม นั่นคือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 82.02 และนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.60 ของคะแนนเต็ม นั่นคือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 84.60

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำอย่างเป็นระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม กล่าวคือ ได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ตลอดจน การศึกษาเอกสารชุดการเรียนรู้ และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางสร้าง ชุดการเรียนรู้ ตลอดจน ได้ผ่านการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งผ่านการตรวจสอบและประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้มีการนำเอาเทคนิคการสอนประกอบกับความเหมาะสมของสื่อชุดการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้เรียนสามารถได้เรียนรู้ตามความเหมาะสม ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ การตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงเป็นสาเหตุอีกอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5.2.2 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อุทิศพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6801 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 68.01 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริลักษณ์ ผ่องพันธ์ (2553) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประสมเพื่อเตรียมพร้อมทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยชาวเขา มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6801 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม เพิ่มขึ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 68.01

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม โดยได้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้แต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กัน ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การช่วยเหลือกันซึ่งกันและกันตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนที่ได้รับมอบหมาย

5.2.3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของ จีราภรณ์ เจริญวงศ์ (2550, น. 40) ได้ศึกษาผลการพัฒนาการใช้สื่อประสม เรื่องทรัพยากรน้ำสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านวังพิบูล อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ชุดกิจกรรม เรื่องทรัพยากรน้ำ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 81.99/80.22 นักเรียนที่เรียนด้วยสื่อประสม เรื่องทรัพยากรน้ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการศึกษาของ เสวตกนิษฐ์ ศรีสนาย (2552, น. 95) ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมสาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประสม สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.43/85.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7933 แสดงว่า นักเรียนมีการพัฒนาด้านการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 79 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สื่อประสม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นการนำเอาแนวคิดกรรมในรูปแบบของสื่อการเรียนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการเรียนที่สร้างขึ้นอย่างถูกระบบและถูกหลักวิชาการนั้น มีประโยชน์หลายประการ เช่น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพราะผู้เรียนเป็นผู้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเองสามารถเรียนได้ตามความสนใจ ทั้งช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการเรียนเป็นการนำเอาสื่อการสอนมาใช้ได้หลากหลาย มากกว่า 1 ชิ้นขึ้นไปมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชาเดียวกันอย่างเกี่ยวเนื่องกัน และยังเป็น การช่วยเหลือครูให้สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วารินทร์ รัศมีพรหม, 2541, น. 133) ประกอบกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีข้อดีคือ นักเรียนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องมีความรับผิดชอบ ช่วยเหลือกันทำงาน รวมไปถึงการแบ่งหน้าที่การทำงาน เพื่อให้แน่ใจว่างานที่ได้รับมอบหมายจะประสบผลสำเร็จ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้และความเชี่ยวชาญกลับไปยังกลุ่มบ้าน นักเรียนในกลุ่มบ้านจะรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่เป็นเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อที่จะได้ทำงานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายถูกต้องสมบูรณ์พร้อมที่จะนำเสนอต่อไป

5.3.4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ สีอำพร วรวัตร (2552, น. 85) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องจังหวัด

ขอนแก่น โดยใช้สื่อประสมพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมโดยรวมในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า การใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถือว่าเป็นรูปแบบการสอนที่มีขั้นตอนเป็นระบบและมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ชุดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นเป็นสื่อการเรียนรู้หลายอย่าง ประกอบกันจัดเข้าเป็นชุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุด โดยครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนและประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ (เพลินจิตต์ เวฬุวรรณวรกุล, 2550, น. 15) ประกอบกับรูปแบบความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม คือ ครูจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่หลากหลายต่อการเรียนรู้ทั้ง 12 ชั่วโมง ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล จากบัตรเนื้อหา บัตรภาพและบัตรคำถาม ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานของตนเองและของกลุ่มอยู่เสมอ รวมไปถึงผู้เรียนมีโอกาสตรวจผลงานของตนเองและของกลุ่ม นอกจากนี้ มีการนำสื่อประสมเข้ามาประกอบกับชุดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายมาร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ จะกระตุ้นความสนใจได้ดี เป็นตัวเสริมให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้มากขึ้นไม่เกิดความเบื่อหน่าย จึงส่งผลต่อความรู้สึกความพึงพอใจของนักเรียน จากสภาพดังกล่าว นักเรียนจึงมีเจตคติหรือความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังกล่าว

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ครูผู้สอนในกลุ่มสาระภาษาไทย ควรให้ความสนใจในการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม ใช้เป็นนวัตกรรมประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.3.1.2 ครูผู้สอนต้องฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต้องคอยกระตุ้นและเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และต้องคอยเอาใจใส่และนำมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน

5.3.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม เพื่อสร้างสื่อนวัตกรรม และควรสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อให้ครูได้พัฒนาการเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในเนื้อหาอื่นที่เห็นว่ามีความเหมาะสมต่อการนำมาพัฒนาการเรียน เพื่อจะได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

5.3.2.2 ควรมีการพัฒนาการสอนโดยใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไปทดลองใช้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

5.3.2.3 ควรนำการเรียนการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นำไปขยายผลกับนักเรียนโรงเรียนอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาว่าเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร หรือนำผลมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3.2.4 โรงเรียนหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนครูได้ผลิตและพัฒนาการเรียนโดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระภาษาไทย รวมทั้งสนับสนุนทางด้านงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ สำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาสื่อนวัตกรรม

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กาญจนา วัฒมา. (2548). *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธนพรการพิมพ์.
- จริยา เหนียนเฉลย. (2541). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินท์. (2553). *คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: นวสาส์นการพิมพ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2520). *ระบบสื่อการสอน*. (ม.ป.ท.). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยวัฒน์ ชาญปรีชารัตน์. (2543). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีผลต่อการวัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น*. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา เขมมณี. (2534). *การพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา เขมมณี. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรธร เลอศิลป์. (2554). *ผลการใช้กิจกรรมสื่อประสมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม (SPE 3601)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *จิตวิทยาบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ พงศ์หรรดล.
- เผชิญ กิจระการ. (2546). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พรพิไล เลิศวิชา. (2542). *แนวทางการพัฒนามัลติมีเดียเพื่อการศึกษา*. (ม.ป.ท.): (ม.ป.พ.).
- พันทิพา อุทัยสุข. (2542). *ระบบการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้
- เพลินจิตต์ เวฬุวรรณวรกุล. (2550). *การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- แพรพรรณ สมทรัพย์. (2545). *การสร้างแผนการสอนที่ใช้เกมประกอบการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- มหาวิทยาลัยสุรนารี. (2540). *ระบบการผลิตชุดสื่อประกอบการศึกษาไร้พรมแดน*. (ม.ป.ท.): (ม.ป.พ.).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). *สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- วัชร บวรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ. (2542). *การอ่านจับใจความ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). *เอกสารประกอบการสอนวิชา การพัฒนาการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *เอกสารประกอบการสอนนวัตกรรมการเรียนรู้*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีณา วิสเพ็ญ. (2535). *แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ศิริลักษณ์ ผ่องพันธ์. (2553). *การสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศึกษาศิการ, กระจ่าง. (2551). *การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เสวตกนิษฐ์ ศรีสนาย (2552). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา*. มหาสารคาม: ประสานการพิมพ์.
- สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. (2555). *การคิดเชิงวิพากษ์ในงานสังคมสงเคราะห์ (Critical Thinking in Social Work)*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2558*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สีอัมพร วรวัตร. (2552). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนโดยใช้สื่อประสม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนันทา ยินศิริมย์, บุญเรือง ศรีเหรียญ และชาติรี เกิดธรรม. (2556). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). หลักวิธีสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2551). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- อรพรรณ ลือบุญรัชชัย. (2543). การคิดอย่างมีวิจารณญาณ: การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส แอนกราฟิก.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2552). พัฒนาทักษะภาษา พัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานนท์ กระบอโก. (2543). ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อการฝึกวิชาทหารในหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกสกลนคร ปีการศึกษา 2542. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2545). เทคโนโลยีการศึกษา หลักการและแนวคิดสู่ปฏิบัติ. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Applewhite, P. B. (1965). *Organizational behavior*. Englewood Chiffs: Prentice-Hall.
- Font, George. (2002). Effects of Single and Multiple Expository Texts Presented in Print and Electronic form On Sixth Graders' Reading Comprehension. *Dissertation Abstracts International*. 62,(9), 3002-A.
- Lee, E. A. (2000). A Study of the Effectiveness of Interactive Multimedia in Adult ESL Education. *Dissertation Abstracts International*. 61,(4), 1330-A.
- Morse, N. C. (1955). *Satisfaction in the White Collar Job*. Michigan: University of Michigan Press.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถ
การคิดวิเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์จากเรื่องสั้น เรื่องแม่สิ้นดวงมาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านคิดวิเคราะห์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

สอนโดย นางสาวทิพวรรณ มาลา นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์

1. สาระสำคัญ

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นเพราะจะช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ และเข้าใจในเรื่องสั้นที่อ่าน สามารถนำทักษะการอ่าน ไปอ่านและคิดวิเคราะห์เรื่องอื่นๆได้

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และอธิบายเรื่องสั้น เรื่อง แม่สิ้นดวงมาน ได้
2. นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์เขียนสรุปเรื่องสั้น เรื่อง แม่สิ้นดวงมานได้อย่างเหมาะสม
3. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเนื้อหาเรื่องสั้นได้
4. นักเรียนแต่ละคนสามารถทำใบงานได้ถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

การคิดวิเคราะห์จากเรื่องสั้น เรื่อง แม่สิ้นดวงมาน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การคิดวิเคราะห์เรื่องสั้น แม่สิ้นดวงมาน
2. ครูแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียน

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเนื้อหาจาก Powerpoint และให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา เพื่อเข้าสู่บทเรียน
2. ครูเปิดใบความรู้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มดูและร่วมกันศึกษา

ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

1. นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มมอบหมายหน้าที่ ประธาน สมาชิก เลขานุการ โดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ขั้นตอนนี้สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม
2. สมาชิกในกลุ่ม ได้รับมอบหมายไปให้ศึกษาเนื้อหาสาระเรื่อง ของเรื่องสั้น ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

3. ให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มที่ได้หัวข้อย่อยเดียวกันมานั่งด้วยกัน เพื่อทำการซักถามและร่วมกันอภิปรายสรุปแนวความคิด ทำกิจกรรมในกลุ่มเชี่ยวชาญ

4. ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเชี่ยวชาญ กลับมายังกลุ่มเดิมของตน แล้วผลัดกันอธิบายให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง และช่วยกันสรุปประเด็นต่างๆที่ได้ศึกษาลงในใบงาน ระหว่างเรียน

ขั้นตรวจสอบผลงานและความเข้าใจ

นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ให้สมาชิกในชั้นเรียนร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็น

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญ
 2. สมาชิกทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียนจากใบงาน และแบบทดสอบเรื่องการคิดวิเคราะห์ เป็นรายบุคคล จากเรื่องสั้น เรื่อง แม่สิ้นดวงมาน
 3. ครูตรวจแบบทดสอบและใบงาน พร้อมทั้งเฉลย
 4. นักเรียนร่วมกันสรุปและซักถามเพิ่มเติม เพื่อความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้น
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้
1. แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน
 2. เครื่องคอมพิวเตอร์
 3. ใบความรู้ เรื่องสั้น เรื่อง แม่สิ้นดวงมาน
 4. ใบงาน
 5. กระดาษ

6. การวัดและประเมินผล

วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
ด้านความรู้ (K) ประเมินจากแบบบันทึกข้อมูล	แบบทดสอบก่อน - หลัง เรียน	ผ่านระดับคะแนน ร้อยละ 80
ด้านทักษะกระบวนการ (P) ประเมินการปฏิบัติงานและผลงาน	แบบประเมินการปฏิบัติงาน	ผ่านระดับคะแนน ร้อยละ 80
ด้านจิตพิสัย (A) ประเมินจากการทำกิจกรรม	แบบสังเกตจากการทำ กิจกรรม	ผ่านระดับคะแนน 3.5 (ระดับปานกลาง)

ผลการตรวจแผนการเรียนรู้

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ลงชื่อ)

(นายเฉลียว ดอนกวนเจ้า)

ครูพี่เลี้ยง

บันทึกหลังแผนการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ลงชื่อ)ผู้สอน
 (นางสาวทิพวรรณ มาลา)
 ผู้วิจัย

ใบความรู้

เรื่องสั้น แม่สิ้นดวงมาน

‘ดอกพุทธรักษาปลูกไว้กลางแจ้งข้างรั้ว ตอนนี้เริ่มให้ดอกแล้ว
ดอกพุทธรักษานี้ก็เก็บมาร้อยมาลัยอยู่ได้ทนทานกว่าดอกมะลิมากนัก
แม้ร้อยเป็นพวงมาลัยทิ้งไว้เป็นเวลานานก็ไม่ค้ำ
อย่างไรก็ตามดอกพุทธรักษาก็มีข้อเสีย ตรงที่กลิ่นไม่หอมเท่าดอกมะลิ’

ข้าพเจ้าเริ่มเขียนข้อความสั้น ๆ สักหนึ่งถึงสองย่อหน้าก่อนในครั้งแรกเพื่ออธิบายถึงสภาพภูมิอากาศ และสิ่งที่ข้าพเจ้าพบเจอในแต่ละวัน บางครั้งก็เกี่ยวกับต้นไม้ใบหญ้า หรือการทำอาหารอย่างทองหยอดและฝอยทอง เขียนไปก็ยิ้มไปอย่างมีความสุข ข้าพเจ้าเคยนำข้อความที่เขียนส่งให้พี่สาวคือคุณวิไลได้อ่านเพราะสนิทกันดี แต่หลังจากเรียนจบพี่สาวก็ดูจะไม่มีเวลาว่างมากนัก เพราะต้องตั้งหน้าตั้งตาเรียนการบ้านการเรือนอย่างตั้งใจ ...ขอเสริมตรงนี้ว่า ทำอย่างตั้งใจจะเอาใจคุณป้านั่นเอง คุณป้ามักบอกเสมอว่างานเขียนของข้าพเจ้านั้นหาประโยชน์ไม่ได้จนคิดเดียว เมื่อข้าพเจ้าถามท่านกลับไปว่า หากการเขียนอ่านไม่มีประโยชน์แล้วเหตุใด ท่านจึงสนับสนุนให้ข้าพเจ้าได้เล่าเรียนจนการศึกษา มีหน้ามีตาว่าหญิงสาวในวัยเดียวกัน คุณป้าท่านก็เมตตาตอบข้าพเจ้าว่า เพราะจะได้มีความรู้สมกับคู่คุณาหงษ์ที่ไปร่ำเรียนอยู่ที่เยอรมัน ช่างเป็นความคิดเห็นที่ไม่สมเหตุผลเลยสำหรับข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าก็หาได้แสดงสีหน้าใด ๆ ออกไป เพียงแต่ประณพมือไหว้ที่ท่านเมตตาให้การศึกษ

“ตาย! ตายจริง เวลาผ่านไปไวจริง ๆ นะแม่້นม ดูสิคุณชายเขากลับมาแล้ว ฉันสะปลื้มใจไปกับหม่อมท่านจริง ๆ “

“คะ คุณพี่” แม่້นมที่ คุณป้าสนทนาด้วยอย่างอารมณ์ดีนั้นก็อมราคาของข้าพเจ้านั่นเอง บ้าน

ข้าพเจ้านั้นเป็นไทยแท้ เข้าตำราแต่งงานเมื่อใดผู้ชายต้องย้ายเข้ามาอยู่บ้านผู้หญิง ไม่เหมือนอย่างจีนที่ ลูกสาวหากออกรเรือนต้องย้ายไปอยู่บ้านฝ่ายชาย คุณพ่อของข้าพเจ้าจึงย้ายเข้ามาอยู่เสียในอาณาเขตเดียวกันกับทางฝั่งคุณแม่ หลายวันเข้าจะแวะมารับประทานอาหารร่วมกับคุณป้าเพื่อไม่ให้โดนค่อนข้างดว่ารังเกียจกัน กระนั้นเมื่อคุณพ่อก็กังโคงเห็นบ่อยู่บ่อย ๆ แต่คุณพ่อก็ก็กั้มรับและเปรย ๆ กับข้าพเจ้าว่า คุณป้าว่าเพราะเอ็นดู เช่นนั้นคุณป้าคงเอ็นดูข้าพเจ้ามากเป็นพิเศษ เพราะทั้งคุณ ทั้งเห็นบ่อยู่ทุกเมื่อเชื่่อวัน

“เฮ้อ! แม่เพนนั่งตากลมเบ็งฟังอะไรจะ แต่กัคิดแล้ว จะ ได้รู้ไว้ว่าคู้ตัวเขากลับมาแล้ว อย่าลืมนไปซื้อผ้ามาตัดชุดใหม่ ๆ ไว้รอรับเธอบ้าง”

“โธ่ คุณป้า หนูมีผ้าใหม่เสียที่ไหน”

“ก็ไปซื้อชียะ ที่พาทูร์คั่นะ” คุณป้าว่าพลางชายตามองที่สาวข้าพเจ้าที่เกาะจิงไว้สำหรับคองก่อนหันมาทางข้าพเจ้าเมื่อไม่ได้ยินเสียงตอบ ข้าพเจ้าที่ทำหน้าศาล้อเลียนท่านอยู่จนคนรับใช้มอ้มถึงกับทำหน้าสลดแทบไม่ทัน

“แล้วนั้นเป็นอะไร ทำหน้าเหมือนปลาอย่างไฟ”

“ไม่มีสตางค์คะ” ข้าพเจ้าตอบน้ำเสียงใสซื่อ ส่วนคุณแม่หันมองตกใจ จะไม่ให้ตกใจได้อย่างไรก็ท่านเพิ่งให้ข้าพเจ้ามาเมื่อเช้าวานนี้ตั้งหลายบาท

“ตาย! แม่น้อมฉันแนะให้หล่อนประหยัดก็จริง หล่อนนี่ก็ช่างเชื่อฟังฉัน ไม่แบ่งเงินให้ลูกใช้จ่ายบ้างเลยหรือ? เอาเถอะป้าจะออกให้” คุณป้าเอ่ยอย่างอารมณ์ดี

“งั้นพรงนี้หนูจะไปกับพี่วิไลตั้งแต่เช้า จะเลือกผ้าสีขมื่นที่คุณป้าว่าช่วยขับผิวหนู”

“ยะ ที่อย่างนี้มาประจบฉัน แต่พรงนี้หล่อนต้องไปกับแม่สด เพราะป้าจะพาพี่สาวหล่อนไปธุระแถวบางกะปิ”

ธุระของคุณป้าคือพาพี่สาวของข้าพเจ้าไปบ้านเจ้าพระยาอะไรสักอย่าง คงไม่พ่นเรื่องคู้หมายเหมือนข้าพเจ้ากระมัง ร้านผ้าที่พาทูร์คั่นตั้งติดกันหลายห้อง ร้านใหญ่หน่อยเป็นของแขกชาวอินเดียเป็นร้านประจำมีผ้าใหม่ ๆ มากมาย ข้าพเจ้าเขียนเรื่องนี้ไว้ในสมุดว่า ‘สายศิระชะว่าไซ้ มิไซ้ไม่ไซ้ บังเลี้ยวไว้’

วันนั้นหลังจากทำธุระแล้วกำลังจะกลับเคราะห์ร้ายพบโจรร้ายเข้า นี่คงเห็นว่ามากันแต่ผู้หญิงเลยเข้ามาวิ่งราวเอาของไป เป็นเหตุที่น่าตกใจไม่ใช่น้อยสำหรับข้าพเจ้าในตอนนั้น โจรอ้วนวิ่งราวเอาถุงผ้าลูกไม้อย่างดีที่ข้าพเจ้าเลือกไว้ตัดใส่ต้อนรับพ่ออิเหนาจากกรุงเยอรมันไปเสียได้ ทำทางจะไม่ทันมองว่ากระเป๋าสตางค์ของข้าพเจ้านั้นเห็นบ่อยู่ที่แขนซ้าย ข้าพเจ้าจึงมิได้คิดวิ่งตามเพียงแต่ร้องด้วยความตกใจว่า คุณพระช่วย! ... แล้วคุณพระท่านก็ส่งคนมาช่วยจริง ๆ เสียด้วย เขามาจากที่ใด ข้าพเจ้าไม่ทันได้สังเกต เห็นวิ่งถลันตามโจรอ้วนไปและวิ่งไปทันที่ถนนฝั่งตรงข้าม ข้าพเจ้าและพี่

เลี้ยงซึ่งอายุมากแล้ว...แต่จะให้เรียกอย่างไรได้ ลองประดิษฐ์คำเรียกใหม่ ๆ ขึ้นมาเรียกให้สมอายุว่า ป้าเลี้ยง ยายเลี้ยง เป็นได้รับประทานมะเขงกรสดจากคุณป้าแน่นอน

ข้าพเจ้าวิ่งตามไปในทันทีแต่นั้นก็มีใช้เรื่องง่ายเลยเพราะพี่เลี้ยงวัยราวเกือบห้าสิบปีของ ข้าพเจ้าทำท่าจะเป็นลมอยู่รำไปปากก็ร้องว่า ออกีเป็นจะแตก

นุรุขผู้มีน้ำใจมิได้ลืมหมาอย่างโจรอันที่เขาคว้าตัวไว้ ข้าพเจ้าเห็นเขาใช้ขาเกี่ยวจนนายโจร นั้นเสียหลัก แล้วก็เลยนั่งทับใช้เข่าข้างหนึ่งกดบนหลังโจรอันที่เหวี่ยงแตกปลัดจันเสื้อสีเข้มเป็นรอย เปียกชื้นได้วงแขนและแผ่นหลัง เขาดันมือโจรพ่ายหลังแล้วหันมายิ้มยิงฟังให้ข้าพเจ้า

“ลุงของคุณ ตรวจสอบก่อนสิครับว่าของอยู่ครบดีหรือไม่” เขายิ้มเห็นฟันขาวเรียกเป็นระเบียบ นัยน์ตาคมใสชื่อ ขนตายาวอน ข้าพเจ้ารู้สึกแค้นทั้งสองร้อนผ่าอย่างไม่เคยมาก่อน รีบรับถุง กระดาษมาอย่างรีบร้อน ยกมือไหว้แล้วกล่าวขอบคุณทั้งที่ไม่ทราบว่าจะของในถุงกระดาษนั้นยังอยู่ที่ หรือไม่

เพียงประเดี๋ยวเดียวเท่านั้นผู้คนก็เริ่มห้อมล้อมสนใจ คุณพี่เลี้ยงรีบดึงมือข้าพเจ้าออกมา ใน ตอนนั้นข้าพเจ้าไม่วายที่จะเหลียวมองพระเอกนายนั้นที่ท้ายก่อนกลับ กิริยาเช่นนี้หากคุณป้าของ ข้าพเจ้าทราบเป็นโดนหยิกเนื้อเยื่อทีเดียว ข้อหาหนักว่าถึงตาให้ผู้ชาย

สามวันหลังจากนั้น ข้าพเจ้าตัดเสื้อสวยสีขมิ้นอ่อน ปกผูกไม้ลายสวยแบบเดียวกับชายเสื้อ เสรีเรียบร้อย และลงมาซ่อมเดินไปเดินมา ลูกนั่งหลายสิบริบอบ ตามที่คุณป้าท่านสั่ง ถูกก้านมะยม เล็ก ๆ หวดเข้าให้หลายครั้งโทษฐานทำทะโมนเป็นศิษย์พระราม

อย่างไรก็ตามในวันถัดมาข้าพเจ้าก็ได้พบ มรว. เอื้อพงษ์อินังกร อย่างที่ถูกกำหนดไว้ ซึ่ง ข้าพเจ้าติดปากจะเรียกกลับหลังว่าพ่ออิเหนาเพราะในครั้งแรกที่ได้ยินนั้นได้ยินแค่พยางค์กลาง ๆ เท่านั้น แต่นับว่าเป็นการได้พบกันอย่างประหลาดที่ข้าพเจ้าไม่มีวันลืมได้เลย คุณป้าท่านว่าข้าพเจ้า ควรจะเข้าครัวแสดงฝีมือให้พ่ออิเหนาได้ติดใจในรสมือบ้าง การครัวของข้าพเจ้าก็ไม่จีรังจีเหล่ ขนาดต้องช้อนใคร ๆ

“เสน่ห์ปลายจวักศักรักจนตายนั้นอย่างไรเล่าโบราณเขาสอนมา” คุณป้ายิ้มละไมแบบที่คุณแม่ ทำหน้าไม่ใคร่สะดวกใจเมื่อเห็น ข้าพเจ้าเลือกลงมือทำแกงจืดเหล็กเนื้ออย่างเพราะคันไม้คันมืออยาก ปีนต้นขี้เหล็กมาหลายวัน สองสามวันมานี้ต้องทำตัวเรียวราวผ้าพับไว้จนครั้นเนื้อครั้นตัวคล้าย จะเป็นไข่ วันนี้ได้ทีจึงขอแสดงฝีมือปีนต้นขี้เหล็กให้ประจักษ์แก่สายตาอ้ายสุดลูกนึ่งคูใจ ซึ่งเป็น เด็กชายวัยราว สิบเอ็ดปี ลูกชายของคนขับรถ คิดได้แล้วก็เข้าไปนุ่งกางเกงขาเกือบสั้นสำหรับไป สโมสรเทนนิสกับคุณพ่อ จากนั้นก็ปีนป่ายขึ้นไป ข้าพเจ้าขออวดว่าใช้เวลาไม่นานก็แทบถึงยอดเลย ที่เดียว มองจากบนต้นเห็นไกลออกไปถึงถนนด้านหน้าบ้าน ข้าพเจ้าเพิ่งดูความเคลื่อนไหว เบื้องหลังทิวไม้สูงนั้นอยู่นานจึงพบว่า เป็นแก๊งค้ายาวหลายาชนิดที่ประกาศให้ทราบเป็นนัยว่า

เจ้าของเป็นใครไปไม่ได้ นอกจากพ่ออิเหนาจากกรุงเยอร์มันนั่นเอง ขณะนั้นตัวข้าพเจ้ายังอยู่บนต้นไม้เหล็กเห็นท่าไม่ดีไม่ยอมชักช้าเสียเวลา เร่งเก็บได้ยอดหลายกอบ ส่งให้เด็กสุดที่ถือตะกร้อขึ้นขึ้นมารอ แต่จะเสียเวลาไปนานเท่าใดข้าพเจ้าก็มีทันได้กะเกณฑ์ คงนานพอคูทีเดียวเพราะคุณป้าออกมาเห็นเข้าจนได้

“ว้ายตาย! ออกีเป็นจะแตก แม่ลำพา หล่อนขึ้น ไปห้อยโหน โจนทะยานทำอะไรยะ”

“เก็บยอดจี้เหล็กทำแกงถวายเจ้าชายอิเหนาอย่างไรเล่าคะคุณป้า” ข้าพเจ้าว่าพลางหัวเราะกิก แต่ลูกคูอย่างเด็กสุดไม่ยกขำด้วย ข้าพเจ้าทราบโดยทันทีว่าเพราะเหตุใด ก็เพราะบุรุษในเงาชายคานั้นอย่างไรเล่า คุณป้าเองก็ทำหน้าแปลกพิกล...แฉ่งจริง...หน้าอายน้อยอยู่เมื่อไหร่ที่ต้องให้บุรุษแปลกหน้าเห็นข้าพเจ้าเช่นนี้ ข้าพเจ้ารีบโถลตัวลงจากต้นไม้โดยไวไม่ทันระวังเหยียบพลาดก็หงายหลัง แต่ไม่ยกกะลงได้สวยงามอย่างอ้ายแหงซึ่งเป็นแมวหูแหงที่เลี้ยงไว้ โชคดีที่มีคนเข้ามารับอันเป็นจังหวะเดียวกับที่คุณป้าร้องขึ้นเสียงดัง

“แม่เพาตายแล้ว!”

“ยังไม่ตายดอกคะคุณป้า” ข้าพเจ้าว่า พลางเงยหน้ามองเขา ช่วงใกล้เที่ยงดวงอาทิตย์เกือบตรงศีรษะ ข้าพเจ้าเห็นดวงหน้าเขาไม่ใคร่จะถนัด แต่เห็นแผลที่ท่อนแขนตนเองถนัดดี มีเลือดออกซิบ ๆ สีแดงอย่างงาไม้สดเลยทีเดียว เพียงเท่านั้นก็นึกไปว่าจะตายตามที่คุณป้าท่านว่าจริง ๆ เสียแล้ว เพราะเกิดหน้ามืดเหงื่อออกมากจนยืนไม่อยู่ ค้างอยู่ในอ้อมกอดเขาเช่นนั้นเอง

“เห็นทีจะเมาเลือดครับคุณป้า...พาเข้าที่ร่ม...”

ได้ยินเท่านั้นข้าพเจ้าก็หมดสติไป มาฟื้นอีกทีก็ราวเที่ยงกว่า ช่างหน้าอายจริง ๆ แต่ไม่วายต้องรับผิดชอบแกงจี้เหล็กเนื้ออย่างที่เอ่ยไว้ว่าจะทำ คุณพี่ก็ช่างกะไรไม่คิดช่วยเหลือเอาแต่มียิ้มอย่างน่าหมั่นไส้ เมื่อถึงเวลาดั่งโต๊ะ ข้าพเจ้าก็เข้าช่วยเหลือดูแลจนเรียบร้อย และรับหน้าที่ไปเชิญผู้ใหญ่ทั้งหลายที่ห้องใหญ่...ไม่อยากเลยจริง ๆ หากต้องเจอพ่ออิเหนานั้น แต่ช่างปะไร...ทำไม่รู้ไม่ชี้เสียก็สิ้นเรื่อง ข้าพเจ้าคลานเข้าเข้าพบผู้ใหญ่ กราบได้ดังงามเรียบร้อย หม่อมประไพ เอ่ยชมว่าหน้าตาข้าพเจ้าจิ้มลิ้ม ผิวพรรณไปทางคุณพ่อ ข้าพเจ้าก็ประนมมือขอบคุณแล้วเงยหน้าขึ้นยิ้มแย้ม นึกได้ว่าไม่ควรก็รีบก้มหน้างุด คนตรงข้ามกลับหัวเราะเสียงก่อนข้างดังจนโดนเอ็ดเสียเอง

“พ่อเอื้อ อย่าหัวเราะน้อง”

ลูกของท่านคนอะไรไม่รู้จ๊กมักจี้มาหัวเราะข้าพเจ้าหน้าตาเฉย พอเงยหน้าจะเล่นบทรามสูร ขว้างก้อน ก็เกิดตกใจตาโตผลอดตัวจ้องเขา โช้...เจ้าชายอิเหนาจากกรุงเยอร์มัน คือพ่อพระเอกพาหารัดนั้นปะไร โลกนี้ช่างกะไรเล่นตลกกับข้าพเจ้าเสียจริง

ความสนิทสนมของข้าพเจ้าและคุณเอื้อนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น รู้สึกราวกับว่ารู้จักกันมานานสามเดือนให้หลังคุณเอื้อก็ขึ้นเหนือคิดต่องานราชการเพราะจะขึ้นไปรับราชการงานรถไฟที่นั่น เขา

มักเขียนมาบ่นอยากทานแกงจืดเหล็กฝีมือข้าพเจ้าอยู่เสมอ ข้าพเจ้าก็เขียนตอบเขาด้วยสูตรแกงจืดเหล็กแบบละครเล่มละบาทที่ยกให้เขาเป็นเจ้าชาย และข้าพเจ้าเป็นนางแก้วกันครีว เขาส่งจดหมายตอบกลับมาว่าชอบเรื่อง นางแก้วกันครีวแก้วเหล็กเหล็กเหลือเกินหัวเราะจนน้ำตาเกิด แถมยังรู้สูตรของข้าพเจ้าแล้วด้วย เรื่องของข้าพเจ้านั้นจะจบลงด้วยดีข้าพเจ้าทราบ และเป็นความจริงจนวินาทีสุดท้ายของชีวิต ที่ข้าพเจ้านอนหายใจวาระวิน มีคุณเอื้อนอนตะคองกอดอยู่เคียงข้าง

“ตื่นแล้วหรือแม่เพา หนาวไหม”

“ไม่หนาวค่ะ กำลังอุ่นสบาย ขอหลับอีกสักประเดี๋ยวเถอะค่ะ ตื่นมาจำทำแกงโปรดให้คุณที่รับประทาน”

“คราวนี้พี่เป็น ไม่ยอมให้ห้องปิ่นต้นจืดเหล็กเหมือนเมื่อคราวแรกอีกเด็ดขาด”

“ดิฉันไม่กลัวเลยสักนิดค่ะ เพราะมีคุณที่อยู่ข้างดิฉัน ดิฉันจึงไม่กลัวสิ่งใดทั้งนั้น ขอขอบคุณคุณที่เหลือเกิน” ลำพาลีพยายามชวากกล่าวพร้อมรอยยิ้ม

เมื่อลำพาลีกล่าวขอบคุณนั้นเธอมิได้มีความหมายถึงเรื่องการปิ่นปายที่มีเขาอร์รับอยู่เบื้องล่างแต่อย่างใด หากแต่หมายถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ที่เธอมิได้เกิดกลัวเมื่อความตายมาเยือนถึงหน้าเตียงนั้นเพราะมีเขาอยู่เคียงข้าง หล่อนกระซิบมือสามมีแน่น...และคลายลงในชั่ววินาที คุณเอื้อกอดภรรยาไว้นแน่นน้ำตาเอ่อคลอหน่วย ผ่านไปหลายนาทีก็จัดแจงลุกจากเตียงห่มผ้าให้ภรรยาดูจว่าเธอเพียงแค่หลับไปอย่างที่บอก แล้วเรียกบุตรชายสามคนที่ภายนอกเข้ามาในห้อง ครั้งนั้นเกิดเสียงร้องไห้ สะอื้นอยู่ทั่วไปทั้งจากลูกสะใภ้สองคนและคนรับใช้ คนเป็นผู้ใหญ่สุดในบ้าน อย่าง มรว. เอื้อพงษ์อินังกร ได้แต่เพียงกลั้นก้องสะอื้นที่จุกในลำคออย่างสะกดกลั้นเต็มที่

“อ้อ อรุณมารับนี่ไป” กล่องไม้สักอย่างดี มีกระดาดแผ่นเหลืองซีดและซองจดหมายอยู่มัดรวมกันอยู่เป็นปึก คุณเอื้อเลือกหยิบออกมาหลายแผ่น

“จัดพิมพ์เป็นหนังสือไว้แจกในงานของคุณแม่นะอรุณ

คุณแม่ท่านสิ้นลมหายใจแล้ว แต่ก็ยังอยู่กับพวกเรา มีชีวิตอยู่ในเรื่องราวเหล่านี้ตลอดไป”

อรุณรับกระดาดซีดเก่ามาถือมือสันทาคอบสั้น ๆ ว่า “ครับคุณพ่อ”

“ขอพ่ออยู่กับแม่นานสักนิดเถิด” .บุรุษชวากกล่าวสั้น ๆ กับบุตรชาย ใคร ๆ ไม่กล้าขัดท่าน ก็ละล้าถอยห่างออกไปทีละคนสองคน ประคูปิดลงแผ่วเบา มรว. เอื้อพงษ์อินังกร ขึ้นนอนบนเตียงเคียงข้างภรรยา ตัวเธอยังอุ่น เขายิ้มแต่ใจกลับโสมนัสจนหายใจติดขัด

“พี่จะอยู่ข้างเธอเสมอแม่เพา เราสองคนจะอยู่ด้วยกันเสมอ ตลอดไป”

ตะวันบ้ายคล้อย บุตรชายและสะใภ้ของตระกูล ถอดถอนใจ

“พี่ใหญ่ เราไปตามคุณพ่อท่านสักทีไม่ดีหรือครับ” คุณกลาง บุตรชายคนรองกล่าว อรุณ นายทหารใหญ่ระบายลมหายใจออกซ่า ๆ พยักหน้าแล้วเฉียงออกไป

“ตาเล็กไม่ไปด้วยกันหรือ?” เขาหันไปถามน้องชายคนเล็กที่ยืนมือมาขอรับกระดาษปึกนั้น ไป

“ขอรอทีนี้เถอะครับ” เขากล่าวรู้สึกใจเบาหวิวพิกล ระหว่างนั้นประตูก็เปิดออก เด็กหญิงในวัยสิบปี ถักเปียสองข้างผูกโบว์สีชมพูเข้ากับชุดกระโปรง เดินเข้ามาพร้อมกับพี่เลี้ยงในมือถือกระดาษหลายแผ่น

“คุณอา คุณพ่อกับคุณแม่ไปไหนคะ”

“ไปหาคุณปู่กับคุณย่า” เขาตอบพร้อมรอยยิ้มประหลาด

“อ้อ เพลินก็มาพบคุณปู่กับคุณย่าคะ แล้วนั้นกระดาษอะไรคะ”

“จดหมายของคุณปู่กับคุณย่าของหลาน” คุณเล็กในชุดนายตำรวจเอ่ยกับเด็กหญิงเพลิน ลูกเลี้ยงที่พี่ชายคนโตรับมาเลี้ยงอย่างปรามิ เด็กหญิงมองด้วยความสนใจใคร่รู้

“คุณย่าคงเอามาแลกกับของเพลินแน่ ๆ คุณย่าว่าถ้าเพลินเขียนเรื่องได้ยาว ๆ จะเอาเรื่องของคุณย่ามาแลก”

“เหอะจ๊ะ” คุณเล็กตอบไม่รู้จะบอกกล่าวกับเด็กหญิงว่าอย่างไร

“คุณอาคะเพลินขึ้นไปหาคุณย่ากับคุณปู่ได้รึยัง เพลินอยากให้คุณอ่านนิทานของเพลินเพ็งเขียนเสร็จเมื่อเช้านี้เอง” เธอถามคุณอายิ้มอ่อน ๆ “อย่าฟังเลย คุณปู่กับคุณย่าคงไม่...”

“คุณพ่อ!” เสียงกรี๊ดร้องของพี่สะใภ้ดังจากด้านบน คุณเล็กหน้าซีด เอื้อมมือจับหนูเพลินไว้ เมื่อเห็นเธอกำลังจะออกวิ่งไปตามเสียง

“ไม่ต้องขึ้นไปหรอก เราไปรอคุณพ่อคุณแม่ของหลานข้างนอกกัน”

“แต่...เมื่อกี้เสียงคุณแม่...”

“เชื่ออาเถอะ เราไปรอกันที่ท่าน้ำ อาอยากอ่านเรื่องที่เพลินเขียน”

“จริงหรือคะ” เพลินยิ้มสดใส แม้จะรู้สึกเป็นห่วงมารดา แต่เด็กหญิงก็คล้อยตามคุณอาเล็กที่จับมือเธอไว้

“จริงจ๊ะ ไปกันเดี๋ยวนี้เลย”

ชายหนุ่มงูมมือเด็กหญิงออกไปเบื้องนอก ในใจเขารู้ดีว่าบิดาจากไปแล้วจากเสียงร้องของพี่สะใภ้ เขาไม่อยากให้เด็กหญิงขึ้นไปพบเรื่องราวเหล่านั้นในตอนนี้อยู่ เขากลัวการอธิบาย กลัวการสูญเสีย แม้รู้อยู่แก่ใจว่าไม่ช้าคุณพ่อคงจากไปเพราะในเมื่อหัวใจท่านแตกดับลงแล้วไหนเลยท่านจะ

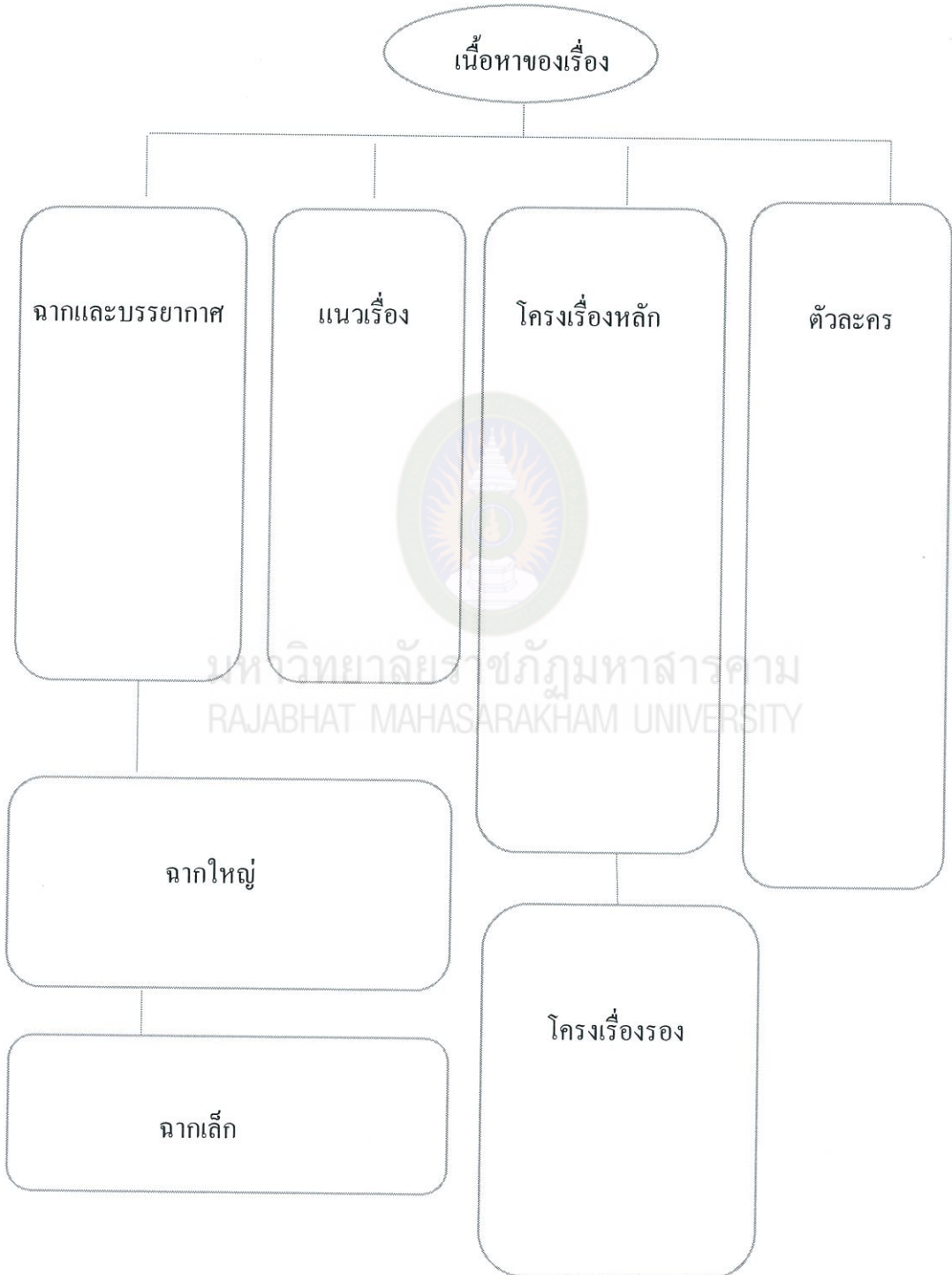
อยากมีชีวิตอยู่ต่อ แต่เขาก็ไม่คิดว่าจะเป็นในวันนี้ วันเดียวกันกับที่เขาเสียคุณแม่ ชายหนุ่มยึดปีก
กระดาษสีเหลืองชนิดนั้นไว้แน่น ชีวิตคนดับไปแล้วก็คงจะมีเพียงตัวอักษรที่ยังคงโลดแล่นมีชีวิตต่อไป
เมื่อยามมีคนหยิบขึ้นมาอ่านอีกครั้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์จากเรื่องสั้น เรื่อง แม่นิ่งดวงมาน ตามหัวข้อต่อไปนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ = ดีมาก	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง = ดี	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง = พอใช้	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง = ปรับปรุงให้		1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17 - 20	ดีมาก
13 - 16	ดี
9 - 12	พอใช้
5 - 8	ปรับปรุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สื่อประสมรูปแบบ Powerpoint เรื่อง อิเหนา ตอนศึกกะหมังกูหนิง

ผู้แต่ง

ผู้แต่ง

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
ลักษณะคำประพันธ์

กลอนบทละคร

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อใช้ในการแสดงละครใน

กลอนบทละคร

- กลอนบทละคร เป็นกลอนสุภาพประเภทหนึ่งจัดอยู่ในหมวดกลอนขับร้อง เช่นเดียวกับกลอนคอกสร้อย สักวา กลอนเสภา และเพลงไทยเดิม วัตถุประสงค์ในการแต่งกลอนบทละคร เพื่อนำไปแสดงละครเรื่องและรำ ซึ่งในอดีตถือเป็นการแสดงชั้นสูงที่มีเฉพาะในวังในวังเท่านั้น ลักษณะบังคับ (ฉันทลักษณ์) กลอนบทละคร เช่นเดียวกับกลอนสุภาพ แต่จำนวนคำในวรรค จะอยู่ที่จำนวน ๖-๘ เป็นส่วนมาก ทั้งนี้เพื่อให้จังหวะของเสียงเข้ากับท่ารำของตัวละคร และท่วงทำนองเพลงพิพิาทย์ นอกจากนี้ กลอนบทละคร จะมีคำนำ ในบางบท เพื่อบอกถึงการกระทำ หรือเหตุการณ์สำคัญ ที่กำลังดำเนิน ไป ซึ่งจะมีอยู่ ๒ คำ คือ "เมื่อนั้น" กับ "บัดนั้น"

- * คำว่า "เมื่อนั้น" ใช้สำหรับตัวละครตุงศักดิ์ ส่วนคำว่า "บัดนั้น" ใช้สำหรับตัวละคร จันสามัญ "มาจะกล่าวบทไป" ใช้ขึ้นต้นเมื่อเริ่มตอนใหม่
- สิ่งสำคัญที่สุด ที่ผู้ใช้แต่งบทกลอนละครเรื่อง จะต้องทราบคือ
 ๑. ทำไร้อะไรต่าง ๆ ในการแสดง โขน และละคร
 ๒. ทำงำงานอง จังหวะ ของเพลงพิพากย์ ขึ้นพื้นฐาน และ
 ๓. เพลงหน้าพาทย์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ประมาณ ๑๐ เพลง

ละครใบ้

ละครใบ้ ละครใบ้มีหลายชื่อ เช่น ละครใบ้ ละครข้างใน ละครนางใน และละครใบ้ พระราชฐาน เป็นต้น สืบพื้นฐานว่ามีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา และรุ่งเรืองมาที่สุดในสมัย พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ละครใบ้แสดงในงานถึงสมัยธนบุรี และรัตนโกสินทร์ จนถึงสมัยรัชกาล ที่ ๖ มิได้มีละครใบ้ในเมืองหลวงอีก เนื่องจากระหังมีละครสมัยใหม่เข้ามาจาก จากต่อมา มีผู้คิดขึ้นพูดละครใบ้ขึ้นอีก เพื่อแสดงบ้างในวงโอกาส แต่แบบแผน และลักษณะการแสดง เปลี่ยนไปมาก

* ผู้แสดง

- * เป็นหญิงฝ่ายใน เดิมห้ามบุคคลภายนอกหัดละครใบ้ จนถึงสมัยรัชกาลที่ ๙ ทรงเลิก ข้อห้ามนั้น ต่อมาภายหลังอนุญาตให้ผู้ชายแสดงได้ด้วย ผู้แสดงละครใบ้ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถดีทั้งใจและมือ และมีลักษณะที่หัวเราะพูด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

* การแต่งกาย

พิธีพิธีกันตามแบบแผนสมัยจริง ๆ เรียกว่า "อินทรีอง" ทั้งตัวพระ และตัวนาง

* เรื่องที่แสดง

มักนิยมแสดงเพียง ๑ เรื่อง คือ อู่นพท อิทนา และรามเกียรติ์

* การแสดง

ละครใบ้มีความมุ่งหมายอยู่ที่ตบะของกราวารวี คือจะให้แจ่มชัดมีลีลาชักแบบ แผน และจารีตประเพณี

* คนควี่

ไว้วงพิพากย์เหมือนละครนอกแต่เข้ตบเสียงไม่เหมือนกัน จะต้องบรรเลงให้ เหมาะสมกับเสียงของผู้หญิงที่เรียกว่า "นางใน"

* เพลงร้อง

ไว้ร้องให้มีทำนอง และจังหวะที่แน่นอน สละสลวย ตัวละครไม่ร้องเอง มีต้นเสียง และถูกๆ มักมีคำว่า "ใบ้" อยู่ท้ายเพลง เช่น ซ้ำใบ้ โอ้โธมใบ้

ความเป็นมา

อิเหนา เป็นวรรณคดีที่มีมาแต่เมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีที่มาจากนิทานปันทิพย์ ซึ่งเป็นคำสามัญที่ชาวชวาใช้เรียกวรรณคดีที่มีความสำคัญมากเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องอิเหนापันทิพย์กริดปาตี วรรณคดีเรื่องนี้มีเนื้อเรื่องเป็นพงศาวดารแต่งขึ้นเพื่อการเฉลิมพระเกียรติกษัตริย์ชาวพระองค์หนึ่งซึ่งทรงเป็นนักรบนักปกครอง และทรงสร้างความเจริญให้แก่ชวาเป็นอย่างมาก ชาวชวาถือว่าอิเหนาเป็นวีรบุรุษ เป็นผู้มั่งคั่ง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา จนกลายเป็นนิทานจึงเต็มไปด้วยอิทธิปาฏิหาริย์

อิเหนาในประเทศไทย

- เรื่องอิเหนามีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีเรื่องเล่ากันว่าพระราชธิดาในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศหรือเจ้าฟ้าหญิงกษุณทลและเจ้าฟ้าหญิงมงกุฎ ทรงได้นางข้าหลวงมาจากปัตตานี นางข้าหลวงคนนี้ได้เล่านิทานปันทิพย์หรือเรื่องอิเหนาของชาวชวาถวายเจ้าหญิง
- เจ้าฟ้าหญิงกษุณทล ดาหลังหรืออิเหนาใหญ่
- เจ้าฟ้าหญิงมงกุฎ อิเหนาหรืออิเหนาเล็ก

- และต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องอิเหนาเป็นบทละครสำหรับใช้แสดงเป็นบทละครว่า...
- บทละครเรื่องอิเหนา ได้นับการดัดสันจากวรรณคดีสโมสร พ.ศ. 2459 ให้เป็น ยอดของบทละครว่า เพราะเป็นเรื่องที่แต่งดีทั้งในด้านเนื้อความ กระบวนกลอน และกระบวนการเล่นละคร

คำศัพท์

วงศ์อัสติแดหวา

- กุเรป็น (รื่นรมย์ สุขสบาย)
- ดาหา (งามมาก)
- กาหลี (นครที่ยากแก่การโจมตี)
- สิงห์สำหรับ (นครแห่งสิงห์)

ตำแหน่งมเหสี ๕ พระองค์ของพระมหากษัตริย์

- ประไหมสุหรี
- มะเดหวี
- มะโต
- ลีญาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- เหมะหลาหนี

MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

โดยใช้การเรียนการสอนการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (x) ในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ที่นักเรียนเห็นว่าเป็นข้อที่ถูกที่สุด
ในกระดาษคำตอบ เพียงข้อละหนึ่งช่องเท่านั้น

<p>อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ 1-4</p> <p>“ ชาวนาผู้ยากจนคนหนึ่งนำเห็ดโคนไปให้ราชาที่ดินโดยไม่คิดค่าอะไร ราชาที่ดินคิดว่าเรามีเงินมากมายแต่ก็ไม่เคยให้อะไรใครกิน ชาวนาคนนี้เขามีน้ำใจงาม ต่อไปเราคงหาทางให้คนมากขึ้น ”</p> <p>1. ข้อความนี้ น่าจะปรากฏอยู่ในหนังสือประเภทใด</p> <p>ก. หนังสือนิทาน</p> <p>ข. หนังสือธรรมะ</p> <p>ค. หนังสือพิมพ์</p> <p>ง. หนังสือนวนิยาย</p> <p>2. การกระทำของชาวนาทำให้ราชาที่ดินเป็นอย่างไร</p> <p>ก. เห็นแก่ตัวมากขึ้น</p> <p>ข. ได้ข้อคิดที่ดีๆ</p> <p>ค. รู้น้ำใจของชาวนา</p> <p>ง. ไม่อยากรับของคนจน</p> <p>3. คำว่า “ราชาที่ดิน” มีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. พระราชาเป็นเจ้าของที่ดิน</p> <p>ข. พระราชาเป็นผู้มอบที่ดินให้</p> <p>ค. คนที่มีที่ดินมากมาย</p> <p>ง. ผู้ที่ให้ชาวนาเช่าที่ดิน</p>	<p>4. การกระทำของชาวนาตรงกับคำพูดข้อใด</p> <p>ก. น้ำใสใจจริง</p> <p>ข. น้ำนิ่งไหลลึก</p> <p>ค. น้ำกลิ้งบนใบบอน</p> <p>ง. น้ำขึ้นให้รีบตัก</p> <p>อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5 - 7</p> <p>“ อันความดีประดุจดั่งดอกไม้หอม หมูผีเสื้อมดมดมเพราะหอมนั้น อันความชั่วไม่มีใครอยากใกล้กัน ต่างก็หันหน้าหนีกลัวมีภัย ”</p> <p>5. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไรเป็นสำคัญ</p> <p>ก. ความดี</p> <p>ข. ทั้งความดีและความไม่ดี</p> <p>ค. ดอกไม้หอม</p> <p>ง. ความไม่ดี</p> <p>6. ใครสอดคล้องกับข้อความนี้</p> <p>ก. ดาว เป็นคนดีจึงมีเพื่อนมาก</p> <p>ข. ดี เป็นคนไม่ดี เพราะเห็นแก่ตัวจัด</p> <p>ค. แดง ให้เพื่อนลอกการบ้าน</p> <p>ง. ดำ ทำงานหนักทั้งวัน</p>
---	--

7. ข้อความนี้สรุปได้ว่อย่างไร

- ก. คนดีมีคนรัก
- ข. คนดีชอบดอกไม้หอม
- ค. คนไม่ดีมีความเห็นแก่ตัว
- ง. คนเราค่างก็เห็นแก่ตัวกันทั้งนั้น

8. อันข้าไทได้ฟังเขาจึงรักแม่ถ้อยศักดิ์สิ้นอำนาจ
วาสนาเขาหน้าหนิมิมิได้อยู่คู่ชีวา แต่วิชาช่วย
กายจนวายปราน

ข้อใดสรุปคำประพันธ์ข้างต้นได้ดีที่สุด

- ก. รู้อะไรรู้ใจจริง
- ข. รู้สิ่งใดไม่สู้รู้วิชา
- ค. รู้ไว้ไว้ว่าใส่บาแบกงาม
- ง. รู้มากยากนาน รู้น้อยพลอยรำคาญ

9. หากน้ำตาฟ้าหลังครั้งละเม็ด ค่าของเพชรน้อย
กว่าค่าของฝน หยาดน้ำใจได้รับยามอัจน
จึงค่าล้นฝนมณีทุกสีไป

ข้อใดคือสิ่งที่คุณเขียนต้องการบอก

- ก. น้ำฝนหรือน้ำตามีค่าเท่ากัน
- ข. น้ำตามีค่ากว่าเพชร
- ค. น้ำฝนครั้งละเม็ดมีค่ามหาศาล
- ง. น้ำใจที่ได้รับยามอัจนมีค่าที่สุด

10. “ต่อไปคุณต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง
ครั้ง เมื่อขับรถผมขอบอกคุณไว้ เพราะถ้าเกิด
อุบัติเหตุขึ้นจะทำให้หนักเป็นเบาได้คุณโปรด
เข้าใจด้วย นี่ถือเป็นครั้งแรก ผมยังไม่ปรับคุณ”

ผู้พูดมีวัตถุประสงค์ อย่างไร

- ก. ตักเตือน
- ข. สั่งสอน
- ค. แนะนำ
- ง. อธิบาย

11. การประชาสัมพันธ์ควรใช้ภาษาอย่างไร

- ก. ททางการ
- ข. กึ่งทางการ
- ค. ททางการและกึ่งทางการ
- ง. ททางการหรือกึ่งทางการ

12. ข้อความที่คัดลอกจากหนังสือเล่มอื่นมี
ข้อความที่เหมือนต้นฉบับทุกประการโดยอ้าง
ถึงผู้กล่าวและความสำคัญ คือส่วนประกอบ
ของรายงานข้อใด

- ก. เชิงอรรถ
- ข. อัญประกาศ
- ค. การเขียนอ้างอิง
- ง. การเขียนบรรณานุกรม

13. ข้อความใดเป็นภาษาเขียนที่ถูกต้อง

- ก. บทประพันธ์ของสุนทรภู่ เลือกใช้คำ
ได้เหมาะสมกับเนื้อหา และเล่นคำทั้ง
สัมผัสใน

ข. คนเรายังมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น
เท่าไร การเอารัดเอาเปรียบซึ่งกัน
และกัน คืบมากขึ้นเท่านั้น

ค. ข้าพเจ้าแปลกใจมากที่นักเรียนบางคน
จบ ชั้น ป.6 แล้วยังอ่านหนังสือไม่ออก
ง. ระยะเวลาที่ออกซากุระบานนั้นสั้นมากไม่
ถึงสองอาทิตย์

14. ผู้เขียนจะต้องวิเคราะห์สิ่งใดบ้างเพื่อให้
สามารถเลือกเรื่องและภาษาได้ถูกต้อง

- ก. เพศวัย ระดับความรู้ของผู้อื่น
- ข. การใช้ภาษาสุภาพ
- ค. จุดมุ่งหมายในการเขียน
- ง. ลัทธิและวิธีการเขียน

<p>จงใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 15-16 เขียนคนด้วยคนใหม่ เขียนหัวใจด้วยไมตรี เขียนปากด้วยพจี สุจริตจําบรรจ เขียนสมองและสองมือ ด้วยชื่อสัตย์และศรัทธา มุ่งมั่นและปัญญา มาเถิดมามาช่วยกัน</p> <p>15. บทประพันธ์ข้างต้นเป็นสารประเภทใด ก. ชวนเชื่อ ข. โน้มน้าว ค. ให้เหตุผล ง. ให้ความรู้</p> <p>16. แนวคิดใดไม่ปรากฏในบทประพันธ์ ก. โลกสวยด้วยมือเรา ข. การพัฒนาตนเอง ค. สามัคคีคือพลัง ง. ปัญญาประดิษฐ์อาวุธ</p>	<p>18. ผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายในข้อใด ก. ให้มีความอดทน ข. ให้มองโลกในแง่ดี ค. ให้มีอุดมการณ์ ง. ให้กำลังใจ</p> <p>19. ข้อใดไม่ถูกต้อง ก. ถึงแม้ว่าจะมีเสียงจำกัด เราไม่สามารถสร้างประโยคที่ยาวที่สุดได้ ข. ในแต่ละภาษา หน่วยที่ใหญ่กว่าสามารถจำแนกเป็นหน่วยที่เล็กกว่าได้เสมอ ค. ภาษาเป็นพฤติกรรมสื่อสารแบบที่ต้องเรียนรู้ซึ่งผู้ใช้กำหนดขึ้นเองทั้งระบบ ง. เนื่องจากภาษาใช้เสียงสื่อสารทำให้ผู้ใช้ภาษาต่าง ๆ สามารถสื่อสารกันเข้าใจได้ทั้งหมด</p>
<p>จงใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 17-18 หยุดประเดี้ยวได้ไหมพายุร้าย หยุดส่งสายสุนิบาตมาจ่มจุ่ม กัมปนาทกราดกริ้วกัณกริ้วกรู เพื่อสักครู่เจ้าจะหลังซึ่งฝนริน เติมความรักสักหน่อยนะหัวใจ เติมความหวังไกลอยู่ให้สิ้น ให้หยัดอยู่คู่ท่าเถื่อนธรนินทร์ เพื่อแผ่นดินจะงดงามด้วยความรัก</p> <p>17. คำประพันธ์ข้างต้นไม่ปรากฏลักษณะการแต่งในข้อใด ก. เล่นสัมผัสสระและสัมผัสอักษร ข. เล่นคำพ้องความหมาย ค. ใช้สัญลักษณ์ ง. ซ้ำคำย้าความหมาย</p>	<p>จงใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 20-24</p> <p>1. สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน 2. ไม่เหมือนแม่นพomanที่หวานหอม 3. กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพยอม 4. อาจจะน้อมจิตโน้มน้ำด้วยโลมลม</p> <p>20. ข้อใดมีคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเดียวกันมากที่สุด (ไม่นับเสียงซ้ำ) ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4</p> <p>21. ข้อใดไม่มีเสียงสระประสม ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4</p> <p>22. ข้อใดมีเสียงพยัญชนะสะกดน้อยที่สุด (ไม่นับเสียงซ้ำ) ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4</p> <p>23. ข้อใดมีเสียงวรรณยุกต์ครบห้าเสียง ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4</p>

<p>25. ข้อใดประสมสระเสียงสั้นมากที่สุด ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4</p>	<p>24. ข้อใดมีพยางค์เปิดน้อยที่สุด ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4</p>
<p>26. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง ก. การอ่านเชิงวิเคราะห์คือความสามารถในการอ่าน ข. การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านเพื่อประเมินสิ่งที่อ่าน ค. การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านเพื่อประเมินข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น ง. การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการหาความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นและจินตนาการ</p>	<p>28. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ก. เป็นข้อความแสดงแนวคิด ข. เป็นเรื่องราวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ค. เป็นข้อความแสดงความเชื่อถือ ง. เป็นข้อความที่ทำให้ผู้รับสารทราบว่าผู้ส่งสารมีความรู้สึกอย่างไร</p>
<p>27. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก. ใช้วิจารณ์งานในการตัดสินความคิดของผู้เขียน ข. อ่านแล้วเห็นดีเห็นชอบไปกับความคิดผู้เขียน ค. เป็นสิ่งที่เกิดจากจินตนาการจึงไม่น่าเชื่อถือ ง. เป็นข้อความที่แสดงถึงการโฆษณาชวนเชื่อเท่านั้น</p>	<p>จงใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 29-30 เป็นสร้อยโสภิศพัน อุปรมา โสรมสรวงศิริธรรงค์ เวียไว้ จงคงคู่กัลปา ยืนโยค หายแผ่นดินฟ้าใหม่ อย่าหาย ฯ (ลิลิตยวนพ่าย)</p> <p>29. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะเด่นของคำประพันธ์ข้างต้น ก. การใช้ดิพจน์ ข. การใช้อุปสรรค ค. การใช้คำลงการ ง. การใช้อุปมา</p>
<p>30. บทประพันธ์นี้ต้องการสื่ออะไร ก. แสดงความสำคัญของบทกวี ข. แสดงความยิ่งใหญ่ของบทกวี ค. แสดงความสามารถของกวี ง. แสดงความรู้สึกของกวี</p>	<p>29. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะเด่นของคำประพันธ์ข้างต้น ก. การใช้ดิพจน์ ข. การใช้อุปสรรค ค. การใช้คำลงการ ง. การใช้อุปมา</p>

เฉลย			
ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1	ก	16	ง
2	ข	17	ข
3	ก	18	ง
4	ก	19	ง
5	ข	20	ข
6	ก	21	ก
7	ก	22	ก
8	ข	23	ข
9	ง	24	ง
10	ก	25	ก
11	ง	26	ก
12	ข	27	ก
13	ก	28	ง
14	ก	29	ง
15	ข	30	ง

ภาคผนวก ก

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินความสอดคล้อง
ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ วัดตรงกับจุดประสงค์ที่ระบุไว้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่อง “คะแนนการพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่านดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้ได้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้ได้
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้ไม่ได้

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>“ชาวณัฏฐ์ยกจนคนหนึ่งนำหีตโคน ไปให้ราชาที่ดินโดยไม่คิดค่าอะไร ราชาที่ดินคิดว่า เรา มีเงินมากมายแต่ก็ไม่เคยให้อะไรใคร กิน ชาวณัฏฐ์เขามีน้ำใจงาม ต่อไป เราคงหาทางให้คนมากขึ้น ”</p> <p>1. ข้อความนี้ น่าจะปรากฏอยู่ในหนังสือ ประเภทใด</p> <p>ก. หนังสือนิทาน ข. หนังสือธรรมะ ค. หนังสือพิมพ์ ง. นังสือนวนิยาย</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	2. การกระทำของชวานาทำให้ราชาที่ดิน เป็นอย่างไร ก. เห็นแก่ตัวมากขึ้น ข. ได้ข้อคิดที่ดีๆ ค. รู้น้ำใจของชวานา ง. ไม่อยากรับของคนจน				
การอ่านคิดวิเคราะห์	3. คำว่า “ราชาที่ดิน” มีความหมายตรงกับ ข้อใด ก. พระราชาเป็นเจ้าของที่ดิน ข. พระราชาเป็นผู้มอบที่ดินให้ ค. คนที่มีที่ดินมากมาย ง. ผู้ที่ให้ชวานาเช่าที่ดิน				
การอ่านคิดวิเคราะห์	4. การกระทำของชวานาตรงกับคำพุดข้อ ใด ก. น้ำใสใจจริง ข. น้ำนิ่งไหลลึก ค. น้ำกลิ้งบนใบบอน ง. น้ำขึ้นให้รีบตัก				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคดีวิเคราะห์	<p>“ อันความดีประดุจดั่งดอกไม้หอม หมูผีเสื้อมดมดมเพราะหอมมัน อันความชั่วไม่มีใครอยากใกล้กัน ต่างก็หันหน้าหนีกลัวมีภัย ”</p> <p>5. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไรเป็นสำคัญ</p> <p>ก. ความดี</p> <p>☒ ข. ทั้งความดีและความไม่ดี</p> <p>ค. ดอกไม้หอม</p> <p>ง. ความไม่ดี</p>				
การอ่านคดีวิเคราะห์	<p>6. ใครสอดคล้องกับข้อความนี้</p> <p>☒ ก. ดาว เป็นคนดีจึงมีเพื่อนมาก</p> <p>ข. ดี เป็นคนไม่ดี เพราะเห็นแก่ตัวจัด</p> <p>ค. แดง ให้เพื่อนลอกการบ้าน</p> <p>ง. ดำ ทำงานหนักทั้งวัน</p>				
การอ่านคดีวิเคราะห์	<p>7. ข้อความนี้สรุปได้ว่าอย่างไร</p> <p>☒ ก. คนดีมีคนรัก</p> <p>ข. คนดีชอบดอกไม้หอม</p> <p>ค. คนไม่ดีมีความเห็นแก่ตัว</p> <p>ง. คนเราต่างก็เห็นแก่ตัวกันทั้งนั้น</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>8. อันข้าไทได้ฟังเขาจึงรัก แม่ถ้อย ศักดิ์สิ้นอำนาจวาสนา เขาหน้ายหนีมิมิได้อยู่คู่ชีวา แต่วิชาช่วย กายจนวายปราน ข้อใดสรุปคำประพันธ์ข้างต้น ได้ดีที่สุด</p> <p>ก. รู้อะไรรู้ให้จริง ☒ ข. รู้สิ่งใดไม่สู้รู้วิชา ค. รู้ไว้ชื่อว่าใส่บ่าแบกจาม ง. รู้มากยกนาน รู้น้อยพลอยรำคาญ</p>				
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>9. หากน้ำตาฟ้าหลังครั้งละเม็ด ค่าของเพชรน้อยกว่าค่าของฝน หยาดน้ำใจได้รับยามอัจน จึงค่าสิ้นฝนมณีทุกสีไป ข้อใดคือสิ่งที่ผู้เขียนต้องการบอก</p> <p>ก. น้ำฝนหรือน้ำตามีค่าเท่ากัน ข. น้ำตามีค่ากว่าเพชร ค. น้ำฝนครั้งละเม็ดมีค่ามหาศาล ☒ ง. น้ำใจที่ได้รับยามอัจนมีค่าที่สุด</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>10. “ต่อไปคุณต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง เมื่อขับรถผมขอบอกคุณไว้ เพราะถ้าเกิดอุบัติเหตุขึ้น จะทำให้หนักเป็นเบาได้คุณโปรดเข้าใจด้วย นี่ถือเป็นครั้งแรก ผมยังไม่ปรับคุณ” ผู้พูดมีวัตถุประสงค์ อย่างไร</p> <p>ก. ตักเตือน ข. สั่งสอน ค. แนะนำ ง. อธิบาย</p>				
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>11. การประชาสัมพันธ์ควรใช้ภาษาอย่างไร</p> <p>ก. ทางการ ข. กิ่งทางการ ค. ทางการและกิ่งทางการ ง. ทางการหรือกิ่งทางการ</p>				
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>12. ข้อความที่คัดลอกจากหนังสือเล่มอื่น มีข้อความที่เหมือนต้นฉบับทุกประการ โดยอ้างถึงผู้กล่าวและความสำคัญ คือ ส่วนประกอบของรายงานข้อใด</p> <p>ก. เชิงอรรถ ข. ัญประกาศ ค. การเขียนอ้างอิง ง. การเขียนบรรณานุกรม</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>13. ข้อความใดเป็นภาษาเขียนที่ถูกต้อง</p> <p>ก. บทประพันธ์ของสุนทรภู่ เลือกใช้คำได้เหมาะสมกับเนื้อหา และเล่นคำทั้งสัมผัสใน</p> <p>ข. คนเรายังมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้นเท่าไร การเอารอดเอาเปรียบซึ่งกันและกันดีมากขึ้นเท่านั้น</p> <p>ค. ข้าพเจ้าแปลกใจมากที่นักเรียนบางคนจบ ชั้น ป.6 แล้วยังอ่านหนังสือไม่ออก</p> <p>ง. ระยะเวลาที่ออกซากุระบานนั้นสั้นมากไม่ถึงสองอาทิตย์</p>				
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>14. ผู้เขียนจะต้องวิเคราะห์สิ่งใดบ้าง เพื่อให้สามารถเลือกเรื่องและภาษาได้ถูกต้อง</p> <p>ก. เพศวัย ระดับความรู้ของผู้อื่น</p> <p>ข. การใช้ภาษาสุภาพ</p> <p>ค. จุดมุ่งหมายในการเขียน</p> <p>ง. ลักษณะ และวิธีการ</p>				
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>จงใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 15-16</p> <p>เขียนคนด้วยคนใหม่ เขียนหัวใจด้วยไมตรี เขียนปากด้วยพิ จุจริตจำนรรจา เขียนสมองและสองมือ ด้วยเชื้อสัจย์และ ศรัทธามุ่งมั่นและปัญญา มาเกิดมามา ช่วยกัน</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
	15. บทประพันธ์ข้างต้นเป็นสารประเภทใด ก. ขวนเขื่อ ข. โน้มน้าว ค. ให้เหตุผล ง. ให้ความรู้				
การอ่านคิดวิเคราะห์	16. แนวคิดใดไม่ปรากฏในบทประพันธ์ ก. โลกสวยด้วยมือเรา ข. การพัฒนาตนเอง ค. สามัคคีคือพลัง ง. ปัญหาประจูดังอาวุธ				
การอ่านคิดวิเคราะห์	จงใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ 17-18 หยุดประเดี๋ยวได้ไหมพายุร้าย หยุดส่งสายสุนีบาตมาข่มขู่ กัมปนาทกราดเกรี้ยวกันเกรียวกรู เพื่อสักครู่เจ้าจะหลังซึ่งฝนริน เติมความรักสักหน่อยนะหัวใจ เติมความหวังไกลอยู่ให้สิ้น ให้หยดอยู่คู่ท่าเถื่อนธรณินทร์ เพื่อแผ่นดินจะคงงามด้วยความรัก				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
	17. คำประพันธ์ข้างต้นไม่ปรากฏลักษณะ การแต่งในข้อใด ก. เล่นสัมผัสสระและสัมผัสอักษร ☒ ข. เล่นคำพ้องความหมาย ค. ใช้สัญลักษณ์ ง. ซ้ำคำย่อความหมาย				
การอ่านคิดวิเคราะห์	18. ผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายในข้อใด ก. ให้มีความอดทน ข. ให้มองโลกในแง่ดี ค. ให้มีอุดมการณ์ ☒ ง. ให้กำลังใจ				
การอ่านคิดวิเคราะห์	19. ข้อใดไม่ถูกต้อง ก. ถึงแม้ว่าจะมีเสียงจำกัด เราไม่ สามารถสร้างประโยคที่ยาวที่สุดได้ ข. ในแต่ละภาษา หน่วยที่ใหญ่กว่า สามารถจำแนกเป็นหน่วยที่เล็กกว่าได้ เสมอ ค. ภาษาเป็นพฤติกรรมการสื่อสาร แบบที่ต้องเรียนรู้ซึ่งผู้ใช้กำหนดขึ้นเองทั้ง ระบบ ☒ ง. เนื่องจากภาษาใช้เสียงสื่อสารทำให้ ผู้ใช้ภาษาต่าง ๆ สามารถสื่อสารกันเข้าใจ ได้ทั้งหมด				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>จงใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 20-24</p> <p>1. สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน</p> <p>2. ไม่เหมือนแม่น้ำพจนานที่หวานหอม</p> <p>3. กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพยอม</p> <p>4. อาจจะนุ่มจิตโน้มด้วยโลมลม</p> <p>20. ข้อใดมีคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเดียวมากที่สุด (ไม่นับเสียงซ้ำ)</p> <p>ก. 1 ☒ ข. 2 ค. 3 ง. 4</p>				
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>21. ข้อใดไม่มีเสียงสระประสม</p> <p>☒ ก. 1</p> <p>ข. 2</p> <p>ค. 3</p> <p>ง. 4</p>				
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>22. ข้อใดมีเสียงพยัญชนะสะกดน้อยที่สุด (ไม่นับเสียงซ้ำ)</p> <p>☒ ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	23. ข้อใดมีเสียงวรรณยุกต์ครบห้าเสียง ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4				
การอ่านคิดวิเคราะห์	24. ข้อใดมีพยางค์เปิดน้อยที่สุด ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4				
การอ่านคิดวิเคราะห์	25. ข้อใดประสมสระเสียงสั้นมากที่สุด ก. 1 ข. 2 ค. 3 ง. 4				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>26. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง</p> <p>☒ ก. การอ่านเชิงวิเคราะห์คือความสามารถในการอ่าน</p> <p>ข. การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านเพื่อประเมินสิ่งที่อ่าน</p> <p>ค. การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านเพื่อประเมินข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น</p> <p>ง. การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการหาความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นและจินตนาการ</p>				
การอ่านคิดวิเคราะห์	<p>27. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการอ่านเชิงวิเคราะห์</p> <p>ก. ใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินความคิดของผู้เขียน</p> <p>ข. อ่านแล้วเห็นดีเห็นชอบไปกับความคิดผู้เขียน</p> <p>☒ ค. เป็นสิ่งที่เกิดจากจินตนาการจึงไม่น่าเชื่อ</p> <p>ง. เป็นข้อความที่แสดงถึงการโฆษณาชวนเชื่อเท่านั้น</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
		+1	0	-1	
การอ่านคิดวิเคราะห์	28. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ก. เป็นข้อความแสดงแนวคิด ข. เป็นเรื่องราวของบุคคลใดบุคคล หนึ่ง ค. เป็นข้อความแสดงความเชื่อถือ ☒ ง. เป็นข้อความที่ทำให้ผู้รับสารทราบว่าผู้ส่งสารมีความรู้สึกรูปแบบใด				
การอ่านคิดวิเคราะห์	จงใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ 29-30 เป็นสร้อยโสภิสพัน อุปรมา โสมสรวงศิริรงค์ เวียไว้ จงคงคู่กัลปา ยินโยค หายแผ่นดินฟ้าใหม่ ออย่าหาย ฯ 29. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะเด่นของคำ ประพันธ์ข้างต้น ก. การใช้ฉันทลักษณ์ ข. การใช้อุปสรรค ☒ ค. การใช้คำอรรถาธิบาย ง. การใช้อุปมา				
การอ่านคิดวิเคราะห์	30. บทประพันธ์นี้ต้องการสื่ออะไร ก. แสดงความสำคัญของบทกวี ข. แสดงความยิ่งใหญ่ของบทกวี ค. แสดงความสามารถของกวี ☒ ง. แสดงความรู้สึกรูปแบบใด				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1

คะแนนความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบการพัฒนาทักษะการคิด
วิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ						IOC	ระดับ ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม		
1	0	1	1	0	1	3	0.60	สอดคล้อง
2	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
3	0	1	1	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
4	0	1	0	1	1	3	0.60	สอดคล้อง
5	1	1	1	0	1	4	0.80	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	0	1	0	3	0.60	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	0	1	4	0.80	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
11	1	0	1	1	0	3	0.60	สอดคล้อง
12	0	1	1	0	1	3	0.60	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
14	1	0	0	1	1	3	0.60	สอดคล้อง
15	1	1	0	1	0	3	0.60	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	0	1	4	0.80	สอดคล้อง
18	1	0	1	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
20	1	0	1	1	1	4	0.80	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ระดับ ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
21	1	0	1	0	1	3	0.60	สอดคล้อง
22	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
23	1	1	1	1	0	3	0.80	สอดคล้อง
24	1	1	0	0	1	3	0.60	สอดคล้อง
25	1	0	1	1	0	3	0.60	สอดคล้อง
26	1	1	1	0	0	3	0.60	สอดคล้อง
27	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
28	0	0	1	0	1	2	0.80	สอดคล้อง
29	1	0	1	1	1	4	0.60	สอดคล้อง
30	1	1	0	1		3	1.00	สอดคล้อง

หมายเหตุ. เกณฑ์คัดเลือกคุณภาพ คือ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนการพัฒนา
ความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อประสม กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง: ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ และน้ำหนักของคะแนนตามความหมายดังนี้

คะแนน	ระดับความพึงพอใจ
5	หมายถึง มากที่สุด
4	หมายถึง มาก
3	หมายถึง ปานกลาง
2	หมายถึง น้อย
1	หมายถึง น้อยที่สุด

รายการ	ระดับ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา 1.1 เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่ชอบ 1.2 ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เรียนตามที่ต้องการ 1.3 เนื้อหาที่เรียนไม่ยากเกินไป 1.4 ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 1.5 เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน					
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.1 มีความสนุกสนานกับการร่วมกิจกรรมในชั่วโมงเรียน 2.2 ได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข 2.3 รู้สึกภูมิใจมากเมื่อตอบคำถาม 2.4 พอใจที่สามารถตรวจสอบคำถามด้วยตนเอง 2.5 ได้ฝึกทักษะการทำงานกลุ่มและรายบุคคลด้วยความมั่นใจ					

รายการ	ระดับ				
	5	4	3	2	1
3. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน 3.1 การเรียนโดยใช้สื่อประสม เร้าความสนใจมากขึ้น 3.2 การเรียนรู้ที่ละน้อยทำให้เข้าใจได้ดีและไม่เบื่อหน่าย 3.3 ภูมิใจที่ได้เรียนโดยใช้สื่อประสม 3.4 ชุดการสอนเป็นสื่อทำให้ประสบความสำเร็จได้ดี					
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล 4.1 นักเรียนมีโอกาสทราบผลคะแนนจากการเรียนรู้แต่ละเรื่องทันที 4.2 คุณครูมีวิธีทดสอบที่น่าสนใจ 4.3 เมื่อมีการทดสอบย่อยแต่ละเรื่องทำให้นักเรียนได้นำไปปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองอยู่เสมอ 4.4 ครูได้ชมเชยและให้การช่วยเหลือจากการวัดผลและประเมินผลแก่นักเรียนทุกคน					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทร.๑๘๒

ที่ ศศ พิเศษ/๒๕๕๙

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ

ด้วย นางสาวทิพวรรณ มาลา รหัสประจำตัว ๕๗๘๐๑๐๕๒๐๑๐๘ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สื่อประสม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕”
เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรเวท ทองบุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวทิพวรรณ มาลา
วันเกิด	6 สิงหาคม 2533
ที่อยู่ปัจจุบัน	22 หมู่ 1 ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2556	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY